

**GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 4/2015

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XX
YEAR XX**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, KWIECIEŃ 2016
WARSAW, APRIL 2016**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses and
Studies Section*

zespół
team

Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra
Anna Sławińska
Ewelina Taratuta

Projekt okładki
Cover design

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła

When publishing the CSO data – please indicate the source

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na
Publication available on

www.stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw. Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, nakładów inwestycyjnych oraz rolnictwa. Dodatkowo w bieżącej edycji, kończącej rok, zaprezentowano charakterystykę poszczególnych województw. Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych www.stat.gov.pl/bdl.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships. All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration consists of analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, investment outlays as well as agriculture. Additionally, in this edition which is the last one in the current year, the characteristics of voivodships are presented. Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website www.stat.gov.pl/bdl.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	5
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	8
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	<i>SYMBOLS</i>	16
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	17
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	23
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	25
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	35
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT PAY AND PENSIONS</i> ...	38
CENY	<i>PRICES</i>	40
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	45
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	47
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	49
NAKLADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	52
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	54
 WOJEWÓDZTWA		
Dolnośląskie		65
Kujawsko-pomorskie		70
Lubelskie		75
Lubuskie		80
Łódzkie		85
Małopolskie		90
Mazowieckie		95
Opolskie		100
Podkarpackie		105
Podlaskie		110
Pomorskie		115
Śląskie		120
Świętokrzyskie		125
Warmińsko-mazurskie		130
Wielkopolskie		135
Zachodniopomorskie		140
 TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU		
W FORMACIE EXCEL		
 TABLES – PLACES IN SEPARATE		
EXCEL FORMAT FILES		

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/Nace Rev. 1.1.

3. The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

4. Data according to NACE sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

3) **financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

15. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

16. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

16. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

UWAGI METODYCZNE**1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r. spełniająco najmniej jedno z kryteriów:

- 1) bezrobotni do 30 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni niepełnosprawni.

Do czasu wprowadzenia nowych formularzy sprawozdawczych, w Kwartalniku wykazywane są kategoria bezrobotnych wymienione w art. 49 ustawy wyłącznie przed jej nowelizacją.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

METHODOLOGICAL NOTES**1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) **births and deaths (including infant deaths)** – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on average paid employment include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the unemployed persons registered in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

- 1) unemployed persons below 30 years of age,
- 2) are long-term unemployed,
- 3) unemployed persons over 50 years of age,
- 4) unemployed persons benefiting from social assistance,
- 5) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- 6) disabled unemployed persons.

Until the introduction of new reporting forms, in the Quarterly are presented unemployed categories mentioned in Article 49 of the Law uniquely before its amendment.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej (do II kwartału 2012 r. – powyżej 3 miesięcy). Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

*The **registered unemployment rate** was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

4. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer (until the second quarter of 2012 – exceeded 3 months). The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;
- 2) had work but did not perform it:
  - a) due to illness, maternity leave or vacation,
  - b) due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r.

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE, a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z od-

The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).

5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes as well as contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999.

6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the source gathered in the open pension funds – OFE and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior as well as Ministry of Justice.

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also

rębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części

from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The value of sold production of construction presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) flats agent's fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.*

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well

stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Data on **financial results of enterprises** are adapted to the amendment Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Revenues from total activity includes:

- 1) *net revenues from sale of products within country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;*
- 2) *revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);*
- 3) *other operating revenues;*
- 4) *financial revenues.*

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) *cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;*
- 2) *other operating costs;*
- 3) *financial costs.*

Financial results:

- 1) *gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;*
- 2) *encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;*
- 3) *net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Od 2014 r. w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych zastosowano bardziej szczegółowy system wag, w związku z wdrażaniem przez Eurostat pięciocyfrowego szczebla agregacji do klasyfikacji COICOP.

11. Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o cenach skupu dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

13. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę,

Indices:

- 1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*
- 2) *the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
- 3) *the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*
- 4) *the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.*

10. The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

Starting from 2014 a more detailed weighting system has been used in the compilation of price indices of consumer goods and services, due to the implementing by Eurostat of a 5-digit level of aggregation to COICOP classification.

11. The sources of information on retail prices of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.

12. Data on procurement prices concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

13. The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

14. The presented division of investment outlays, including outlays on new fixed assets and (or) the improvement (enlargement, rebuilding, recon-

przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysowe;
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
- środki transportu;
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego (określonych do 31 XII 2001 r. jako odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych) za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

15. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

16. Pogłowie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku — w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według

struction, modernization) of existing capital asset items, was compiled according to the principles of the "ESA 1995" recommendations. Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- *buildings and structures (include buildings and places as well as well civil engineering constructions), of which, among others, construction and assembly work, design and cost estimate documentation;*
- *machinery, technical equipment and tools (including instruments, movable and fittings);*
- *transport equipment;*
- *others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets and since 1995, livestock (basic herd) and long-term plantings and moreover costs of treatment of constructed liabilities in order to finance purchasing, constructing and developing of fixed assets (determined up to 31 XII 2001 as interests on credits and investment loans) for the period of investment realization (including exclusively in data expressed at current prices).*

Other outlays include outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

15. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

16. Farm animal stocks have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production — utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year — in March as of 1st March, in June as of 1st June and in December as of 1st December, while

stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich — 2-krotnie w roku — według stanu w czerwcu i grudniu.

17. Skup produktów rolnych dotyczy ilości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

18. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

19. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu) z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

surveys of cattle and other farm animal species — twice a year — as at June and December.

17. Procurement of agricultural products includes the quantity of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

18. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

19. *The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e. the year preceding the surveyed year and the surveyed*

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH*SYMBOLS*

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- “Of which” – *indicates that not all elements of the sum are given.*

PODSTAWOWE TENDENCJE

W IV kwartale 2015 r. odnotowano nieco szybsze niż w III kwartale tempo wzrostu gospodarczego. Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 3,9% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, a po uwzględnieniu czynników o charakterze sezonowym był o 3,7% wyższy niż przed rokiem i o 1,1% wyższy niż w III kwartale 2015 r.

Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był popyt krajowy (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +3,9 p. proc.). Wpływ spożycia ogółem wyniósł +2,4 p. proc., w wyniku wzrostu spożycia w sektorze gospodarstw domowych (+1,5 p. proc.) oraz spożycia publicznego (+0,9 p. proc.). Dodatni był także wpływ akumulacji (+1,3 p. proc.), na skutek umocnienia się pozytywnego wpływu popytu inwestycyjnego (+1,3 p. proc.) przy nieznacznym pozytywnym wpływie zmian zapasów (+0,2 p. proc.). Wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego był neutralny.

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w IV kwartale 2015 r. była wyższa w skali roku o 3,8% (wobec wzrostu o 3,3% w analogicznym okresie 2014 r. oraz o 3,4% w III kwartale 2015 r.). Wyższy niż przeciętnie wzrost odnotowano w przemyśle (o 6,6%), budownictwie (o 5,3%), informacji i komunikacji (o 5,2%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,4%). W transporcie i działalności magazynowej wartość dodana brutto utrzymała się na poziomie zbliżonym jak przed rokiem. Obniżenie wartości dodanej brutto odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 0,4%).

W 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 4,9% wyższa niż w 2014 r. (kiedy odnotowano wzrost o 3,3%). Wzrost produkcji przemysłowej wystąpił we wszystkich województwach, od 15,8% w zachodniopomorskim do 0,3% w lubuskim. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w 2015 r. była o 2,8% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 3,6%.

W 2015 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były korzystniejsze od uzyskanych w poprzednim roku. Wskaźnik poziomu kosztów utrzymał się na poziomie 2014 r. W skali roku nie zmienił się także wskaźnik rentowności obrotu brutto oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Nieznacznie pogorszył się wskaźnik rentowności obrotu netto. Poprawę większości wskaźników odnotowano w 8 województwach, w tym w największym stopniu w przedsiębiorstwach województw: lubelskiego, mazowieckiego, pomorskiego i świętokrzyskiego. Pogorszenie większości wskaźników wystąpiło w przedsiębiorstwach województw łódzkiego i śląskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział przedsiębiorstw rentownych, zwiększył się również ich udział w przychodach z całokształtu działalności.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. było o 3,5% wyższe niż w 2014 r. (kiedy notowano wzrost o 3,9%). Zwiększenie wynagrodzeń

odnotowano we wszystkich województwach, największe w małopolskim (o 5,9%), świętokrzyskim (o 5,1%) i pomorskim (o 5,0%), a najmniejsze w śląskim (o 2,2%) i wielkopolskim (o 2,6%). Zmniejszyła się rozpiętość w relacji do średniego wynagrodzenia w kraju pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 39,9 p. proc. (spadek o 1,1 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem).

Przy spadku cen konsumpcyjnych, dynamika siły nabywczej przeciętnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw była najwyższa od 2008 r. Wzrost przeciętnych nominalnych i realnych emerytur i rent brutto w systemie pracowniczym oraz rolników indywidualnych był wolniejszy niż wynagrodzeń. Świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem (o 2,9%, wobec 3,6% w 2014 r.), a rolników indywidualnych – w większym (o 3,0%, wobec 2,1% w 2014 r.).

W 2015 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 1,3% wyższe niż w 2014 r. (przed rokiem wzrost o 0,6%). Wzrost odnotowano w 11 województwach, najwyższy w wielkopolskim (o 4,1%) i łódzkim (o 2,7%). W województwie podlaskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego, a spadek wystąpił w województwach: świętokrzyskim (o 2,8%), lubelskim (o 1,0%), śląskim (o 0,7%) i podkarpackim (o 0,1%).

W końcu grudnia 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1563,3 tys. osób bezrobotnych, tj. o 14,3% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 19,8% w wielkopolskim do 7,7% w lubelskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2015 r. wyniosła 9,8%, tj. o 1,6 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,4 p. proc. w warmińsko-mazurskim do 0,9 p. proc. w lubelskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (6,2%), śląskim (8,2%), małopolskim i mazowieckim (po 8,4%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (16,3%), kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim (po 13,3%) oraz podkarpackim (13,2%).

Na spadek zarówno liczby bezrobotnych (o 14,3%), jak i stopy bezrobocia (o 1,2 p. proc. do poziomu 6,9%) wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za IV kwartał 2015 r. Według BAEL wzrosła liczba pracujących (o 1,6%) oraz wskaźnik zatrudnienia (o 0,9 p. proc. do 52,6%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących – na 1000 osób pracujących przypadały 902 osoby bezrobotne lub bierne zawodowo (wobec 934 osoby przed rokiem).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r. były niższe niż przed rokiem o 0,9% (w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2013 r.). W większym stopniu niż w roku poprzednim obniżyły się ceny towarów i usług związanych z transportem

(najbardziej w województwie lubelskim) oraz żywności i napojów bezalkoholowych, przy czym w województwach: śląskim, świętokrzyskim, podlaskim, wielkopolskim, łódzkim, opolskim i pomorskim spadek cen był głębszy niż średnio w kraju. Niższe w skali roku były również ceny odzieży i obuwia, w tym w 7 województwach obniżyły się bardziej niż przeciętnie. Wolniej rosły niż w roku poprzednim m.in. ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury. W IV kwartale 2015 r. spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku wyniósł średnio 0,6%. Niższe ceny obserwowano we wszystkich województwach poza lubuskim, w którym pozostały na poziomie sprzed roku. Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 7 województwach był głębszy niż przeciętnie w kraju, najgłębszy w świętokrzyskim (1,2%), lubelskim i śląskim (po 0,9%).

Według wstępnych szacunków, globalna produkcja rolnicza w 2015 r. w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 4,2%. Spadek odnotowano w produkcji roślinnej – o 11,2%, natomiast produkcja zwierzęca zwiększyła się – o 3,1%. Na rynku rolnym w grudniu 2015 r., przeciętne ceny zbóż, ziemniaków, żywca rzeźnego wołowego (bydła bez cieląt) były wyższe niż przed rokiem. Obniżyły się natomiast ceny żywca wieprzowego i drobiowego, targowiskowe ceny prosiąt na chów oraz ceny skupu mleka. Wyniki reprezentacyjnych badań zwierząt gospodarskich (przeprowadzone w grudniu 2015 r.) wskazują na pogłębienie spadku pogłowia trzody chlewnej oraz zwiększenie pogłowia bydła i owiec. Według stanu z 1 grudnia 2015 r. pogłowie trzody chlewnej było niższe o 6,0% od notowanego w analogicznym okresie 2014 r. Spadek wystąpił w 15 województwach, najgłębszy w śląskim, świętokrzyskim i lubuskim. Wzrost pogłowia trzody chlewnej odnotowano w dolnośląskim (5,9%). W skali roku pogłowie bydła zwiększyło się o 1,8%, a wzrost jego liczebności obserwowano w 12 województwach, w granicach od 6,9% w opolskim do 0,2% w podkarpackim i zachodniopomorskim. Natomiast w pozostałych województwach wystąpił spadek, w tym najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 4,7%).

BASIC TRENDS

In the fourth quarter of 2015 pace of economic growth was slightly higher than in the third quarter. By preliminary estimate, real gross domestic product (GDP) was higher by 3.9% compared with the corresponding period of the previous year, and after taking into account seasonal factors was by 3.7% higher than a year before and by 1.1% higher than in the third quarter 2015.

The main factor of GDP growth was domestic demand (which influenced economic growth by +3.9 percentage points). Impact of final consumption expenditure amounted +2.4 percentage points, due to the growth of household consumption expenditure (+1.5 percentage point) and public consumption expenditure (+0.9 percentage point). Influence of gross capital formation was also positive (+1.3 percentage point), due to strengthening of positive impact of investment demand (+1.3 percentage points) and slightly positive contribution of changes in inventories (+0.2 percentage point). Contribution of net export for the pace of economic growth was neutral.

Gross value added in national economy in the fourth quarter of 2015 was higher by 3.8% year-on-year (after growth by 3.3% in the corresponding period of 2014 and by 3.4% in the third quarter of 2015). Higher increases than the average were noted in industry (by 6.6%), in construction (by 5.3%), in information and communication (by 5.2%) and in trade; repair of motor vehicles (by 4.4%). Gross value added in transportation and storage remained unchanged during the year. Whereas decrease of gross value added in financial and insurance activities (by 0.4%) was noted.

In 2015 sold production of industry (in constant prices) was by 4.9% higher than in 2014 (while increase by 3.3% was noted). Increases of production of industry were noted in all voivodships, ranged from 15.8% in zachodniopomorskie to 0.3% in lubuskie. Sold construction and assembly production (in constant prices) in 2015 was by 2.8% higher than a year before, while increase by 3.6% was noted.

In 2015 financial results gained by surveyed non-financial enterprises improved compared with the previous year. Cost level indicator remained at the level in 2014. Over the year profitability rate of gross turnover and sales profitability rate of products, goods and materials remained unchanged. Slightly worse was profitability rate of net turnover. Improvements of most indicators were noted in enterprises of 8 voivodships, the greatest in lubelskie, mazowieckie, pomorskie and świętokrzyskie. Decreases of most indicators were noted in enterprises of łódzkie and śląskie voivodships. In total number of surveyed enterprises, share of enterprises showing net profit increased, as well as their share in revenues.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2015 was by 3.5% higher compared with 2014 (while increase by 3.9% was noted). Increases of average wages and

salaries were recorded in all voivodships, the highest – in małopolskie (by 5.9%), świętokrzyskie (by 5.1%) and pomorskie (by 5.0%); the lowest – in śląskie (by 2.2%) and wielkopolskie (by 2.6%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in relation to national average between the highest and the lowest result in voivodships declined and achieved 39.9 percentage points (decreased by 1.1 percentage point compared with the previous year).

Due to fell of consumer price index, the dynamic of purchasing power of wages and salaries in enterprise sector was the highest since 2008. Increase of average nominal and real retirement and other pensions from non-agricultural system and from farmers system was slower than increase of wages and salaries. Benefits from non-agricultural social security system reflecting smaller increase than a year before (by 2.9%, against 3.6% in 2014), but farmers benefits – recorded a larger increase (by 3.0% against 2.1% in 2014).

In 2015 average paid employment in the enterprise sector increased by 1.3% compared with 2014 (rose by 0.6% a year before). Increases were recorded in 11 voivodships – the highest in wielkopolskie (by 4.1%) and łódzkie (by 2.7%). In podlaskie voivodship average paid employment remained on the similar level like in the previous year, whereas decreases were recorded in the following voivodships: świętokrzyskie (by 2.8%), lubelskie (by 1.0%), śląskie (by 0.7%) and podkarpackie (by 0.1%).

At the end of December 2015 in labour offices 1563,3 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 14.3% less than a year before. Decreases of the number of unemployed persons were noted in all voivodships; ranged from 19.8% in wielkopolskie to 7.7% in lubelskie.

Registered unemployment rate at the end of December 2015 reached 9.8%, i.e. by 1.6 percentage point less than a year before. Over the year registered unemployment rate decreased in all voivodships, from 2.4 percentage points in warmińsko-mazurskie to 0.9 percentage point in lubelskie. The lowest unemployment rate was noted in the following voivodships: wielkopolskie (6.2%), śląskie (8.2%), małopolskie and mazowieckie (both by 8.4%); the highest – in warmińsko-mazurskie (16.3%), kujawsko-pomorskie and zachodniopomorskie (both 13.3%) and podkarpackie (13.2%).

Decreases in both the number of unemployed persons (by 14.3%) and unemployment rate (by 1.2 percentage point to the level of 6.9%) also confirmed the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2015. According to LFS the number of employed persons increased (by 1.6%) as well as employment rate (by 0.9 percentage point to 52.6%). The relation between number of persons not working to number of employed persons improved – on 1000 working persons were 902 unemployed persons and economically inactive persons (against 934 a year before).

Prices of consumer goods and services in 2015 were lower by 0.9% than these observed a year before (in 2014 prices were on the similar level than these recorded in 2013). Prices of goods and services in transportation (the most in lubelskie) as well as food and non-alcoholic beverages decreased more than a year before, in addition in the following voivodships: śląskie, świętokrzyskie, podlaskie, wielkopolskie, łódzkie, opolskie and pomorskie fell of prices were deepest than the national average. Prices of clothing and footwear were lower year-on-year, of which in 7 voivodships prices dropped more than the average. Slower rises than a year before were noted for prices of consumer goods and services i.a. of dwellings and recreation and culture. In the fourth quarter of 2015 decline of prices of goods and services recorded average 0.6% compared with the previous year. Lower prices were observed in all voivodships excluding lubuskie, where prices remained on the same level as a year before. Declines of prices of goods and services in 7 voivodships were deeper than the average in Poland, the largest falls were in: świętokrzyskie (1.2%), lubelskie and śląskie (both by 0.9%).

According to the preliminary estimates, gross agricultural output in 2015 decreased by 4.2% over a year. The crop output turned down – by 11.2%, whereas animal output increased – by 3.1%. On the agricultural market in December 2015, the average prices of cereal grain, potatoes and cattle for slaughter (excluding calves) were higher than a year before. However prices of animal for slaughter: pigs and poultry, marketplace prices of piglets and procurement prices of milk decreased. The results of representative survey of animals (conducted in December 2015) have shown downward trend of pigs heads, and an increase in cattle and sheep heads. According to the state of 1st of December 2015 the number of pigs heads was lower by 6.0% than these recorded in the corresponding period of 2014. Decreases were noted in 15 voivodships, the deepest in śląskie, świętokrzyskie and lubuskie. An increase was noted in dolnośląskie (5.9%). Over the year the cattle livestock was higher by 1.8%, the increases in number of cattle heads were noted in 12 voivodships, from 6.9% in opolskie to 0.2% in podkarpackie and zachodniopomorskie. The rest of voivodships recorded decreases of cattle heads, the deepest in warmińsko-mazurskie (by 4.7%).

LUDNOŚĆ

Ludność Polski w końcu czerwca 2015 r. liczyła 38454,6 tys. osób, tj. o 29,4 tys. osób mniej niż w analogicznym okresie 2014 r. W wyniku niekorzystnych zmian w zakresie zarówno liczby urodzeń żywych, jak i liczby zgonów odnotowano znaczny ubytek naturalny. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, pomimo nieznacznej poprawy, nadal pozostało ujemne.

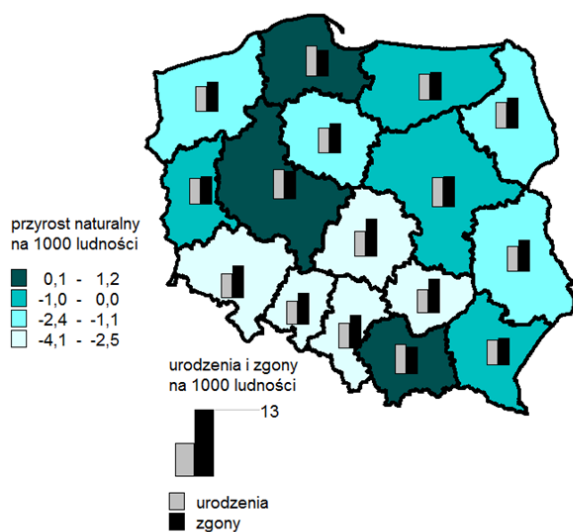
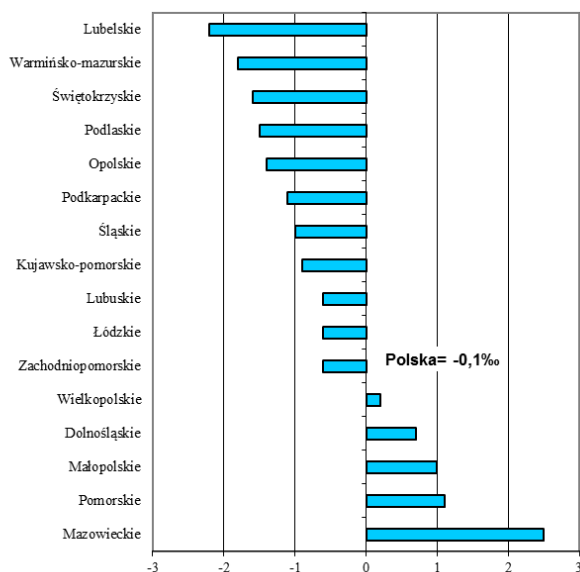
Nadal zmniejszała się liczba i udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności kraju. W I półroczu 2015 r. **ludność miejska** stanowiła 60,3% (spadek w skali roku o 0,1 p. proc.), a najniższy udział w kraju notowano w województwie podkarpackim (41,3%). Wskaźnik urbanizacji był wyższy niż przeciętnie w kraju w 8 województwach, w tym najwyższy w województwie śląskim (77,2%).

W I półroczu 2015 r. zarejestrowano 181,1 tys. urodzeń żywych, tj. o 2,2 tys. mniej niż w roku poprzednim. Współczynnik urodzeń zmniejszył się o 0,1 pkt i wyniósł 9,4‰. W 12 województwach współczynnik urodzeń nie przekroczył średniej dla kraju, a najniższy zanotowano w województwie opolskim i świętokrzyskim (po 8,3‰). Liczba urodzeń na 1000 ludności, ukształtowała się na najwyższym poziomie w województwie pomorskim (10,5) oraz mazowieckim i wielkopolskim (po 10,4).

Od stycznia do czerwca 2015 r. **zmarło** 203,8 tys. osób, tj. o 15,5 tys. więcej niż w analogicznym okresie 2014 r. Współczynnik zgonów zwiększył się z 9,8‰ do poziomu 10,6‰, przy czym w 6 województwach przewyższał przeciętną dla kraju. Najwyższy współczynnik odnotowano w województwie łódzkim (13,0‰), natomiast najniższy w województwie pomorskim (9,3‰).

Liczba **zgonów niemowląt** wyniosła 0,7 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia i zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. Współczynnik zgonów niemowląt obniżył się do poziomu 3,8‰ (wobec 4,4‰ w analogicznym okresie roku poprzedniego). W 8 województwach zanotowano niższy wskaźnik niż przeciętnie w kraju, a najniższy był w świętokrzyskim (2,1‰). Najwyższy współczynnik zgonów był w województwie lubuskim (5,4‰).

Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł minus 22,7 tys. osób, wobec minus 5,0 tys. osób w tym samym okresie 2014 r. Współczynnik przyrostu naturalnego obniżył się z minus 0,3‰ do minus 1,2‰. Ujemny wskaźnik odnotowano w 13 województwach, a najniższą wartość osiągnęło łódzkie (minus 4,1‰). Natomiast w województwie pomorskim (1,2‰), wielkopolskim (0,6‰) i małopolskim (0,4‰) wskaźnik był dodatni.

**RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
W I PÓŁROCZU 2015 R.**

**SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH
NA POBYT STAŁY NA 1000 LUDNOŚCI
W I PÓŁROCZU 2015 R.**

Ogólne **saldo migracji** na pobyt stały na 1000 ludności nadal było ujemne i wyniosło minus 0,1, wobec minus 0,3 w końcu czerwca 2014 r. Ujemną wartość wskaźnika odnotowano w 11 województwach w granicach od minus 2,2‰ w lubelskim do minus 0,6‰ w lubuskim, łódzkim i zachodniopomorskim. Natomiast w województwach: mazowieckim (2,5‰), pomorskim (1,1‰), małopolskim (1,0‰), dolnośląskim (0,7‰) i wielkopolskim (0,2‰) ogólne saldo migracji na pobyt stały było dodatnie.

W okresie styczeń–czerwiec 2015 r. zawarto 68,9 tys. **związków małżeńskich**, tj. o 1,9 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw wyniósł 3,6‰ (wobec 3,5‰ w analogicznym okresie poprzedniego roku). Najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w województwie podlaskim (3,9), a najmniej w łódzkim i świętokrzyskim (po 3,3).

W I półroczu 2015 r. wzrosła liczba **rozwodów** (36,0 tys. par małżeńskich, wobec 34,4 tys. w analogicznym okresie roku poprzedniego). Współczynnik rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności zwiększył się z 1,8 do 1,9, a w województwach kształtował się od 1,2 w podkarpackim do 2,3 w lubuskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim.

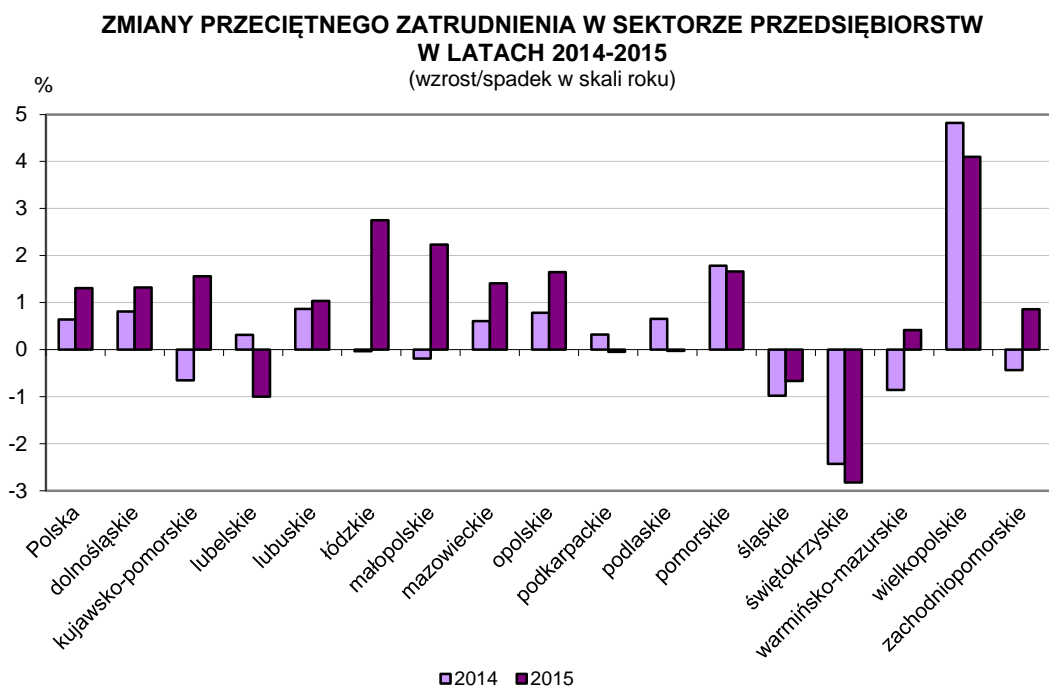

RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. było nieco większe niż przed rokiem, a tempo wzrostu w kolejnych kwartałach umacniało się. Sukcesywnie obniżała się w skali roku stopa bezrobocia rejestrowanego.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za IV kwartał 2015 r. wskazują na dalszą poprawę sytuacji na rynku pracy – odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. Zwiększyła się liczba pracujących. Odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia oraz współczynnika aktywności zawodowej. Poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących.

W 2015 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5601,6 tys. osób i było o 1,3% wyższe niż w 2014 r. (kiedy notowano wzrost o 0,6%). Zwiększenie zatrudnienia odnotowano w większości sekcji; największy wzrost w informacji i komunikacji (o 7,6%), natomiast najgłębszy spadek – w górnictwie i wydobywaniu (o 7,1%) oraz budownictwie (o 5,8%). W 11 województwach odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia – największy w województwie wielkopolskim (o 4,1%). W województwie podlaskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie zbliżonym do 2014 r., a w pozostałych województwach wystąpił spadek; najgłębszy w świętokrzyskim (o 2,8%).

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2015 r. wyniosło 2510,7 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 1,5%. Wzrost wystąpił w 14 województwach, w granicach od 3,1%

w zachodniopomorskim do 0,5% w mazowieckim. W województwach świętokrzyskim i śląskim odnotowano spadek – odpowiednio o 2,7% i 0,6%.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 5,8% niższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 386,0 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w 15 województwach, w granicach od 11,5% w lubelskim do 2,3% w lubuskim. W województwie łódzkim przeciętne zatrudnienie w budownictwie utrzymało się na poziomie roku poprzedniego.

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1154,4 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,2%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 11 województwach, największy w wielkopolskim (6,0%). W pozostałych województwach wystąpił spadek zatrudnienia, w granicach od 4,3% w lubelskim do 0,1% w opolskim.

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 5,0% niższe niż przed rokiem i wyniosło 102,9 tys. osób. Spadek zatrudnienia wystąpił w 13 województwach, w granicach od 22,9% w lubelskim do 0,5% w kujawsko-pomorskim. Wzrost zatrudnienia odnotowano w województwach dolnośląskim, pomorskim i świętokrzyskim odpowiednio o 7,1%, 1,8% i 0,1%.

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości w 2015 r. wyniosło 93,9 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 1,9%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 14 województwach w granicach od 12,2% w lubuskim do 0,6% w dolnośląskim. W województwie wielkopolskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie zbliżonym do poziomu roku poprzedniego; wzrost wystąpił jedynie w województwie lubelskim (o 1,1%).

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 184,0 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 0,3%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 6 województwach, w granicach od 5,2% w małopolskim do 1,7% w warmińsko-mazurskim. W województwie dolnośląskim zatrudnienie pozostało na poziomie odnotowanym w roku poprzednim, a w pozostałych województwach wystąpił spadek zatrudnienia, w tym największy w opolskim (o 16,0%).

Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 4,2% wyższe niż w 2014 r. i wyniosło 343,4 tys. osób. Wzrost zaobserwowano w 8 województwach, największy w wielkopolskim – 16,1%. W pozostałych województwach wystąpił spadek, w granicach od 9,5% w zachodniopomorskim do 0,7% w łódzkim.

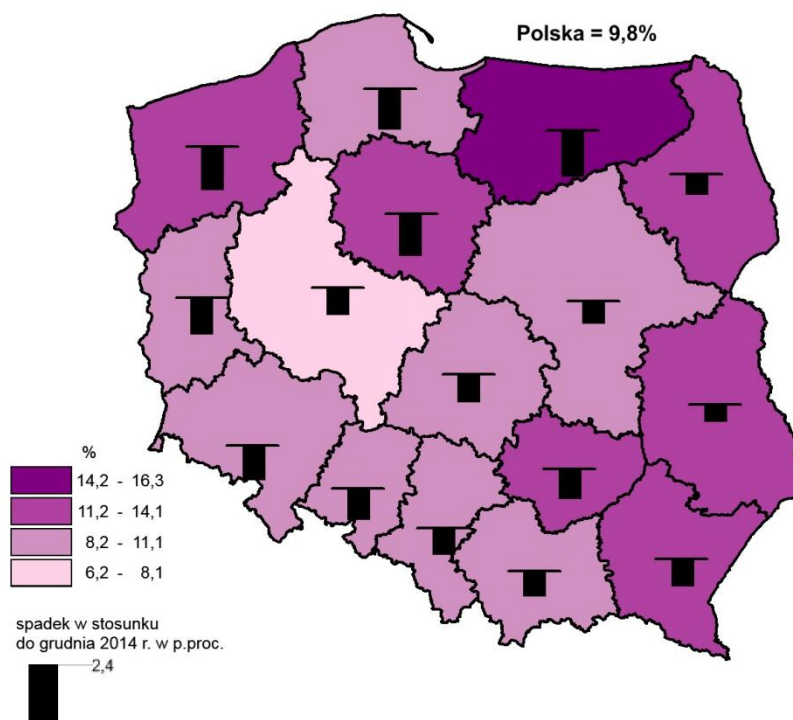
W końcu grudnia 2015 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1563,3 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 261,8 tys. (o 14,3%) mniej niż w przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w wielkopolskim (o 19,8%), a najmniejszy w lubelskim (o 7,7%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2015 r. wyniosła przeciętnie w kraju 9,8% i zmalała o 1,6 p. proc. w stosunku do poprzedniego roku. Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 2,4 p. proc.), najmniejszy w lubelskim (o 0,9 p. proc.).

Zmniejszyło się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu grudnia 2015 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 10,1 p. proc. (wielkopolskie – 6,2%, warmińsko-mazurskie – 16,3%) i w skali roku rozpiętość ta zmniejszyła się o 1,0 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie (po 13,3%) oraz podkarpackie (13,2%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie śląskim (8,2%), małopolskim i mazowieckim (po 8,4%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2015 R.

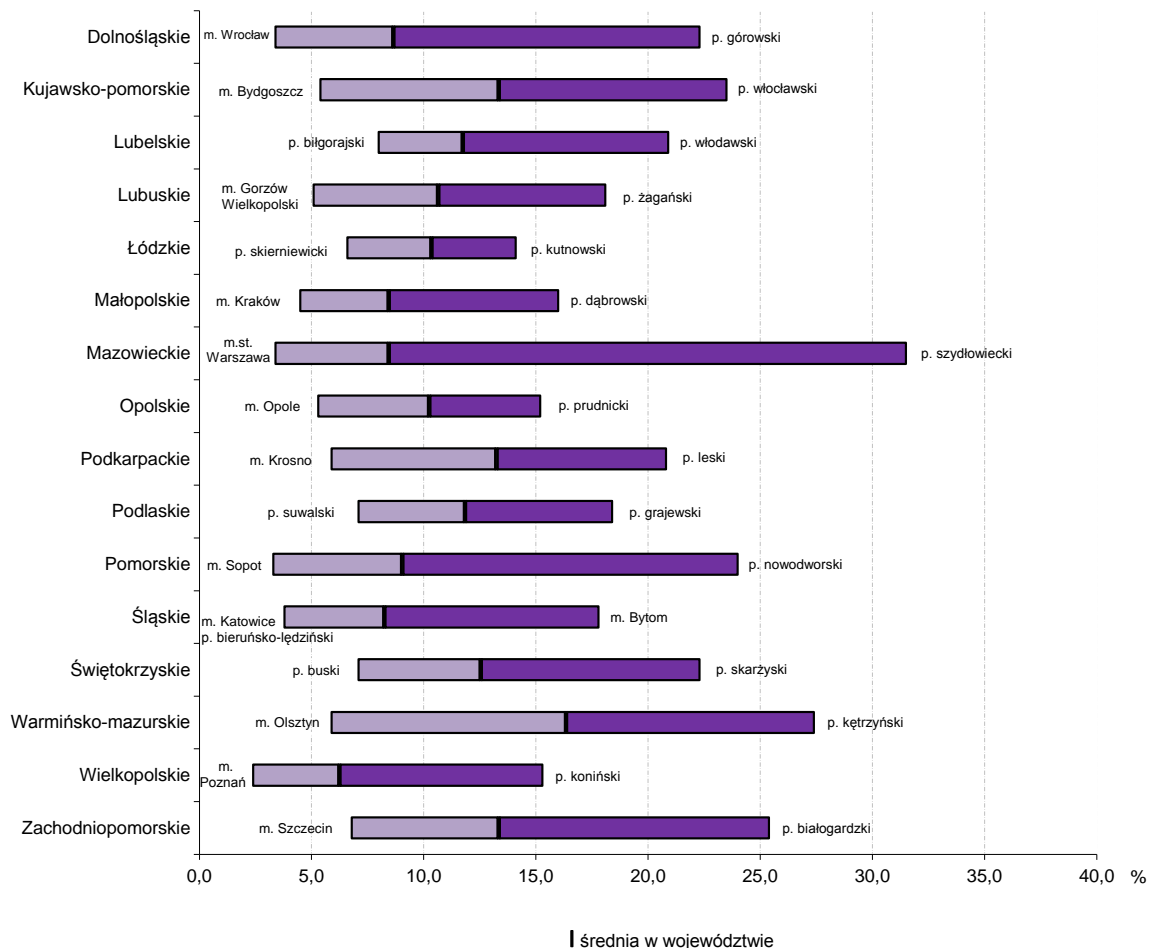
Stan w końcu grudnia

Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów w 15 województwach obserwuje się zmniejszenie rozpiętości pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika; w województwie kujawsko-pomorskim rozpiętość utrzymała się na poziomie roku poprzedniego i wyniosła 18,1 p. proc. Największe zróżnicowanie wewnątrzwojewódzkie występuje w mazowieckim, gdzie w końcu grudnia 2015 r. różnica pomiędzy największą a najmniejszą wartością stopy bezrobocia wynosiła 28,1 p. proc. (31,5% w powiecie szydłowieckim i 3,4% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 30,2 p. proc. w końcu grudnia 2014 r. Najmniejszą rozpiętość

odnotowano w województwie łódzkim (7,5 p. proc.), którą wyznaczała stopa bezrobocia w powiatach kutnowskim oraz skierniewickim – odpowiednio 14,1% i 6,6%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R. Stan w końcu grudnia

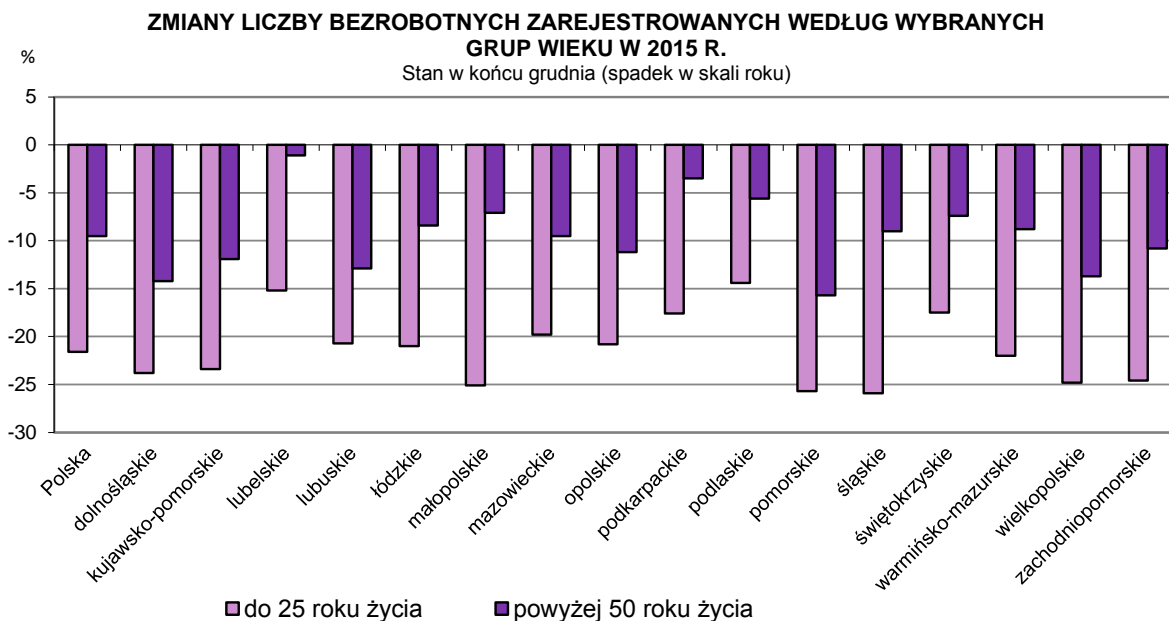

W końcu grudnia 2015 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych 880,3 tys. osób stanowili **długotrwale bezrobotni**. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 56,3%; największy odnotowano w województwie lubelskim (60,8%), a najmniejszy w wielkopolskim 49,1%.

Liczba osób bezrobotnych **do 25 roku życia** wynosiła 236,8 tys. Najwięcej bezrobotnych było w województwie mazowieckim (30,3 tys.), najmniej w opolskim (5,1 tys.) i lubuskim (5,4 tys.). Największy udział odnotowano w województwie małopolskim (18,0% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych), a najmniejszy w dolnośląskim (11,8%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 459,2 tys. osób stanowiły osoby **do 30 roku życia**. Udział tej grupy wyniósł 29,4%. Największy udział odnotowano w województwie lubelskim (35,2%), a najmniejszy w dolnośląskim (23,8%).

W kategorii **osób powyżej 50 roku życia** liczba bezrobotnych wynosiła 429,8 tys.; od 62,2 tys. w województwie mazowieckim, do 11,4 tys. w opolskim. Największy udział tej kategorii bezrobotnych odnotowano w dolnośląskim – 33,3%, najmniejszy w podkarpackim – 22,2%, przy średniej dla kraju 27,5%.

Liczba osób bezrobotnych **korzystających ze świadczeń pomocy społecznej** wyniosła 33,3 tys. Najwięcej bezrobotnych pobierało świadczenia w województwie kujawsko-pomorskim (6,5 tys.), najmniej w opolskim (0,4 tys.). Udział tej grupy bezrobotnych wyniósł 2,1% w skali kraju, przy czym największy udział odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (6,0%), a najmniejszy w lubelskim (0,5%).

Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia** wyniosła 240,0 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 15,3%, największy w województwach pomorskim i kujawsko-pomorskim (odpowiednio 17,6% i 17,5%), najmniejszy w podlaskim (12,6%). Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia** wyniosła 2,2 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 0,1%.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 95,2 tys. osób stanowiły osoby **niepełnosprawne**. Na poziomie województw najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych było w śląskim (10,2 tys.), najmniej w opolskim (2,4 tys.) Udział tej grupy wyniósł 6,1%, największy w województwie lubuskim (8,8%), a najmniejszy w lubelskim i mazowieckim (po 4,4%).

W 2015 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2368,8 tys. osób, tj. była o 3,4% niższa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem (o 1,2 p. proc. do 82,2%). Wzrósł również udział

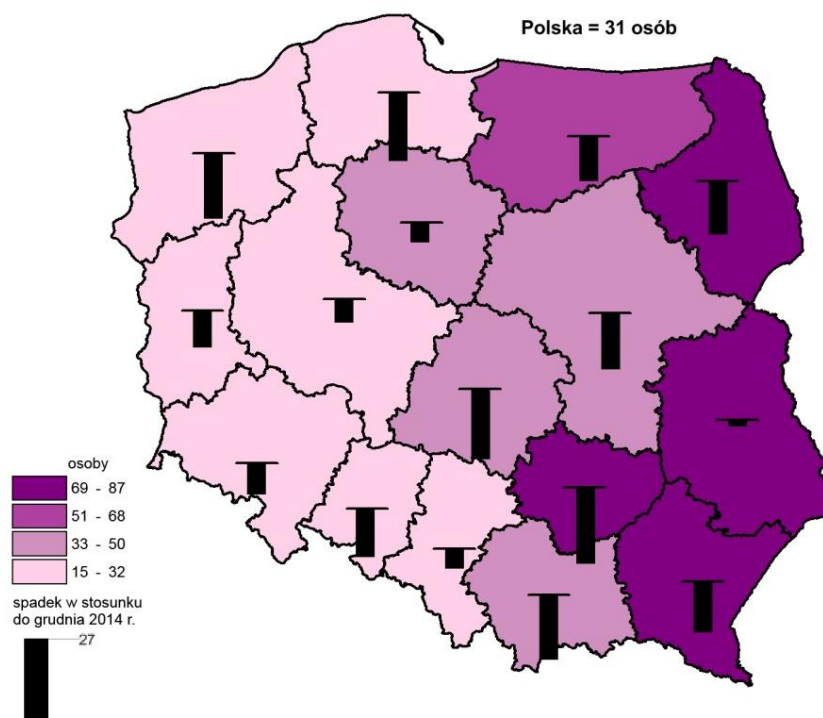
osób zamieszkałych na wsi (o 0,5 p. proc. do 42,8%). Zmniejszył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 1,9 p. proc. do 17,4%), absolwentów (o 0,7 p. proc. do 10,2%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,4 p. proc. do 4,8%).

Z ewidencji bezrobotnych w 2015 r. skreślono 2630,6 tys. osób, tj. o 5,6% mniej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,6% w 2014 r.), w tym 48,8% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych stanowiły osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

W końcu grudnia 2015 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (2,4%), natomiast najniższą w mazowieckim (1,0%); przy średniej dla kraju 1,5%.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2015 R.

Stan w końcu grudnia

W końcu grudnia 2015 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 31 osób bezrobotnych, wobec 46 osób w 2014 r. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwie lubuskim (15 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w świętokrzyskim (87 osób).

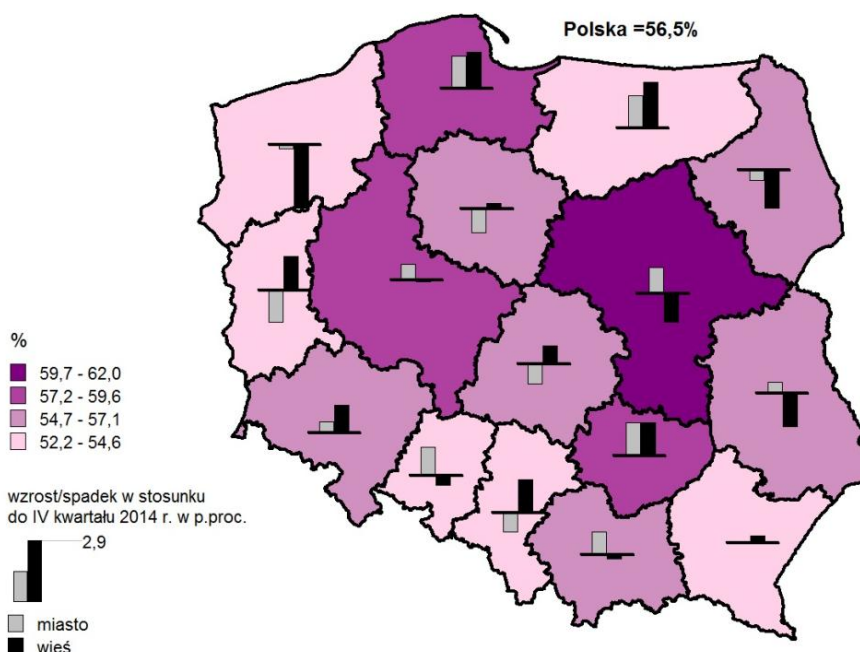
Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**¹ w IV kwartale 2015 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17485 tys. osób, tj. o 58 tys.

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

(0,3%) więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 8 województwach, w tym największy w opolskim i warmińsko-mazurskim (po 7,1%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w wielkopolskim (o 6,7%) i śląskim (o 6,6%).

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,5% i był wyższy o 0,2 p. proc. w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. Wzrost wystąpił w 9 województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 1,7 p. proc.), pomorskim i świętokrzyskim (po 1,6 p. proc.) oraz dolnośląskim (o 0,7 p. proc.). W pozostałych województwach zaobserwowano obniżenie współczynnika, w tym w największym stopniu w podlaskim i zachodniopomorskim (po 1,1 p. proc.). Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (62,0%), a najniższą w zachodniopomorskim (52,2%).

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W IV KWARTALE 2015 R. I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO-WIEŚ

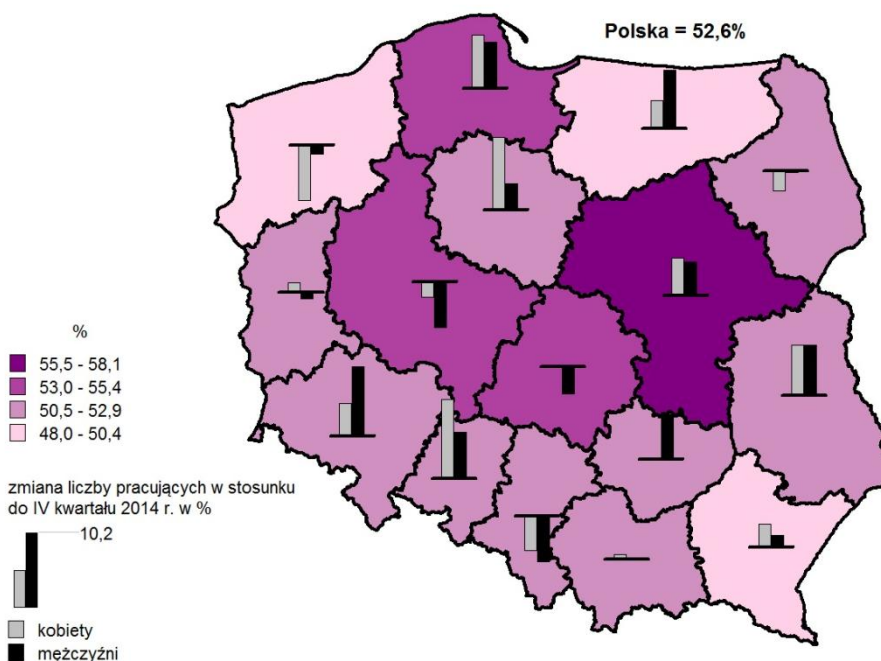
Liczba **pracujących** wyniosła 16276 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 258 tys. (tj. o 1,6%). Wzrost wystąpił w 10 województwach, największy w opolskim (o 7,9%) i dolnośląskim (o 6,9%). W województwie lubuskim liczba pracujących utrzymała się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach odnotowano spadek, najgłębszy w śląskim (o 5,4%). Zwiększyła się liczba pracujących kobiet (o 1,9%) i mężczyzn (o 1,4%). Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 10 województwach, największy w opolskim (o 10,2%). W województwach łódzkim i świętokrzyskim liczba pracujących kobiet pozostała na poziomie IV kwartału 2014 r., a w pozostałych województwach odnotowano spadek, w tym

największy w zachodniopomorskim (o 7,1%). Kobiety stanowiły 44,8% ogółu pracujących, a największy ich udział odnotowano w województwie mazowieckim (46,3%), najmniejszy w świętokrzyskim (43,2%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. ukształtował się na poziomie 52,6% (wzrost o 0,9 p. proc w stosunku do analogicznego okresu 2014 r.) i był wyższy w mieście (52,9%) niż na wsi (52,0%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 60,6%, kobiet – 45,2%). Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (58,1%), z kolei najniższym podkarpackie (48,0%). W 12 województwach odnotowano wzrost wskaźnika, w tym największy w dolnośląskim (o 2,7 p. proc.). W województwie lubuskim wskaźnik zatrudnienia utrzymał się na poziomie IV kwartału 2014 r., a spadek wystąpił w podlaskim i zachodniopomorskim (po 0,5 p. proc.) oraz lubelskim (o 0,3 p. proc.).

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W IV KWARTALE 2015 R.

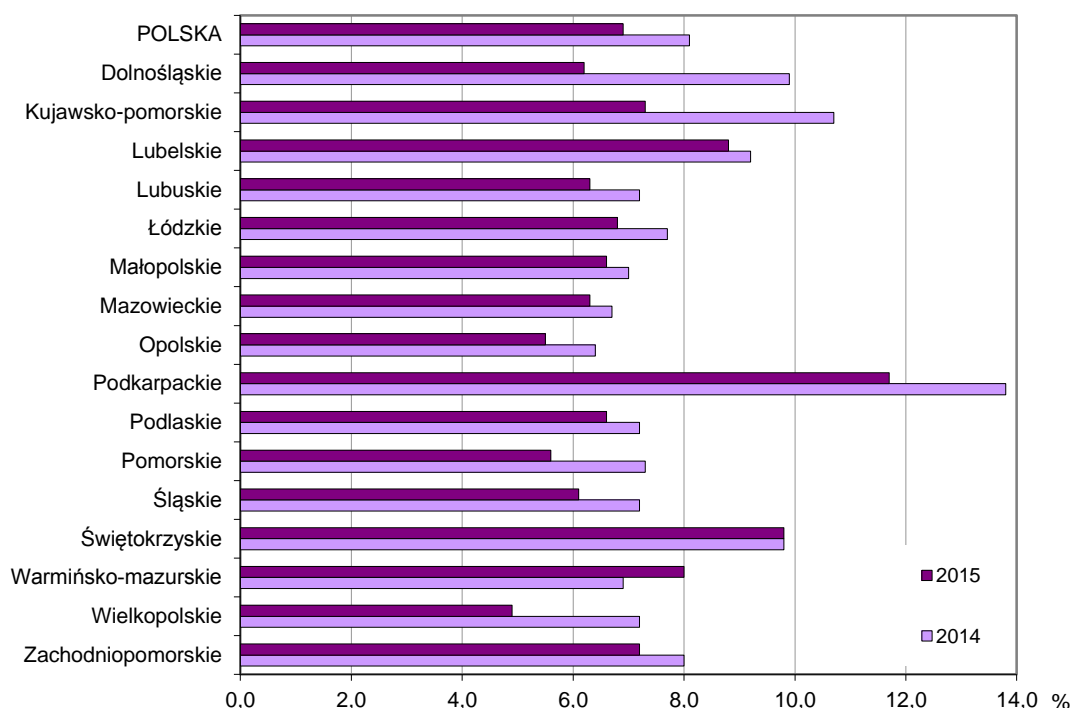
W IV kwartale 2015 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1208 tys. osób i zmniejszyła się o 14,3% (tj. o 202 tys. osób) w skali roku. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano w 13 województwach, największy w dolnośląskim (o 43 tys.), a najmniejszy w opolskim (o 2 tys.). Wzrost wystąpił jedynie w województwach: warmińsko-mazurskim (o 10 tys.), lubelskim i świętokrzyskim (po 2 tys.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła średnio 6,9% i była niższa niż przed rokiem (o 1,2 p. proc.). Spadek wskaźnika odnotowano w 14 województwach,

w tym w największym stopniu w dolnośląskim (o 3,7 p. proc. do 6,2%) i kujawsko-pomorskim (o 3,4 p. proc. do 7,3%), a w najmniejszym – w lubelskim, małopolskim i mazowieckim (po 0,4 p. proc. do odpowiednio 8,8%, 6,6% i 6,3%). W województwie świętokrzyskim stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie IV kwartału 2014 r., a w warmińsko-mazurskim – wzrosła o 1,1 p. proc. do poziomu 8,0%. Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa wielkopolskie (4,9%), opolskie (5,5%) i pomorskie (5,6%), najwyższą – podkarpackie (11,7%) i świętokrzyskie (9,8%).

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG BAEL W IV KWARTALE

Stopa bezrobocia **mężczyzn** wyniosła 6,8% i była o 0,8 p. proc. niższa niż w analogicznym kwartale 2014 r. Najniższą wartość osiągnęła w województwach opolskim i wielkopolskim (po 4,6%), a najwyższą w podkarpackim (11,2%). Spadek stopy bezrobocia mężczyzn odnotowano w 12 województwach, najgłębszy w dolnośląskim i podkarpackim (odpowiednio o 4,3 p. proc. i o 2,1 p. proc.). Wzrost wystąpił w województwach lubelskim (o 0,8 p. proc.), warmińsko-mazurskim (o 0,3 p. proc.) i małopolskim (o 0,2 p. proc.), a w łódzkim stopa bezrobocia mężczyzn utrzymała się na poziomie analogicznego okresu 2014 r. Stopa bezrobocia **kobiet** była wyższa niż mężczyzn i wyniosła 7,1% (spadek o 1,6 p. proc. w stosunku do IV kwartału 2014 r.). W podziale na województwa ukształtowała się na poziomie od 5,5% w pomorskim i wielkopolskim do 12,1% w podkarpackim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się w 14 województwach, najbardziej w kujawsko-pomorskim (o 5,3 p. proc.), najmniej w mazowieckim (o 0,6 p. proc.). Wzrost odnotowano

jedynie w województwach warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim – odpowiednio o 1,7 p. proc. i 1,9 p. proc.

W IV kwartale 2015 r. stopa bezrobocia na **wsi** ukształtowała się na poziomie 7,6% i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 0,9 p. proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 5,2% w województwie podlaskim do 13,4% w podkarpackim. W 14 województwach wystąpił spadek wskaźnika dla wsi, przy czym najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 4,0 p. proc.) i dolnośląskim (o 3,5 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia na wsi odnotowano w województwach świętokrzyskim (1,0 p. proc) i warmińsko-mazurskim (0,9 p. proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa bezrobocia osiągnęła poziom 6,5% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,3 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa wielkopolskiego (4,3%), zaś najwyższą – świętokrzyskiego (9,6%).

Populacja **biernych zawodowo** zmniejszyła się w skali roku o 0,5% i wyniosła 13478 tys. osób, co stanowiło 43,5% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. Spadek liczby tych osób wystąpił w 9 województwach, najgłębszy w wielkopolskim (o 8,0%). W województwie warmińsko-mazurskim liczba biernych zawodowo utrzymała się na poziomie roku poprzedniego, a w pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy w lubelskim (o 8,8%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale 2015 r. zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 902 osoby bezrobotne lub bierne zawodowo (przed rokiem 934 osób). Spadek odnotowano w 13 województwach, przy czym najgłębszy w dolnośląskim (z 1037 do 932 osób). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w zachodniopomorskim (z 1043 do 1067 osób.). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących miała miejsce w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadało 721 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo), natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w podkarpackim (1083 osoby).

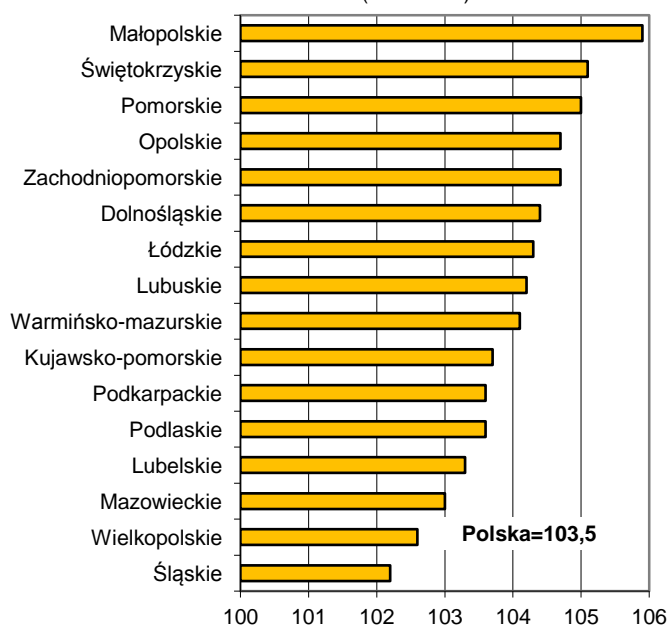
WYNAGRODZENIA

W 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w nieco mniejszym stopniu niż przed rokiem. Szybciej rosły wynagrodzenia w budownictwie, natomiast w przemyśle tempo wzrostu było niższe niż w analogicznym okresie ub. roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniosło 4121,41 zł i było o 3,5% wyższe niż w 2014 r. (przed rokiem wzrost o 3,7%). Wzrost wynagrodzeń w skali roku wystąpił we wszystkich województwach, największy w małopolskim (o 5,9%), świętokrzyskim (o 5,1%) i pomorskim (o 5,0%), natomiast najmniejszy w śląskim (o 2,2%) i wielkopolskim (o 2,6%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w mazowieckim, śląskim, dolnośląskim i pomorskim (odpowiednio 121,1%, 105,1%, 101,7% i 101,2% średniej krajowej), przy czym w województwie mazowieckim i śląskim wynagrodzenia rosły wolniej, a w dolnośląskim i pomorskim szybciej niż średnio w kraju. Najniższy poziom wynagrodzeń, podobnie jak w okresach poprzednich, wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 18,8% i 17,5% mniej niż średnio w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W 2015 R.**
(2014=100)

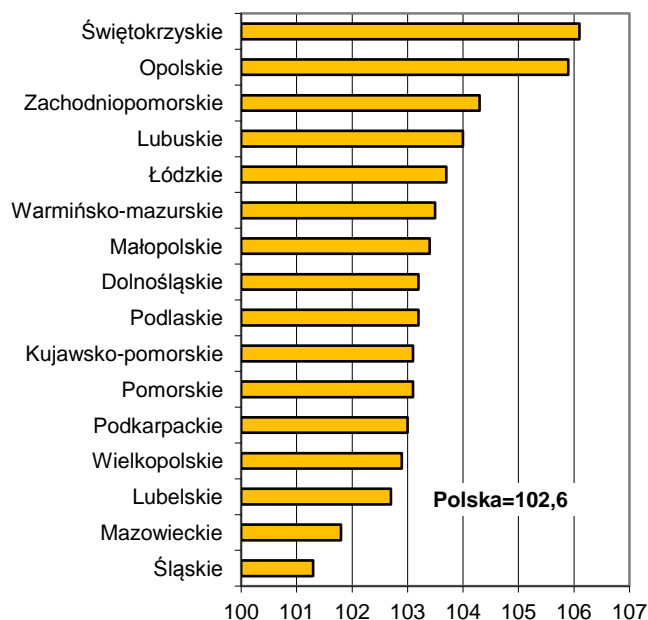
Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z 2014 r. poprawiła się w 11 województwach (od 2,1 p. proc. w małopolskim do 0,1 p. proc. w kujawsko-pomorskim i podkarpackim). W województwach:

śląskim, wielkopolskim, mazowieckim i lubelskim relacja pogorszyła się (od 1,3 p. proc. do 0,1 p. proc.), a w podlaskim pozostała na poziomie sprzed roku.

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw wyniosła 39,9 p. proc., wobec 41,0 p. proc. przed rokiem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w 2015 r. wyniosło 4195,25 zł i było o 2,6% wyższe niż w 2014 r. (przed rokiem wzrost o 3,2%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w świętokrzyskim (o 6,1%), opolskim (o 5,9%) i zachodniopomorskim (o 4,3%), a najmniejszy w śląskim (o 1,3%), mazowieckim (o 1,8%) i lubelskim (o 2,7%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W 2015 R.**
(2014=100)

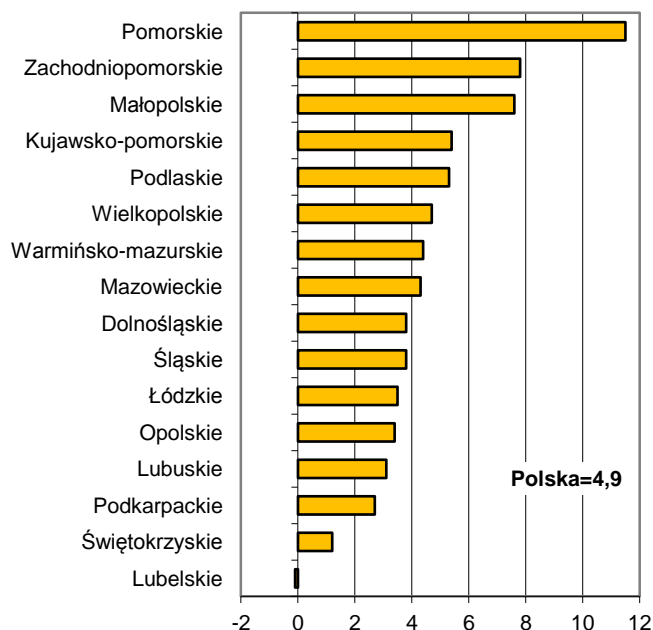
Wynagrodzenia w przemyśle wyższe niż średnio w kraju zanotowano (podobnie jak w 2014 r.) w śląskim, mazowieckim i dolnośląskim (odpowiednio o 14,9%, 12,9% i 10,3%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, a najniższe zanotowano w warmińsko-mazurskim (o 18,1% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z 2014 r. relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 13 województwach (od 2,8 p. proc. w opolskim i świętokrzyskim do 0,3 p. proc. w podkarpackim i wielkopolskim). W województwie lubelskim relacja pozostała na poziomie sprzed roku, a w województwie śląskim i mazowieckim pogorszyła się (odpowiednio o 1,5 p. proc. i o 0,9 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle zmniejszyła się i wyniosła 33,0 p. proc. wobec 35,1 p. proc. w 2014 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w 2015 r. wyniosło 4076,50 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosło o 4,9% (przed rokiem wzrost o 4,3%). Wzrost wystąpił w 15 województwach, najwyższy w pomorskim (o 11,5%), zachodniopomorskim (o 7,8%) i małopolskim (o 7,6%), a najniższy w świętokrzyskim (o 1,2%). W województwie lubelskim wystąpił niewielki spadek (o 0,1%).

**ZMIANY PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W 2015 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 30,3% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych pod względem wysokości wynagrodzeń województwach – dolnośląskim i podlaskim, płace były wyższe niż przeciętnie w kraju odpowiednio o 9,9% i 2,4%. W pozostałych województwach wynagrodzenia były niższe od średniej krajowej, w tym najmniejsze w lubelskim (o 21,6%).

W porównaniu z 2014 r. relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 5 województwach, najbardziej w pomorskim (o 5,8 p. proc.), a w największym stopniu pogorszyła w lubelskim (o 3,8 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie w skali roku zwiększyła się i wyniosła 51,9 p. proc. wobec 51,1 p. proc. w 2014 r.

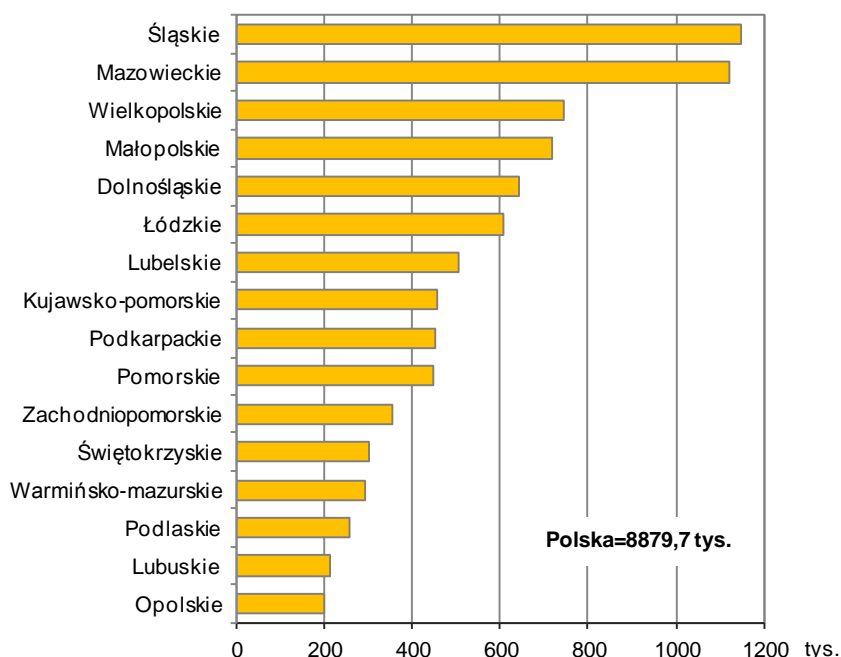
EMERYTURY I RENTY

W 2015 r. odnotowano dalszy spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w ramach systemu rolniczego, natomiast w systemie ubezpieczeń pracowniczych pierwszy raz po 5 latach spadku odnotowano nieznaczny wzrost liczby emerytów i rencistów. W stosunku do 2014 r. zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w 2015 r. wyniosła 8879,7 tys. osób i była nieznacznie większa (o 0,1%) niż przed rokiem. Wzrost liczby emerytów i rencistów wystąpił w 10 województwach – największy w kujawsko-pomorskim (o 0,5%). W 3 województwach odnotowano spadek – w lubelskim i podkarpackim (po 0,2%) oraz małopolskim (o 0,1%), natomiast w pozostałych województwach (dolnośląskim, łódzkim i opolskim) liczba świadczeniobiorców pozostała na poziomie sprzed roku.

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7676,5 tys. osób (o 0,2% więcej niż w 2014 r.). Wzrost liczby pobierających świadczenia odnotowano w 14 województwach, w tym największy w podlaskim (o 0,6%), natomiast w województwach łódzkim i małopolskim liczba emerytów i rencistów utrzymała się na poziomie zbliżonym do odnotowanego przed rokiem. Z kolei ogólna liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zmniejszyła się w skali roku o 0,7%. Spadek odnotowano w 13 województwach (najgłębszy w lubuskim – o 3,2%), wzrost – w wielkopolskim i kujawsko-pomorskim (odpowiednio o 0,7% i 0,5%), a jedynie w łódzkim liczba pobierających emerytury i renty rolnicze pozostała na poziomie sprzed roku.

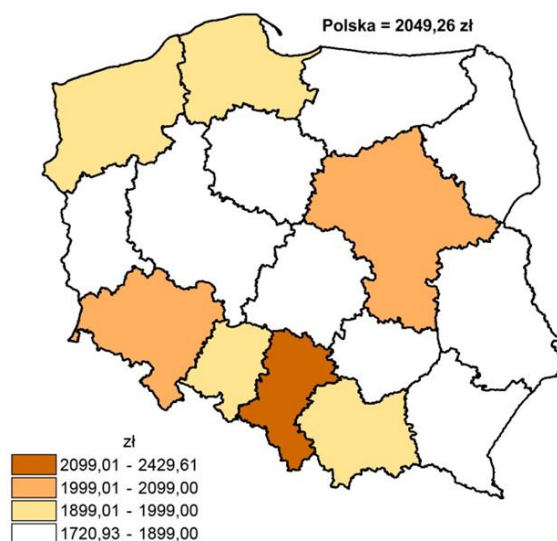
PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2015 R.

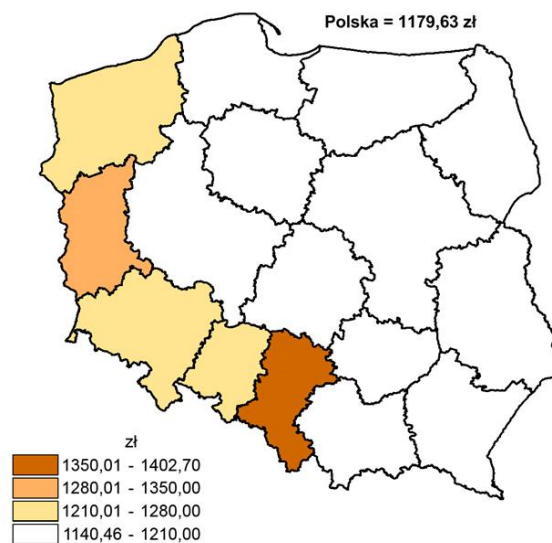
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2015 r. wyniosła 2049,26 zł i była o 2,9% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale podobnie jak w poprzednich latach, jedynie w śląskim była ona wyższa niż przeciętnie w kraju (o 18,6%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie, wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 16,0% i 13,3% mniej niż średnio w kraju).

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W 2015 R.

Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 34,6 p. proc. (wobec 35,4 p. proc. w 2014 r.).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2015 r. wyniosła 1179,63 zł i w skali roku zwiększyła się o 3,0%. Wzrost w stosunku do 2014 r. odnotowano we wszystkich województwach, największy w kujawsko-pomorskim (o 3,6%), a najmniejszy w śląskim (o 1,4%). W połowie województw przeciętna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż przeciętnie, w tym najwyższa, podobnie jak w poprzednich latach, w województwie śląskim (o 18,9%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w małopolskim i mazowieckim (odpowiednio o 3,3% i 3,0% mniej niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 22,2 p. proc. (wobec 24,2 p. proc. przed rokiem).

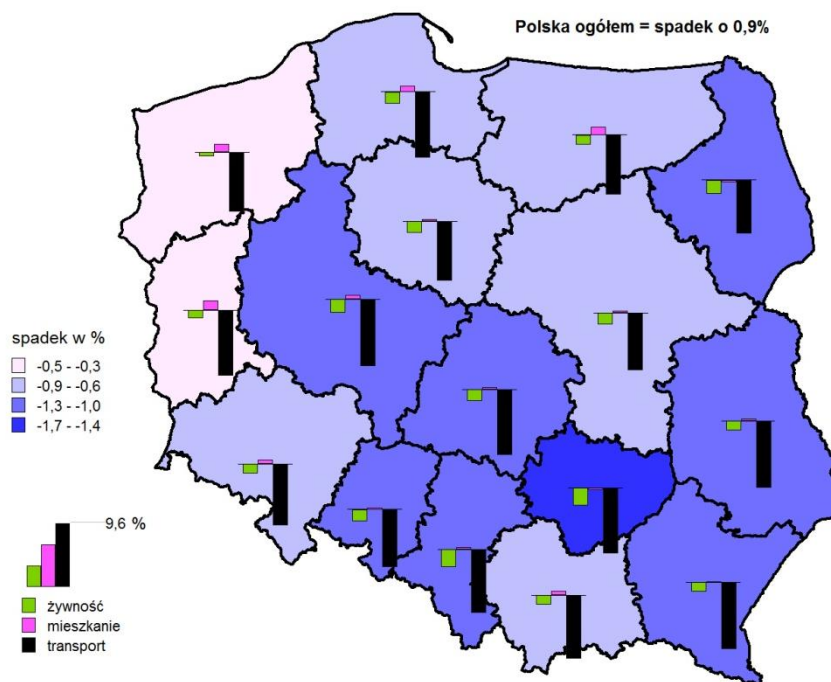
CENY

W 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem ale w kolejnych kwartałach skala spadku stopniowo malała. Pogłębił się spadek cen towarów i usług związanych z transportem oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Niższe w skali roku były ceny odzieży i obuwia. Znacznie szybciej rosły ceny towarów i usług w zakresie zdrowia.

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były niższe niż przed rokiem o 0,9% (w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2013 r.). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2015 r. miały spadki cen towarów i usług związanych z transportem, żywności i napojów bezalkoholowych oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,80 p. proc., 0,41 p. proc. i 0,25 p. proc. Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem podwyższył wskaźnik ogółem o 0,12 p. proc.

W 2015 r. w województwach spadek cen kształtował się od 1,7% w świętokrzyskim do 0,3% w zachodniopomorskim, przy czym w 8 był głębszy niż średnio w kraju.

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W 2015 R. (2014=100)

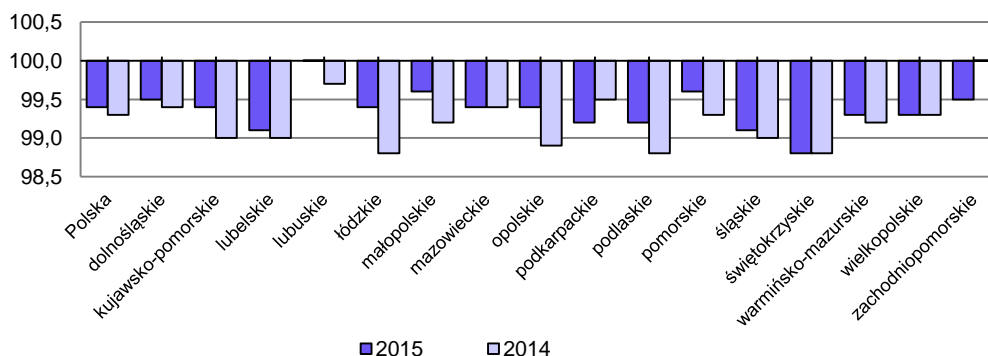

W IV kwartale 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** były niższe o 0,6%. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w IV kwartale 2015 r. miały spadki cen towarów i usług związanych z transportem oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,75 p. proc. i 0,24 p. proc. Wzrost cen towarów i usług związanych ze zdrowiem wpłynął na podwyższenie wskaźnika ogółem o 0,14 p. proc.

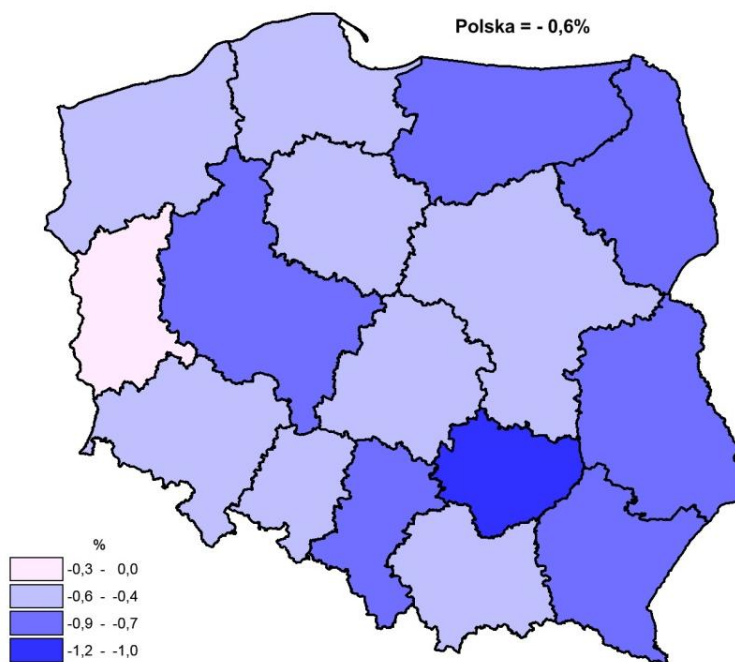
WSKAŹNIK CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W IV KWARTALE

(analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

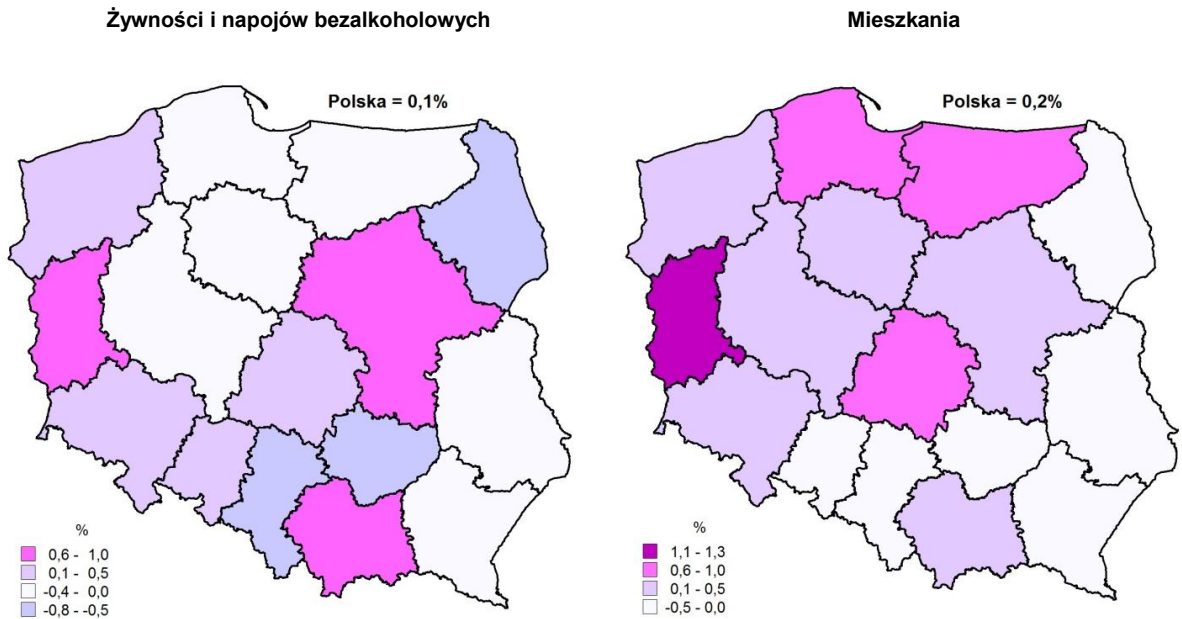
W IV kwartale 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych, jedynie w województwie lubuskim pozostały na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach odnotowano spadek cen (największy w świętokrzyskim – 1,2%).

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH w IV KWARTALE 2015 R. w porównaniu z IV KWARTAŁEM 2014 R.

W IV kwartale 2015 r. **ceny żywności i napojów bezalkoholowych** wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1%, przy czym żywność wzrosła (o 0,2%), natomiast tańsze były napoje bezalkoholowe (o 0,7%). Wyższe ceny żywności i napojów bezalkoholowych w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego odnotowano w województwach: lubuskim (o 1,0%), małopolskim i mazowieckim (po 0,7%), dolnośląskim, łódzkim i opolskim (po 0,4%) oraz zachodniopomorskim (o 0,3%). W województwach kujawsko-pomorskim oraz podkarpackim ceny pozostały na podobnym poziomie jak w roku poprzednim, spadek cen w pozostałych województwach wyniósł od 0,8% do 0,1%.

**ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
w IV KWARTALE 2015 R. w porównaniu z IV KWARTAŁEM 2014 R.
w zakresie**

W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. obserwowano m.in. wyższe ceny cukru (o 14,9%). W województwach wzrost cen cukru wahał się od 9,7% w małopolskim do 20,9% w opolskim. Warzywa podrożały o 9,9% (zwłaszcza w województwie podlaskim – o 13,4%) oraz owoce o 9,4% (najbardziej w podkarpackim – o 11,7%). Wzrosły ceny ryb i owoców morza (przeciętnie o 0,6%), najwięcej w województwie łódzkim (o 3,0%), natomiast w podlaskim, śląskim oraz zachodniopomorskim ceny obniżono. Droższe były i kasze i ziarna zbóż, a także makarony i produkty makaronowe (średnio po 0,5%), ale wzrost cen obserwowano odpowiednio w 6 i 10 województwach. Tańsze natomiast w skali roku były oleje i tłuszcze (o 6,3%), w województwach spadek cen wahał się od 9,2% w zachodniopomorskim do 2,5% w kujawsko-pomorskim. Mniej konsumenci płacili także za artykuły w grupie „mleko, sery jaja” (o 3,2%). Spadek cen mleka pełnego świeżego wyniósł 5,2% (najgłębszy w województwie opolskim – 8,4%), natomiast serów i twarogów – 4,6% (w pomorskim – 7,1%). W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. notowano niższe ceny śmietany (o 2,2%) oraz jaj (o 1,8%). Artykuły te najbardziej potaniały w województwie świętokrzyskim (odpowiednio o 7,1% i 5,6%). W 11 województwach obniżono ceny jogurtów, zwłaszcza w małopolskim (o 4,4%). Tańsze było również mięso (średnio o 2,2%), w tym mięso wieprzowe – o 4,3%, drobiowe – o 2,1%, wędliny – o 1,6% oraz mięso wołowe – o 0,6%. We wszystkich województwach w skali roku notowano spadek cen mięsa wieprzowego, natomiast mięso drobiowe potaniało w 13 województwach (najbardziej w świętokrzyskim odpowiednio o 6,9% i 9,3%). Ceny wędlin obniżono w granicach od 2,9% w kujawsko-pomorskim do 0,2% w łódzkim, jedynie nieznacznie wzrosły w województwie lubuskim (o 0,5%). Mięso wołowe było natomiast tańsze w 10 województwach, w tym w łódzkim o 2,7%. Spadły również ceny mąki pszennej oraz ryżu (średnio po 0,5%).

W IV kwartale 2015 r. ceny **odzieży i obuwia** były o 4,5% niższe w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, przy czym większe obniżki dotyczyły odzieży (o 5,1%) niż obuwia (o 4,1%). We wszystkich województwach ceny odzieży i obuwia były niższe w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, a spadek cen kształtował się w granicach od 6,6% (w dolnośląskim) do 2,8% (w wielkopolskim).

Wolniejszy niż w IV kwartale 2014 r. obserwowano wzrost cen w zakresie towarów i usług związanych z **mieszkaniami**² (0,2%, wobec 0,5%). W 7 województwach ceny wzrosły w skali większej niż przeciętnie w kraju (najbardziej w lubuskim – o 1,3%). Spadek cen natomiast dotyczył województw: świętokrzyskiego (0,5%), podlaskiego (0,4%), podkarpackiego (0,3%), opolskiego i śląskiego (po 0,1%).

Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne (o 3,3%), zaopatrywanie w wodę (o 2,7%) oraz za wywóz śmieci (o 3,2%). W województwie lubuskim najbardziej podrożały usługi kanalizacyjne oraz zaopatrywanie w wodę (odpowiednio o 8,3% i 6,2%). Ceny za wywóz śmieci wzrosły w 11 województwach, zwłaszcza w kujawsko-pomorskim (o 9,5%), natomiast w: dolnośląskim, opolskim, podlaskim i świętokrzyskim nie zmieniły się w skali roku, a niższe były w podkarpackim (o 0,6%). W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. wzrosły opłaty za energię elektryczną (o 1,6%) i energię ciepłą (o 1,5%). Wzrost cen za energię elektryczną w województwach kształtował się od 0,9% w lubelskim do 2,1% w pomorskim. Ceny energii cieplnej wzrosły we wszystkich województwach (poza świętokrzyskim), zwłaszcza w łódzkim (o 2,7%), lubuskim (o 2,6%) i dolnośląskim (o 2,2%). Spadły natomiast ceny gazu (średnio o 5,3%), w tym w województwach w granicach od 10,1% w łódzkim do 3,4% w lubuskim. Niższe były również ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (średnio o 0,4%).

W IV kwartale 2015 r. opłaty związane ze **zdrowiem** były wyższe w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 2,6% (wobec spadku 0,2% w IV kwartale 2014 r.). Wyższe ceny notowano we wszystkich województwach w granicach od 2,1% (w kujawsko-pomorskim i podlaskim) do 3,2% (w zachodniopomorskim), przy czym w 9 ceny wzrosły bardziej niż przeciętnie w kraju.

Droższe były m.in. wyroby farmaceutyczne (o 3,2%), zwłaszcza w województwach: zachodniopomorskim (o 4,1%), opolskim (o 3,9%), lubuskim, małopolskim i świętokrzyskim (wzrost po 3,8%). Podrożały usługi stomatologiczne o 2,2% (w województwach w granicach od 0,5% w świętokrzyskim do 3,6% w pomorskim) oraz lekarskie o 2,0% (najbardziej w lubuskim – o 4,0%). W 10 województwach wzrosły opłaty za usługi szpitalne (średnio w kraju o 0,8%), zwłaszcza w łódzkim (o 3,6%) oraz pomorskim i warmińsko-mazurskim (po 2,4%).

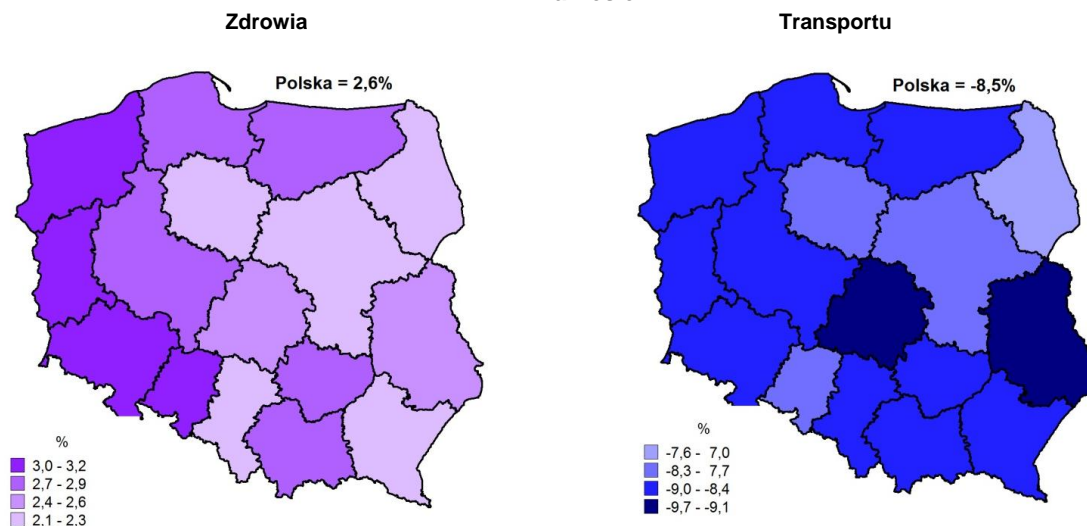
Ceny towarów i usług w zakresie **transportu** były o 8,5% niższe niż w IV kwartale 2014 r., kiedy spadek cen wyniósł 4,4%. Niższe ceny w skali roku dotyczyły wszystkich województw w granicach od 9,7% (w lubelskim) do 7,0% (w podlaskim).

Mniej konsumenci płacili m.in. za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 13,3%). Głębsze obniżki dotyczyły gazu ciekłego (średnio o 21,6%), zwłaszcza w województwie śląskim (o 23,2%), mazowieckim (o 22,7%) oraz świętokrzyskim (o 22,6%). Mniej płacono również za olej napędowy (o 13,7%); w województwach spadek cen kształtował się od 15,3% (w małopolskim) do 12,4% (w kujawsko-pomorskim). Spadły ceny benzyny (o 11,9%), zwłaszcza w województwie lubelskim (o 13,3%), małopolskim (o 13,2%),

² Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

świętokrzyskim (o 12,8%) oraz dolnośląskim (o 12,7%). Tańsze były również samochody osobowe (średnio o 3,6%), przy czym w 10 województwach spadek cen był głębszy niż przeciętnie w kraju (najgłębszy w: lubuskim, podkarpackim i zachodniopomorskim – po 4,9%). Ceny usług transportowych obniżono we wszystkich województwach (średnio o 1,1%), w tym najbardziej w opolskim (o 3,0%).

**ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
w IV KWARTALE 2015 R. w porównaniu z IV KWARTAŁEM 2014 R.
w zakresie**

W IV kwartale 2015 r. ceny towarów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego (o 0,5%), przy czym spadek cen odnotowano w 11 województwach, w tym najgłębszy w kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim (po 1,5%). Wzrosły natomiast ceny w województwach: lubelskim (o 0,2%) oraz lubuskim, małopolskim i opolskim (po 0,1%), a w dolnośląskim nie zmieniły się w skali roku.

W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. niższe były ceny książek o 9,5%, przy czym najgłębszy spadek cen dotyczył województwa podkarpackiego (11,8%). W województwie świętokrzyskim najbardziej obniżono ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 6,5% wobec 3,1% średnio w kraju). Podrożały natomiast gazety i czasopisma o 7,5%, przy czym w województwach wzrost cen kształtował się w granicach od 6,5% w lubelskim do 8,9% w świętokrzyskim. W 14 województwach wzrosły ceny biletów do kin, teatrów i na koncerty, w tym najbardziej w zachodniopomorskim (o 6,7% wobec 2,8% średnio w kraju). Podrożały także usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (przeciętnie o 1,0%).

Opłaty w zakresie **edukacji** wzrosły o 0,9% (najbardziej w województwie podlaskim o 3,4%). Wzrost cen notowano we wszystkich województwach poza lubelskim, gdzie ceny nie zmieniły się w skali roku.

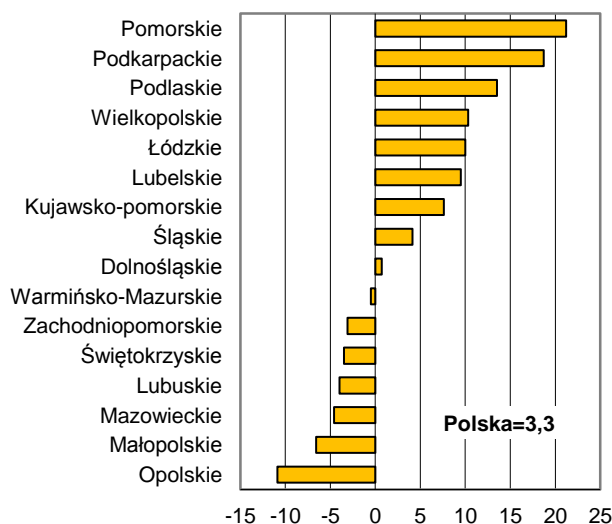
W IV kwartale 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były o 0,3% niższe w porównaniu z **poprzednim kwartałem**. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy dotyczył: dolnośląskiego, lubelskiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego (po 0,4%). W porównaniu z poprzednim kwartałem odnotowano m.in. niższe ceny towarów i usług w zakresie transportu (o 3,8%) oraz towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (o 1,7%). Podrożała natomiast odzież i obuwie, towary i usługi związane z edukacją oraz żywność i napoje bezalkoholowe (odpowiednio o: 2,5%, 0,6% i 0,3%).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2015 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w roku poprzednim. Wzrost wystąpił w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualnym. Znacznie wzrosła liczba mieszkań, na które wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Spadek natomiast zanotowano w budownictwie spółdzielczym.

W 2015 r. **oddano do użytkowania** 147,8 tys. mieszkań, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem (w 2014 r. spadek o 1,4%). Wzrost wystąpił w 9 województwach, największy w pomorskim (21,2%), a najmniejszy w dolnośląskim (0,7%). W pozostałych województwach odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania, najgłębszy w opolskim (o 10,9%), małopolskim (o 6,6%) oraz mazowieckim (o 4,6%), gdzie nadal był największy udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych w kraju (19,8%). Najmniejszy spadek wystąpił w warmińsko-mazurskim (o 0,5%) i zachodniopomorskim (o 3,1%).

ZMIANA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA W 2015 R.
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Zwiększyła się do 79,8 tys. liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (wzrost o 4,8% przy spadku w 2014 r. o 6,3%). Wzrost odnotowano również w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 5,8%, do 62,5 tys. mieszkań). Pogłębił się natomiast spadek liczby oddanych mieszkań spółdzielczych. W 2015 r. oddano ich 2,1 tys. (wobec 3,5 tys. przed rokiem).

W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (o 1,0 p. proc. do 42,3%). Wzrósł też (po spadku przed rokiem) udział budownictwa indywidualnego (o 0,8 p. proc. do 54,0%). Zmniejszył się natomiast udział budownictwa spółdzielczego (o 1,0 p. proc. do 1,4%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 99,7 m² i była o 1,2 m² mniejsza niż przed rokiem. Największe mieszkania budowano w województwie opolskim (130,8 m²), a najmniejsze w pomorskim (86,3 m²). W budownictwie spółdzielczym średnia powierzchnia mieszkania wyniosła 56,0 m², a w budownictwie indywidualnym – 135,4 m².

W porównaniu z rokiem 2014 wzrosła liczba mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym**. Liczba tych mieszkań w 2015 r. wyniosła 181,6 tys. i w porównaniu z 2014 r. zwiększyła się o 21,3%. Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 59,9%) i podlaskim (o 45,1%), a najmniejszy w podkarpackim (o 1,0%) i lubuskim (o 1,3%). Wzrosła również liczba pozwoleń wydanych inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 82,5 tys. mieszkań, tj. o 16,3% więcej niż w 2014 r. Wzrost zanotowano we wszystkich województwach (poza opolskim), największy w podlaskim (o 44,6%), a najmniejszy w świętokrzyskim (o 0,9%). Spadek w województwie opolskim był na poziomie 8,2%.

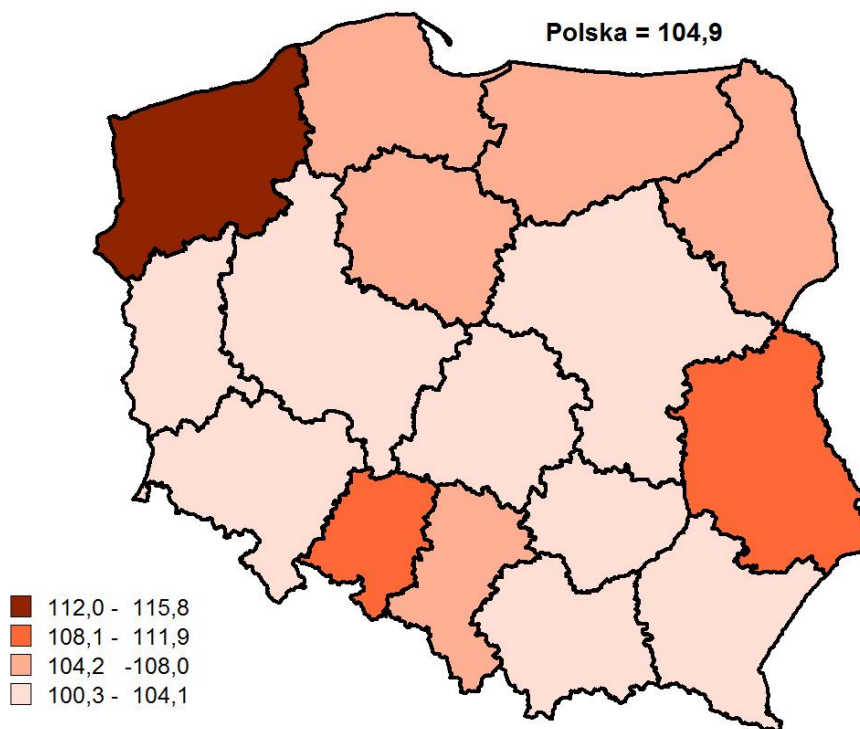
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w 2015 r. była o 4,9% wyższa niż w 2014 r. (przed rokiem odnotowano wzrost o 3,3%).

W 2015 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku wyższa o 1,3% (wobec wzrostu o 7,0% w 2014 r.).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w 2015 r. była o 4,9% wyższa niż w 2014 r. (przed rokiem wzrost o 3,3%). Wzrost produkcji odnotowano we wszystkich województwach; w 6 – był większy niż średnio w kraju, największy w zachodniopomorskim (o 15,8%, przed rokiem wzrost o 2,5%). Najmniejsze zwiększenie produkcji sprzedanej przemysłu wystąpiło w województwie lubuskim (o 0,3%, w którym w 2014 r. odnotowano największy wzrost – o 15,6%).

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU W 2015 R.
(ceny stałe; 2014=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 1,5%) obserwowany w 14 województwach. Największy wzrost zatrudnienia w przemyśle (o 3,1%) odnotowano w województwie zachodniopomorskim, w którym wystąpił największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu. Natomiast w województwie lubuskim, w którym produkcja sprzedana przemysłu w skali roku

była najniższa, odnotowano znacznie większy niż średnio w kraju wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (o 2,8%).

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) w 2015 r. była o 1,3% wyższa w porównaniu z 2014 r. kiedy odnotowano zwiększenie o 7,0%. Wzrost odnotowano w 9 województwach, największy w łódzkim (o 11,7%, przed rokiem wzrost o 9,8%) i lubuskim (o 8,3%, w 2014 r. – wzrost o 9,9%); najmniejszy w małopolskim o 1,1% (przed rokiem wzrost o 7,6%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w lubelskim i świętokrzyskim odpowiednio o 10,5% i 7,0% (w roku poprzednim odpowiednio spadek o 13,1% i wzrost o 0,2%).

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 5,8%), notowany w 15 województwach. Najgłębszy spadek wystąpił w województwie lubelskim (o 11,5%); najmniejszy – w lubuskim (o 2,3%). W województwie łódzkim, w którym notowano największy wzrost produkcji sprzedanej budownictwa, przeciętne zatrudnienie utrzymało się na poziomie roku poprzedniego.

Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (47,8%) oraz ponad połowę budownictwa (51,6%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

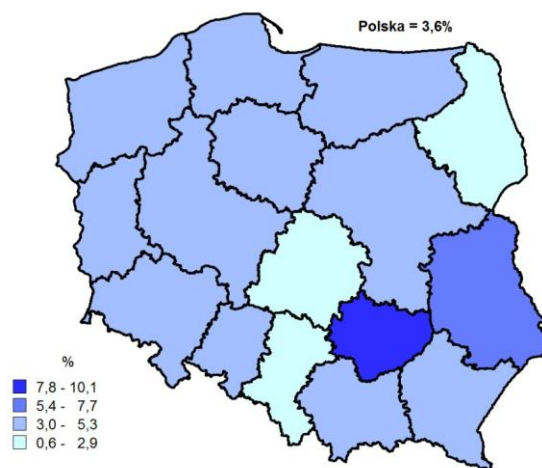

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

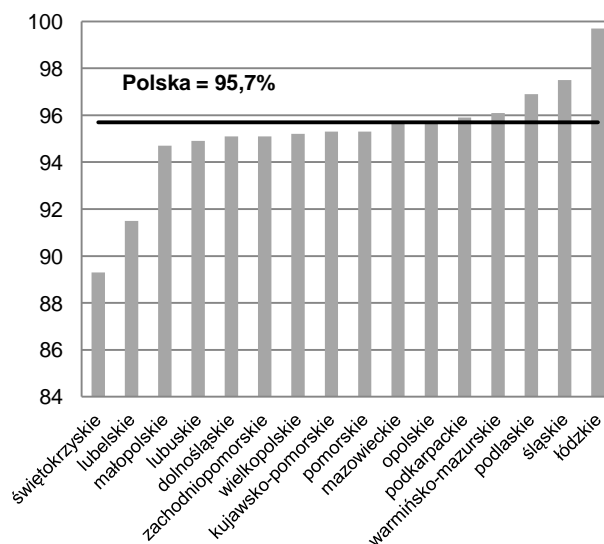
W 2015 r. **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych były korzystniejsze od uzyskanych w poprzednim roku. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych pozostała na poziomie sprzed roku.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności (o 3,2%) był taki sam jak kosztów ich uzyskania, w rezultacie wskaźnik poziomu kosztów ukształtował się na poziomie jak rok wcześniej – 95,7%. W skali roku, nie zmienił się wskaźnik rentowności obrotu brutto (4,3%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (4,5%). Natomiast nieznacznie pogorszył się wskaźnik rentowności obrotu netto (z 3,7% do 3,6%). Wynik finansowy netto był wyższy o 1,5% (wzrost zysku netto o 4,3%, a straty netto o 14,0%), przy wzroście o 7,4% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano większy udział jednostek rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (wzrost o 1,1 p. proc. do 82,9%), zwiększył się również ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 3,6 p. proc. do 85,7%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH
NIEFINANSOWYCH W 2015 R.**

WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W 2015 R.

Polepszenie wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w 9 województwach, przy czym w 7 województwach było to wynikiem szybszego wzrostu **przychodów z całokształtu**

działalności niż **kosztów ich uzyskania**, natomiast w pomorskim i mazowieckim było to wynikiem głębszego spadku kosztów niż przychodów. W lubuskim wskaźnik poziomu kosztów pozostał na poziomie sprzed roku. Natomiast w pozostałych województwach – pogorszył się – najbardziej w województwie łódzkim.

Wynik finansowy brutto badanych przedsiębiorstw zwiększył się w skali roku o 2,4% do 108215,2 mln zł (zysk brutto – 138473,6 mln zł, strata brutto – 30258,4 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 16674,0 mln zł wzrosły w skali roku o 1146,7 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 91541,1 mln zł (zysk netto – 120485,2 mln zł, strata netto – 28944,1 mln zł), wobec 90158,6 mln zł przed rokiem. Poprawę wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 10 województwach, w tym w 4 województwach wzrost wyniku finansowego netto był wyższy niż wyniku finansowego brutto. W województwach: łódzkim, śląskim, dolnośląskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim i podkarpackim wyniki finansowe brutto i netto były mniej korzystne w porównaniu z 2014 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów nie zmienił się w ciągu roku i wyniósł 4,5%. Poprawę wskaźnika obserwowano w 10 województwach, największy wzrost odnotowano w pomorskim (z 3,7% do 5,0%). W śląskim i warmińsko-mazurskim wskaźnik nie zmienił się. Rozpiętość wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w województwach wynosiła 8,2 p. proc. – najwyższy poziom odnotowały przedsiębiorstwa w lubelskim (8,3%), a najniższy – w łódzkim (0,1%).

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** był na podobnym poziomie jak rok temu i wyniósł 4,3%, a **wskaźnik rentowności obrotu netto** nieznacznie pogorszył się o 0,1 p. proc. i ukształtował się na poziomie 3,6%. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 10,3 p. proc. (od 0,3% w łódzkim do 10,6% w świętokrzyskim) i była większa niż przed rokiem (4,6 p. proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 9,5 p. proc. (wobec 3,7 p. proc. w 2014 r.) i wyznaczona była również przez województwo łódzkie (0,6%) oraz świętokrzyskie (10,1%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w 2015 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	82,9	85,7			
Pomorskie	85,8	95,4	Dolnośląskie	81,4	87,6
Lubelskie	82,9	95,0	Małopolskie	85,2	87,2
Warmińsko-mazurskie	84,2	93,3	Mazowieckie	79,8	84,9
Zachodniopomorskie	83,8	92,0	Świętokrzyskie	81,4	82,0
Wielkopolskie	85,4	90,6	Łódzkie	82,0	81,1
Lubuskie	82,5	89,3	Kujawsko-pomorskie	84,6	78,9
Podlaskie	83,6	88,9	Śląskie	82,0	77,9
Opolskie	85,2	88,6	Podkarpackie	84,7	76,4

Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 82,1% do 85,7%. Największy wzrost wystąpił w województwie pomorskim. Zwiększył się również ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 81,8% do 82,9%; w największym stopniu w województwie opolskim.

NAKŁADY INWESTYCYJNE

W 2015 r., w trzecim z kolei roku, notowano zwiększenie **nakładów inwestycyjnych** ogółem badanych przedsiębiorstw (w cenach stałych). Wzrosły nakłady ponoszone na budynki i budowle oraz zakupy. Zwiększyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji a ich wartość kosztorysowa była nieznacznie niższa niż przed rokiem.

Nakłady ogółem badanych przedsiębiorstw³ w 2015 r. wyniosły 136,5 mld zł i były (w cenach stałych) o 11,9% wyższe niż przed rokiem. Nakłady na zakupy⁴ wzrosły o 13,1%, natomiast na budynki i budowle – o 10,0%. Udział zakupów w nakładach ogółem wyniósł 59,4%, (przed rokiem 57,9%).

Wyższy niż średnio w kraju udział zakupów w nakładach ogółem wykazały jednostki w dziewięciu województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, śląskim, lubuskim, podlaskim, świętokrzyskim i wielkopolskim. Natomiast w pozostałych województwach udział ten był niższy od notowanego w kraju.

Uszeregowanie województw pod względem dynamiki zrealizowanych nakładów w 2014 r. i 2015 r. przedstawiało się następująco:

2014		2015	
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 (ceny bieżące)			
POLSKA	115,3	POLSKA	113,7
Łódzkie	161,1	Lubuskie	157,9
Kujawsko-pomorskie	136,6	Opolskie	129,4
Warmińsko-mazurskie	136,1	Łódzkie	128,9
Wielkopolskie	130,2	Podlaskie	117,7
Mazowieckie	115,9	Zachodniopomorskie	116,7
Pomorskie	115,5	Mazowieckie	115,6
Lubelskie	114,7	Kujawsko-pomorskie	115,6
Małopolskie	113,8	Pomorskie	113,6
Podlaskie	112,3	Podkarpackie	111,8
Dolnośląskie	109,0	Śląskie	111,6
Świętokrzyskie	104,5	Małopolskie	110,5
Lubuskie	102,1	Wielkopolskie	110,3
Śląskie	101,6	Dolnośląskie	107,6
Podkarpackie	100,6	Warmińsko-mazurskie	101,1
Opolskie	96,9	Lubelskie	96,0
Zachodniopomorskie	81,1	Świętokrzyskie	94,7

Największy udział w zrealizowanych nakładach w 2015 r. miały jednostki z województwa mazowieckiego, śląskiego i dolnośląskiego – łącznie 55,6% (55,8% w 2014 r.). W czterech kolejnych województwach: wielkopolskim, łódzkim, małopolskim

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

⁴ Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

i pomorskim, zrealizowano 28,5% nakładów (przed rokiem 28,1%). Na pozostałe województwa przypadało 15,9% (16,1% w 2014 r.).

W strukturze nakładów na nowe środki trwałe największy udział miały nakłady jednostek przetwórstwa przemysłowego – 33,3% (33,1% w 2014 r.).

Jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i łódzkiego realizowały 74,6% nakładów związanych z przetwórstwem przemysłowym.

W 2015 r. rozpoczęto 198,6 tys. inwestycji, tj. o 7,6% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,1% w 2014 r.). Łączna wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych wyniosła 49,3 mld zł i była o 0,1% niższa niż przed rokiem (kiedy odnotowano spadek o 0,9%). Na jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, małopolskiego, wielkopolskiego, pomorskiego i lubelskiego przypadało 90,2% liczby nowo rozpoczętych inwestycji. Największy udział w wartości kosztorysowej rozpoczętych inwestycji przypadało na jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego (38,3%), małopolskiego (8,2%), śląskiego (8,1%), wielkopolskiego (8,0%), pomorskiego (7,6%), dolnośląskiego (6,8%) oraz łódzkiego (5,4%).

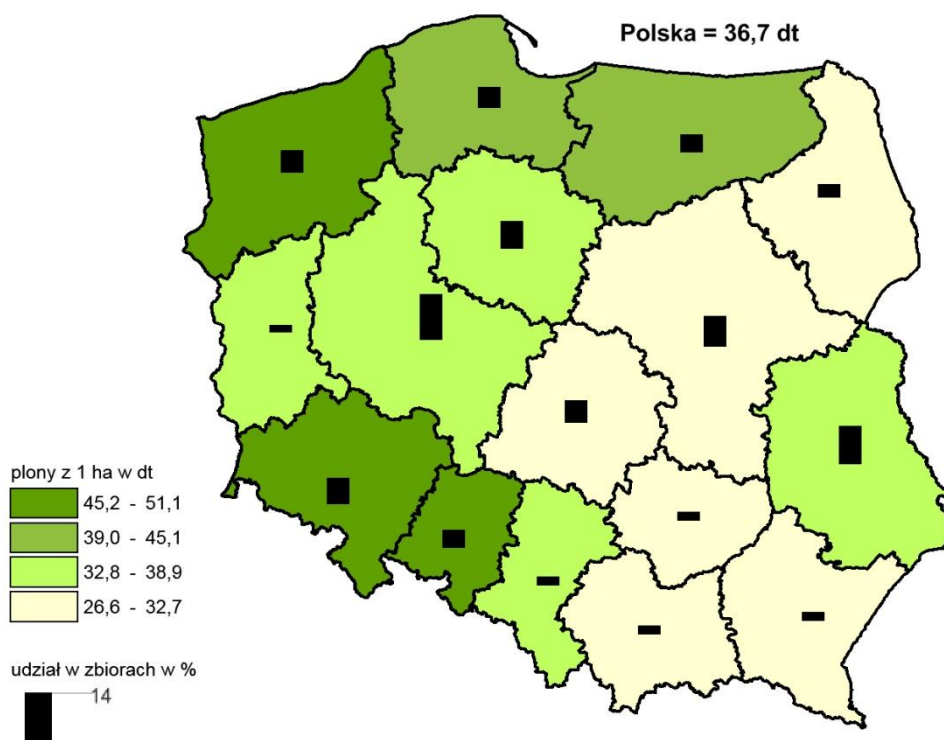
ROLNICTWO

Wstępnie szacuje się, że **globalna produkcja rolnicza** w 2015 r. w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 5,7%. Wzrost ten wynikał ze zwiększenia **produkcji zwierzęcej** o 6,9% i **produkcji roślinnej** o 4,7%.

Według wynikowego (nieostatecznego) szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków były znacznie mniejsze niż w 2014 r.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r. **powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosła 6749,7 tys. ha i była o 0,8% większa niż przed rokiem. W skali roku wzrost powierzchni odnotowano w 9 województwach, w granicach od 0,6% w łódzkim do 6,0% w mazowieckim. W pozostałych województwach wystąpił spadek powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami, w tym najgłębszy w lubuskim (11,1%). Podobnie jak w poprzednich latach, największą powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi odnotowano w województwach: wielkopolskim (13,3% krajowej uprawy), mazowieckim (12,8%) i lubelskim (11,3%), a najmniejszą w lubuskim (2,2%) i śląskim (2,7%).

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI W 2015 R.

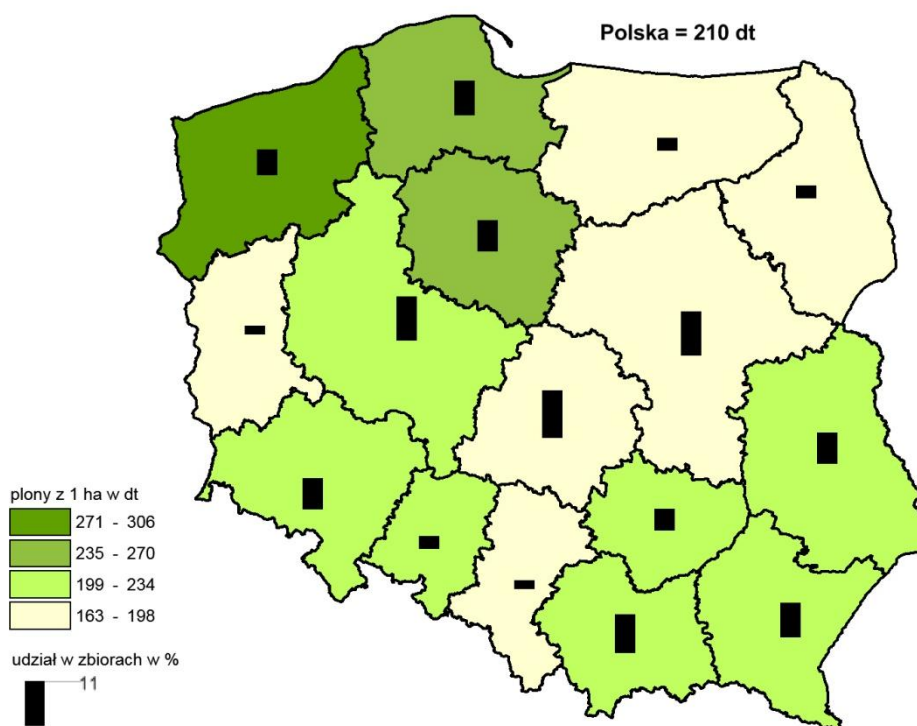
Oszacowano, że **plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2015 r. wyniosło 36,7 dt z 1 ha i było o 10,0% niższe niż przed rokiem. Zmniejszenie plonów zbóż z 1 ha odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 19,0% w lubuskim do

3,9% w lubelskim. W 9 województwach plony z 1 ha przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju. Najwyższe plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha uzyskano w opolskim (51,1 dt), zachodniopomorskim (48,8 dt) i dolnośląskim (47,3 dt), a najniższe – w podlaskim (26,6 dt) i mazowieckim (27,1 dt).

Przy nieco większej niż w 2014 r. powierzchni, ale dużo słabszym plonowaniu, **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2015 r. były o 9,5% niższe od uzyskanych w poprzednim roku i wyniosły ponad 24,7 mln ton. Spadek produkcji zbóż odnotowano w 14 województwach, w granicach od 28,1% w lubuskim do 3,4% w pomorskim. Największe zbiory zbóż uzyskały województwa: wielkopolskie (13,9% krajowej produkcji zbóż), lubelskie (11,5%) i mazowieckie (9,4%). Najmniej zbóż zebrano w lubuskim (2,3% krajowych zbiorów), małopolskim i śląskim (po 2,6%).

Powierzchnia uprawy ziemniaków (bez uprawy w ogrodach przydomowych) w 2015 r. wyniosła 292,5 tys. ha i była o 9,5% większa niż przed rokiem. Wzrost powierzchni odnotowano w 15 województwach, w granicach od 1,0% w wielkopolskim do 67,3% w lubuskim. Spadek powierzchni uprawy ziemniaków wystąpił w podkarpackim (18,0%). Największą powierzchnię uprawy ziemniaków odnotowano w województwach: łódzkim (12,3% krajowej uprawy), mazowieckim (12,2%) i wielkopolskim (10,8%), a najmniejszą w lubuskim (1,7%) i opolskim (2,4%).

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH ZIEMNIAKÓW 2015 R.

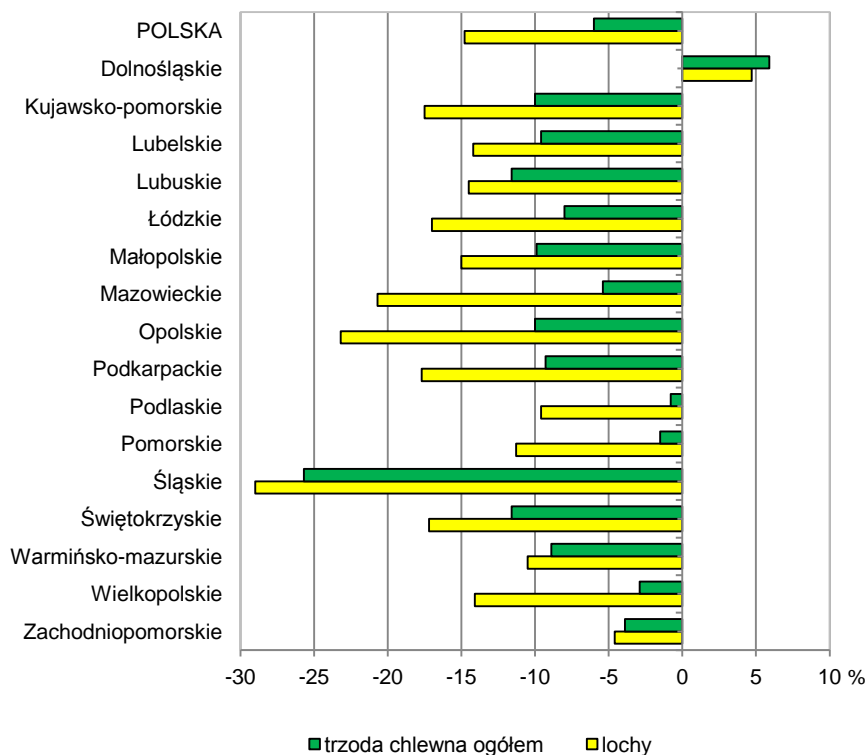
Plony ziemniaków w 2015 r. oszacowano na 210 dt z 1 ha i były one znacznie niższe (o 24,3%) od uzyskanych w 2014 r. Spadek plonów odnotowano we wszystkich województwach. W 7 województwach plony z 1 ha ziemniaków przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju. Najwyższe plony z 1 ha uzyskano w zachodniopomorskim (306 dt), a najniższe w podlaskim i śląskim (po 163 dt).

Oszacowano, że **zbiory ziemniaków** w 2015 r. mimo zwiększonej powierzchni uprawy, ale przy znacznie słabszym niż przed rokiem plonowaniu, były dużo niższe (o 17,1%) niż w 2014 r. i wyniosły 6151,8 tys. ton. W skali roku mniejsze zbiory odnotowano w 12 województwach, w granicach od 43,4% w śląskim do 0,8% w dolnośląskim. Największe zbiory ziemniaków uzyskały województwa: łódzkie (11,0% krajowej produkcji ziemniaków), mazowieckie (10,4%) i wielkopolskie (10,3%). Najmniej ziemniaków zebrano w lubuskim (1,6% krajowej produkcji) i śląskim (2,0%).

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania przeprowadzonego w grudniu 2015 r., **połowie trzody chlewnej** liczyło blisko 10,6 mln szt., wykazując w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. spadek o 6,0%. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup użytkowych trzody chlewnej, w największym stopniu loch prośnych (o 16,4%).

ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2015 R.

Stan w dniu 1 grudnia (wzrost/spadek w skali roku w %)

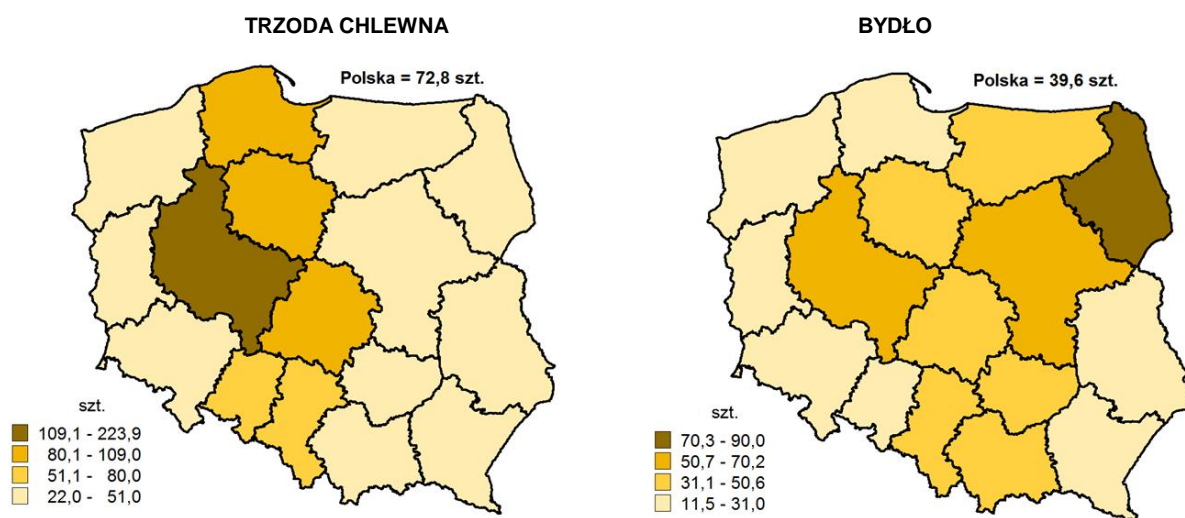
Spadek pogłowia trzody chlewnej ogółem obserwowano w 15 województwach, w granicach od 25,7% w śląskim do 0,8% w podlaskim. Jedynie w województwie dolnośląskim zwiększyła się liczebność trzody chlewnej (o 5,9%). Podobnie, jak w poprzednich

okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowała się na terenach czterech województw: wielkopolskiego (36,7%), kujawsko-pomorskiego (11,0%), łódzkiego i mazowieckiego (po 8,5%). Najmniej trzody chlewnej notowano w lubuskim (1,4%), podkarpackim (1,5%) i małopolskim (1,6%). W grudniu 2015 r., w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, stado loch na chów zmniejszyło się do poziomu 814,4 tys. szt. (o 14,8%). Redukcja pogłowia loch, podobnie jak trzody ogółem, wystąpiła we wszystkich województwach, z wyjątkiem dolnośląskiego (wzrost o 4,7%), w tym w 13 województwach o ponad 10% – najgłębszy spadek notowano w śląskim (29,0%), opolskim (23,2%) i mazowieckim (20,7%).

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^a W 2015 R.

(Stan w dniu 1 grudnia)

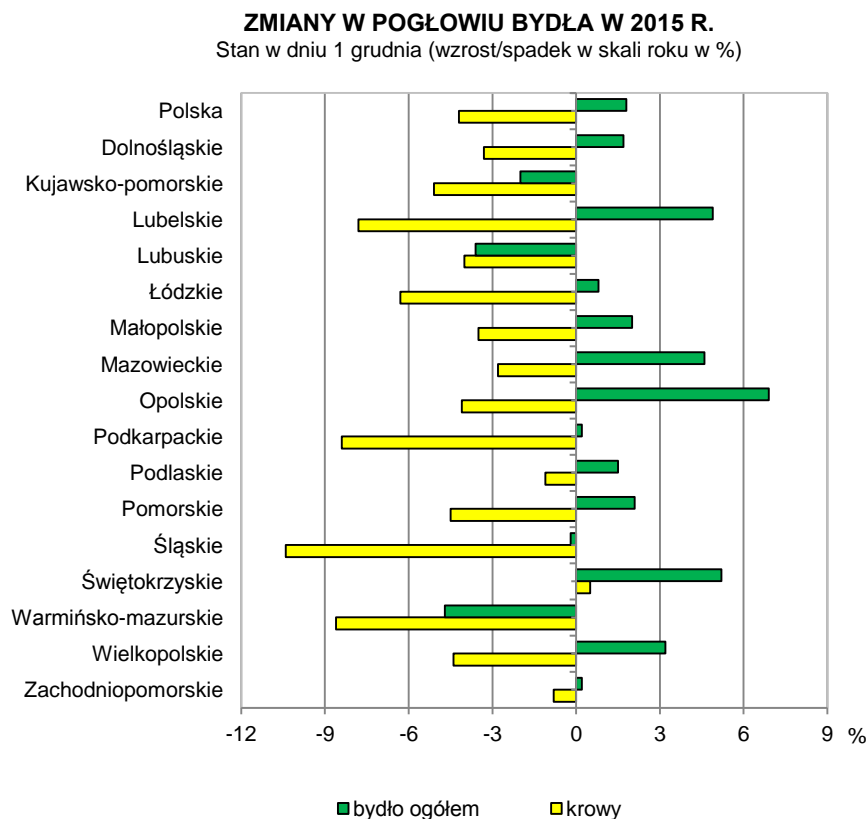

^a Stan w czerwcu.

W grudniu 2015 r. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5762,4 tys. szt., wykazując wzrost w skali roku (o 1,8%). Zwiększenie liczebności stada było wynikiem wzrostu pogłowia cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 11,5%) i młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 6,0%). Zmniejszyło się stado krów o 4,2%, a bydła w wieku 2 lat i więcej – o 5,5%. Wzrost pogłowia bydła odnotowano w 12 województwach, w granicach od 0,2% w podkarpackim i zachodniopomorskim do 6,9% w opolskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek stada bydła, w tym najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 4,7%).

Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad połowa krajowego pogłowia bydła ogółem znajdowała się na terenach trzech województw: mazowieckiego (18,9%), podlaskiego (16,5%) i wielkopolskiego (15,8%). Najmniej bydła notowano w lubuskim (1,3% pogłowia bydła w kraju).

W skali roku liczba krów zmniejszyła się do poziomu 2302,8 tys. szt. Spadek krów wystąpił we wszystkich województwach, z wyjątkiem świętokrzyskiego (wzrost o 0,5%), w granicach od 10,4% w śląskim do 0,8% w zachodniopomorskim.

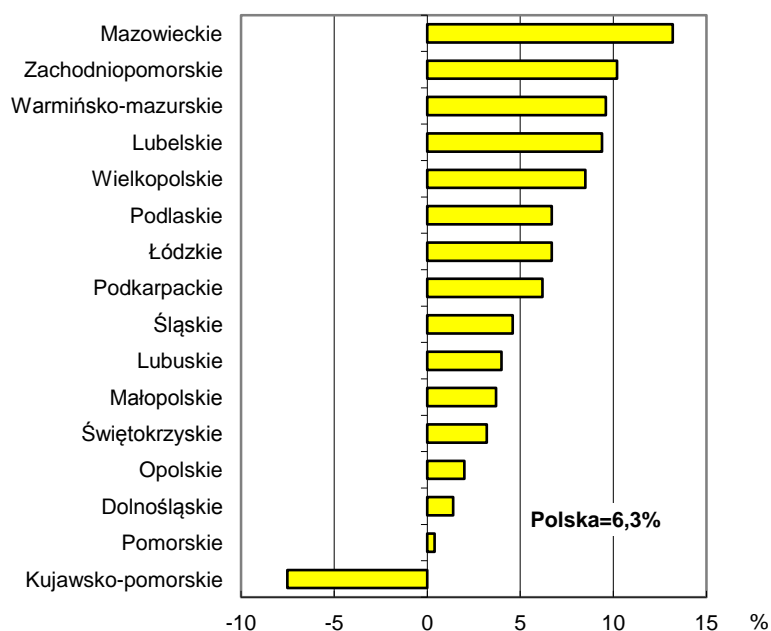
W grudniu 2015 r. **połowie owiec** ogółem wyniosło 215,1 tys. szt. i było wyższe o 6,9% od stanu notowanego w analogicznym okresie poprzedniego roku. W skali roku wzrost populacji owiec odnotowano w 11 województwach, w granicach od 0,3% w śląskim do 33,6% w podkarpackim. W pozostałych województwach populacja owiec zmniejszyła się, w tym najgłębszy spadek obserwowano w pomorskim (o 13,7%). Największym udziałem w krajowym połowie owiec charakteryzowały się województwa: małopolskie (28,4%), wielkopolskie (10,7%), podlaskie (8,9%) i podkarpackie (8,1%). Najmniej owiec notowano w opolskim (1,0%) i świętokrzyskim (1,7%). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych kształtowała się od 11,4 szt. w małopolskim do 0,3 szt. w mazowieckim, przy średniej w kraju 1,5 szt. Populacja maciorek owczych w skali roku zwiększyła się o 8,1% do poziomu 145,3 tys. szt.

W 2015 r. **skupiono** w kraju 9787,5 tys. ton **zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), tj. o 0,2% więcej niż w 2014 r. W skali roku wzrost skupu zbóż odnotowano w 9 województwach, w tym największy w małopolskim.

Skup ziemniaków w 2015 r. ukształtował się na poziomie 1530,4 tys. ton i był mniejszy o 5,2% niż przed rokiem. Spadek skupu odnotowano w 8 województwach, w tym najgłębszy w lubelskim, mazowieckim i dolnośląskim.

W 2015 r. skup **żywca rzeźnego ogółem** (w wadze poubojowej ciepłej) wyniósł 4083,4 tys. ton i był o 6,3% większy niż przed rokiem. Wzrost skupu odnotowano w 15 województwach, w granicach od 13,2% w mazowieckim do 0,4% w pomorskim. W skali roku mniej żywca rzeźnego skupiono w województwie w kujawsko-pomorskim (o 7,5%).

ZMIANY W SKUPIE ŻYWCA RZEŹNEGO W 2015 R.
(wzrost/spadek w skali roku w %)

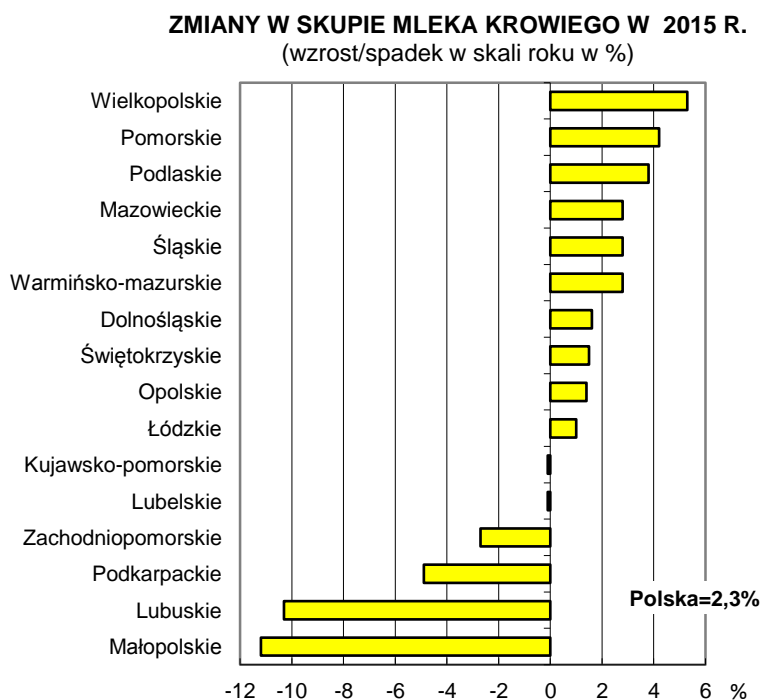
Skup żywca wieprzowego (w wbc) w 2015 r. wyniósł 1755,3 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim był większy o 2,1%. Wzrost skupu obserwowano w 10 województwach, w granicach od 25,3% w dolnośląskim do 0,4% w lubuskim i śląskim. Najgłębszy spadek skupu żywca wieprzowego wystąpił w kujawsko-pomorskim (16,6%) i małopolskim (10,7%).

Skup żywca wołowego (w wbc) w 2015 r. był o 22,2% większy niż przed rokiem i wyniósł 441,6 tys. ton. Wzrost skupu odnotowano w 13 województwach, w granicach od 42,4% w małopolskim do 3,1% w podlaskim. W skali roku mniej żywca wołowego skupiono w opolskim (o 10,0%), lubuskim (o 9,0%) i podkarpackim (o 2,4%).

Skup żywca drobiowego (w wbc) wyniósł 1876,6 tys. ton i był większy w skali roku o 7,0%. Wzrost skupu odnotowano w 13 województwach, w granicach od 18,2% w zachodniopomorskim do 1,5% w podkarpackim. W skali roku mniej żywca drobiowego skupiono w dolnośląskim (o 6,5%), pomorskim (o 4,9%) i łódzkim (o 2,2%).

W 2015 r. **skup mleka krowiego** wyniósł 10567,4 mln l i w skali roku był większy o 2,3%. Wzrost skupu obserwowano w 10 województwach, w granicach od 5,3%

w wielkopolskim do 1,0% w łódzkim. W województwie kujawsko-pomorskim skup mleka pozostał na poziomie podobnym jak w 2014 r., a najgłębszy spadek skupu mleka odnotowano w małopolskim (11,2%) i lubuskim (10,3%).

Na rynku rolnym w grudniu 2015 r., średnie ceny zbóż, ziemniaków, żywca rzeźnego wołowego (bydła bez cieląt) były wyższe niż przed rokiem. Obniżyły się natomiast ceny żywca wieprzowego i drobiowego, targowiskowe ceny prosiąt na chów oraz ceny skupu mleka.

W grudniu 2015 r. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 76,61 zł, tj. o 0,9% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 10 województwach, w granicach od 0,5% w podkarpackim do 24,8% w opolskim. W województwie dolnośląskim średnia cena pszenicy pozostała na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach obniżyła się (od 2,4% małopolskim do 0,3% w świętokrzyskim). W 10 województwach za 1 dt pszenicy płacono więcej niż przeciętnie w kraju. Najwyższe ceny notowano na targowiskach w opolskim (84,55 zł), śląskim (84,51 zł) i warmińsko-mazurskim (84,38 zł), a najniższe w lubelskim (68,08 zł) i świętokrzyskim (68,82 zł).

W grudniu 2015 r. średnia cena **skupu pszenicy** za 1 dt była nieco wyższa niż przed rokiem (o 0,9%) i wyniosła 67,82 zł. Wzrost cen odnotowano w 12 województwach, w granicach od 0,9% w śląskim do 12,6% w małopolskim. W 8 województwach średnia cena skupu była wyższa od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano w mazowieckim (69,87 zł), zachodniopomorskim (69,72 zł), kujawsko-pomorskim (69,46 zł) i pomorskim (69,36 zł). Najmniej za pszenicę płacono w podkarpackim (62,98 zł za 1 dt) i małopolskim (63,14 zł).

W 2015 r. przeciętna cena skupu pszenicy wyniosła 66,83 zł za 1 dt i była o 2,2% niższa niż w 2014 r. W skali roku spadek cen wystąpił w 15 województwach, w granicach od 8,3% w świętokrzyskim do 0,2% w małopolskim. W województwie zachodniopomorskim cena pszenicy była nieco wyższa (o 0,6%). Przeciętna cena skupu pszenicy w 7 województwach była wyższa od średniej krajowej. Rozpiętość cen skupu pszenicy za 1 dt wynosiła od 70,28 zł w pomorskim do 60,37 zł w podkarpackim.

Za 1 dt **żyta na targowiskach** w grudniu 2015 r. płacono średnio 60,63 zł, tj. o 6,2% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Więcej za żyto płacono w 13 województwach (spośród 14 badanych), w granicach od 1,7% w lubuskim do 36,4% w warmińsko-mazurskim. Jedynie w województwie małopolskim cena żyta w skali roku obniżyła się (o 1,8%). W 6 województwach ceny żyta były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższa w warmińsko-mazurskim (75,00 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt żyta płacono w podlaskim (53,72 zł).

W grudniu 2015 r. średnia cena **skupu żyta** w skali roku była większa o 5,3% i wyniosła 55,12 zł za 1 dt. Wzrost cen odnotowano w 13 województwach (spośród 14 badanych), w granicach od 0,5% w podlaskim do 20,2% w łódzkim. Mniej niż przed rokiem za żyto w skupie płacono w województwie podkarpackim (o 16,4%). W 5 województwach średnie ceny skupu żyta były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższą zanotowano w zachodniopomorskim – 57,27 zł za 1 dt. Najmniej za 1 dt żyta w skupie płacono w podkarpackim – 43,24 zł.

Przeciętna cena skupu żyta w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. zmniejszyła się o 3,6% i wyniosła 51,42 zł za 1 dt, przy czym w województwach kształtowała się od 53,31 zł za 1 dt w zachodniopomorskim do 44,83 zł za 1 dt w lubelskim. W skali roku przeciętna cena skupu żyta obniżyła się we wszystkich województwach, w granicach od 9,2% w świętokrzyskim do 0,5% w łódzkim.

W grudniu 2015 r. średnia cena **ziemniaków jadalnych późnych** na targowiskach była znacznie wyższa niż w grudniu 2014 r. (o 41,2%; wobec spadku o 43,2% przed rokiem) i wynosiła 97,34 zł za 1 dt. W skali roku wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 16,2% w pomorskim do 78,0% w opolskim. Najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w podlaskim (113,62 zł za 1 dt), a najmniej w świętokrzyskim (77,18 zł za 1 dt).

W 2015 r. przeciętna cena skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wyniosła 51,15 zł za 1 dt i była o 1,6% niższa niż w 2014 r. Ceny wyższe od przeciętnej krajowej notowano w 6 województwach, a najwyższą w warmińsko-mazurskim (65,24 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt ziemniaków płacono w podlaskim (33,61 zł). W skali roku przeciętne ceny skupu ziemniaków obniżyły się w 8 województwach, w granicach od 45,3% w lubuskim

do 6,5% w wielkopolskim. W województwie opolskim cena nie uległa zmianie, a w pozostałych województwach płacono więcej niż przed rokiem (największy wzrost odnotowano w śląskim).

W grudniu 2015 r. średnia cena **skupu żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) wyniosła 6,16 zł za 1 kg i była o 7,1% wyższa niż w grudniu 2014 r. Wzrost cen obserwowano w 15 województwach, w granicach od 3,6% w łódzkim do 15,7% w świętokrzyskim. Mniej niż przed rokiem za żywca wołowego w skupie płacono w województwie opolskim (o 0,9%). W 9 województwach cena skupu była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w lubelskim (7,16 zł za 1 kg), a najniższą – w podkarpackim (5,48 zł).

W 2015 r. przeciętna cena skupu żywca rzeźnego wołowego (bydła bez cieląt) wyniosła 6,02 zł za 1 kg, tj. o 0,9% więcej niż w 2014 r., przy czym w 7 województwach cena była wyższa od średniej krajowej. Najwięcej za żywca wołowego płacono w lubelskim (6,52 zł za 1 kg), a najmniej w mazowieckim (5,56 zł). W skali roku wzrost cen odnotowano w 11 województwach, w granicach od 5,2% w dolnośląskim do 0,5% w łódzkim.

W grudniu 2015 r. średnia cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** wyniosła 3,84 zł za 1 kg i była niższa o 7,6% od notowanej w grudniu 2014 r. W 6 województwach cena skupu była wyższa od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w lubuskim (4,26 zł za 1 kg). Najmniej za 1 kg żywca wieprzowego płacono w pomorskim (3,60 zł) i podlaskim (3,64 zł). W skali roku spadek cen odnotowano w 15 województwach, w granicach od 11,9% w podlaskim do 4,8% w dolnośląskim. Więcej niż przed rokiem za żywca wieprzowego w skupie płacono w województwie lubuskim (o 5,3%).

W 2015 r. przeciętna cena skupu żywca rzeźnego wieprzowego kształtowała się na poziomie niższym (o 10,9%) od notowanego w 2014 r. i wyniosła 4,30 zł za 1 kg. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 14,9% w świętokrzyskim do 6,7% w pomorskim. Cenę wyższą od przeciętnej w kraju za żywca wieprzowego notowano w 6 województwach, a najwyższą w zachodniopomorskim (4,48 zł za 1 kg) i pomorskim (4,44 zł). Najmniej za 1 kg żywca wieprzowego płacono w świętokrzyskim (4,03 zł).

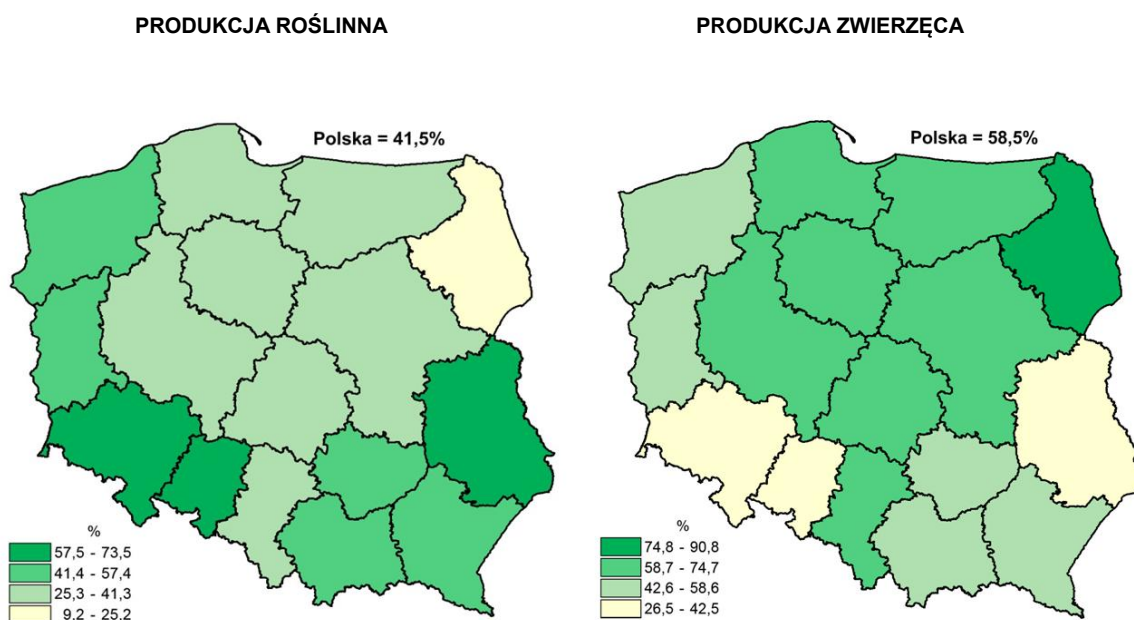
Na **targowiskach** w grudniu 2015 r. za **prosię na chów** płacono średnio 143,53 zł, tj. o 7,0% mniej niż w analogicznym okresie 2014 r. Spadek cen odnotowano w 9 województwach (spośród 11 badanych), w granicach od 22,8% w kujawsko-pomorskim do 2,7% w podlaskim. W województwie podkarpackim za prosię płacono podobnie jak przed rokiem, a w śląskim – o 2,6% więcej. W 5 województwach za prosię płacono więcej niż średnio w kraju, najwięcej w śląskim (236,00 zł), a najmniej – w kujawsko-pomorskim (106,67 zł).

W grudniu 2015 r. w **skupie** średnia cena **mleka krowiego** za 100 l wyniosła 112,89 zł i była niższa niż przed rokiem o 8,6%. Spadek cen skupu mleka obserwowano we wszystkich województwach, w granicach od 12,2% w dolnośląskim do 3,0% w lubelskim. Rozpiętość cen skupu za 100 l mleka wynosiła od 101,11 zł w łódzkim do 119,42 zł w podlaskim.

Przeciętna cena skupu mleka w 2015 r. ukształtowała się na poziomie znacznie niższym (o 17,2%) niż w 2014 r. i wyniosła 1,13 zł za 1 l. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 20,9% w pomorskim do 14,6% w podlaskim. Rozpiętość przeciętnych cen skupu za 1 l mleka wynosiła od 1,05 zł w łódzkim i świętokrzyskim do 1,21 zł w podlaskim.

W 2014 r.¹ w strukturze **towarowej produkcji rolniczej** produkcja zwierzęca stanowiła średnio w kraju 58,5%. W 10 województwach przekraczała 50,0%, w tym w 8 jej udział był wyższy niż średnio w kraju (najwyższy w woj. podlaskim – 90,8%). Największy udział produkcji roślinnej w towarowej produkcji rolniczej odnotowano w województwie dolnośląskim – 73,5%.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2014 R. (ceny stałe 2013 r.)

¹ Dane dotyczące towarowej produkcji rolniczej za 2015 r. będą dostępne na początku 2017 r.

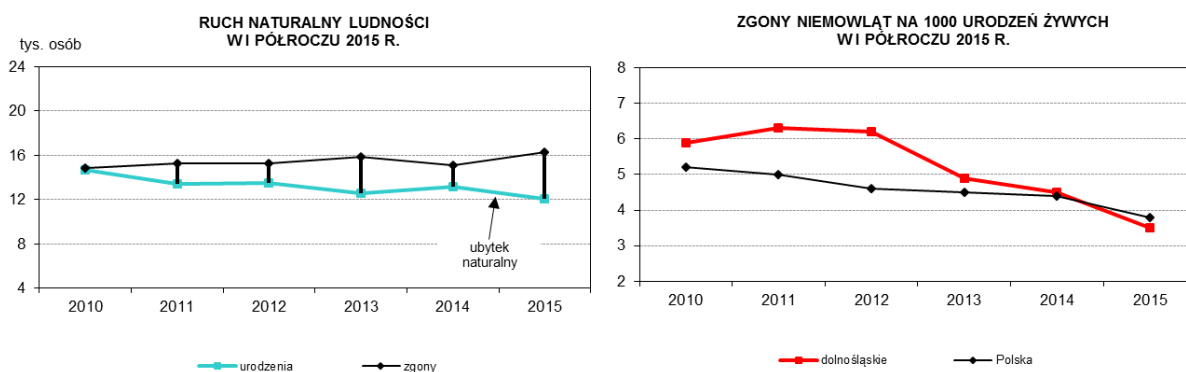
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	26
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	91
Gminy	-	169

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	19,9 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	2,9 mln mieszkańców
	7 lokata		5 lokata
	6,4% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 146 osoby na 1 km ² (4 lokata)

Liczba **ludności** województwa dolnośląskiego w I półroczu 2015 r. zmniejszyła się o 3,1 tys. osób w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. Województwo odnotowało najgłębszy w kraju spadek współczynnika przyrostu rzeczywistego, który obniżył się z minus 1,1‰ do minus 2,1‰. Ubytek ludności spowodowała przede wszystkim większa liczba zgonów niż urodzeń żywych, w wyniku czego przyrost naturalny był ujemny i wyniósł minus 4,1 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 osób ukształtował się na poziomie minus 2,9 (14 lokata po województwie łódzkim i świętokrzyskim). Zarówno współczynnik urodzeń żywych, jak i zgonów, pogorszyły się w porównaniu z okresem styczeń-czerwiec 2014 r. i wyniosły odpowiednio: 8,4‰ (największy spadek wśród województw – o 0,7 pkt) i 11,2‰ (wzrost o 0,8 pkt). Poprawiło się natomiast ogólne saldo migracji (z 0,2‰ do 0,7‰). Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniosły 3,5 i zmniejszyły się w skali roku o 1,0 pkt.

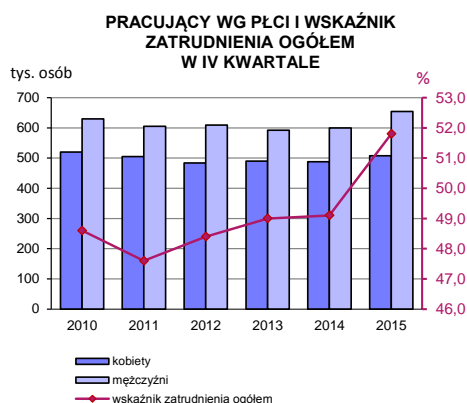
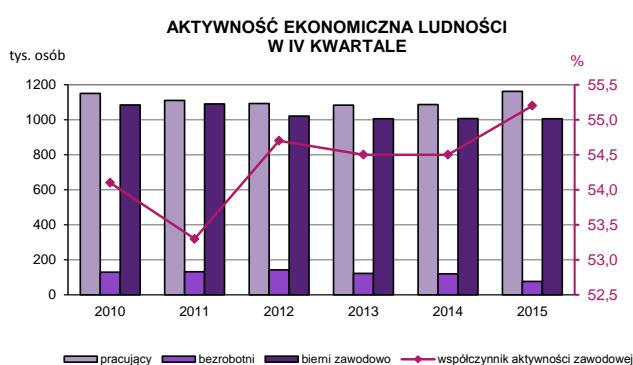

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie dolnośląskim wyniosła 1239 tys. i była o 2,7% większa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. **Współczynnik aktywności zawodowej** poprawił się

o 0,7 p. proc w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. i wyniósł 55,2%, przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** w ujęciu rocznym wzrosła o 6,9% (największy po opolskim wzrost w Polsce) do poziomu 1162 tys.. Zwiększyła się zarówno liczba pracujących mężczyzn (o 9,0%, największy wzrost w kraju), jak i kobiet (o 4,1%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 51,8% i mimo największego wzrostu w Polsce (o 2,7 p. proc.) był niższy niż od średniej krajowej (52,6%). Wzrost wskaźnika odnotowano zarówno na wsi (o 2,9 p. proc.) jak i w mieście (o 2,5 p. proc.) do poziomu odpowiednio 52,0% i 51,6%.

W IV kwartale 2015 r. liczba **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 77 tys. (w ujęciu rocznym spadek o 35,8%, największy po woj. wielkopolskim w Polsce). Zmniejszyła się liczba bezrobotnych mężczyzn (o 42,9%, największy spadek w kraju) oraz kobiet (o 28,1%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 23,4% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku ich udział zwiększył się nieznacznie (wobec wzrostu w kraju o 1,4 p. proc.).

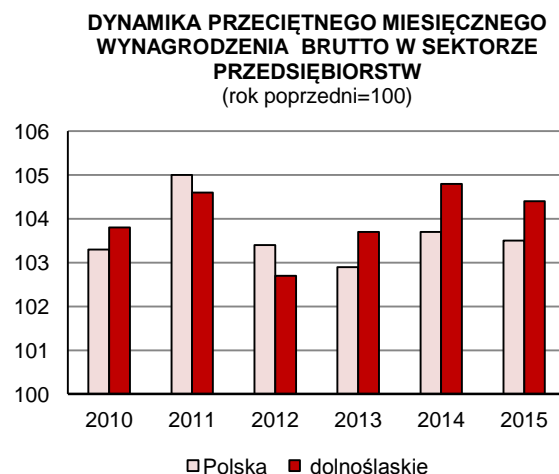
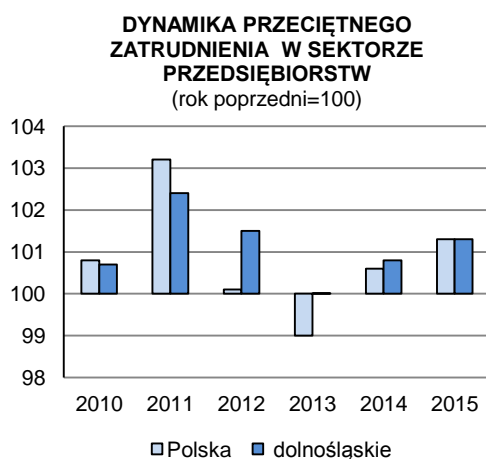
W IV kwartale 2015 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 6,2% i była niższa niż przed rokiem (o 3,7 p. proc., najgłębszy spadek w kraju) i niższa niż przeciętnie (6,9%). Wskaźnik ten był niższy w mieście (6,0%) niż na wsi (6,5%), przy czym zarówno w mieście, jak i na wsi obniżył się – odpowiednio o 3,9 p. proc. i o 3,5 p. proc. (najgłębszy po kujawsko-pomorskim spadek w kraju). Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród mężczyzn (o 4,3 p. proc., najgłębszy w Polsce) oraz kobiet (o 3,0 p. proc.) odpowiednio do 5,2% i do 7,5%.

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1006 tys. osób, co stanowiło 44,8% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. ich liczba zmniejszyła się o 0,1%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,4%.

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku i była to największa poprawa relacji spośród wszystkich województw.

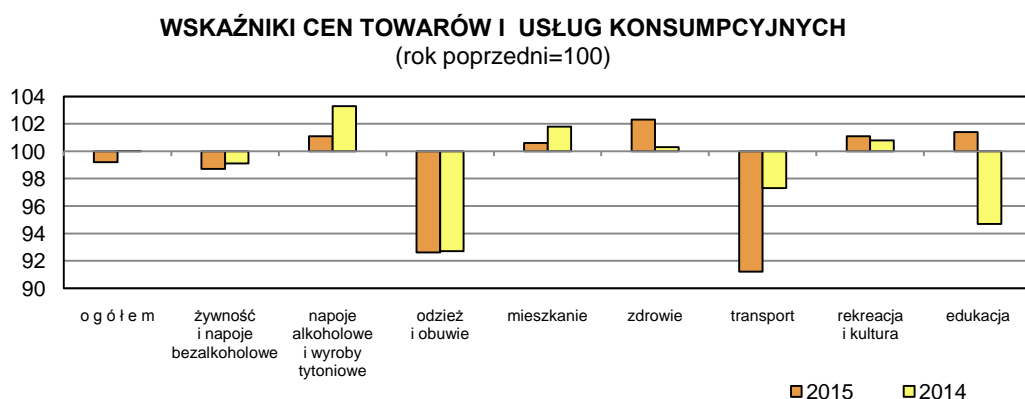
W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 932 osoby bierne zawodowo lub bezrobotne (1037 – przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 447,4 tys. osób i było, podobnie jak średnio w kraju – o 1,3% większe niż w poprzednim roku. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 4189 zł (o 4,4% więcej niż w poprzednim roku) i stanowiło 101,7% średniego wynagrodzenia w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 2003 zł (o 2,3% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych – 1279 zł (o 8,4% więcej od średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie dolnośląskim były o 0,8% niższe niż w roku poprzednim (w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2013 r.).

W skali roku w województwie dolnośląskim odnotowano najgłębszy w kraju spadek cen odzieży i obuwia (7,4% wobec 4,8%). Obniżono również ceny towarów i usług związanych z transportem (o 8,8% wobec 8,9% w kraju) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 1,3% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju artykuły i usługi

związane ze zdrowiem, a także z edukacją, towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury oraz towary i usługi związane z mieszkaniem.

Województwo dolnośląskie w 2015 r. wytworzyło 9,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (4 lokata) i 6,5% produkcji sprzedanej **budownictwa** (5 lokata). W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 3,4%, wobec wzrostu o 4,9% w Polsce), a spadek produkcji sprzedanej budownictwa (o 5,6%, wobec wzrostu o 1,3% średnio w kraju, głębszy spadek odnotowano jedynie w lubelskim i świętokrzyskim).

W 2015 r. w województwie dolnośląskim **oddano do użytkowania** 14,1 tys. **mieszkań**, co stanowiło 9,5% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2014 r. odnotowano niewielki (najniższy w kraju) wzrost liczby mieszkań o 0,7% wobec wzrostu w kraju o 3,3%. Najbardziej zwiększyła się liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 10,7%). W budownictwie indywidualnym oddano do użytkowania o 1,6% więcej niż w 2014 r. mieszkań, a w budownictwie spółdzielczym wystąpił głęboki spadek o 43,9%. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była mniejsza niż średnia w kraju (88,2 m², wobec 99,7 m²).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa dolnośląskiego w 2015 r. były słabsze od uzyskanych rok wcześniej. Pogorszyły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Zaobserwowano spadek wskaźnika rentowności obrotu brutto (z 5,6% do 4,9%) oraz netto (z 4,7% do 3,9%). Zmniejszył się również wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,8% do 5,5%). Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 94,4% do 95,1%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 81,4%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 87,6% (wobec odpowiednio 79,8% i 86,8% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach wyniosły 13576,9 mln zł, co stanowiło 9,9% nakładów w kraju (3 lokata po województwie mazowieckim i śląskim). W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 7,6%, wobec wzrostu w kraju o 13,7%. Według sekcji PKD największy wzrost nakładów zaobserwowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 56,9%), również znaczny wzrost odnotowano w sekcjach budownictwo oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (odpowiednio o 36,1% i 35,3%). Spadek nakładów wystąpił tylko w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 53,2%). Na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia przeznaczono 45,4% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe w województwie, na środki transportu – 27,2% (najwyższy udział w kraju), a na budynki i budowlę – 25,9% (najniższy udział w kraju).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 903,6 tys. ha (o 2,5% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 94,3% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemioplodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	425,1	101,5	6,3	2011,1	96,3	8,1	47,3	94,8	128,9
Ziemniaki ^c	20,7	139,6	7,1	433,1	99,2	7,0	209	71,0	99,2

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. województwo dolnośląskie, zarówno pod względem wielkości arealów uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jak i ziemniaków, zajmowało 6 lokatę w kraju. Zbiory, mimo zwiększonej powierzchni uprawy ale przy słabszym plonowaniu, oszacowano na mniejsze niż w 2014 r. – zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi o 3,7%, a ziemniaków o 0,8%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi stanowiły 8,1% zbiorów ogólnokrajowych, a ziemniaków – 7,0%. Uzyskane plony z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi były znacznie wyższe niż przeciętnie i lokowały województwo na 3 pozycji w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 200,0 tys. szt. (1,9% krajowego pogłowia), bydła – 104,5 tys. szt. (1,8%), owiec – 9,8 tys. szt. (4,5%). W skali roku odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej i bydła odpowiednio o 5,9% i o 1,7%. Natomiast populacja owiec zmniejszyła się o 1,7%. Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była najniższa w kraju i wynosiła odpowiednio: 22,0 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 11,5 szt. (6 szt.), a obsada owiec wynosiła – 1,1 szt. (1,5 szt.).

W województwie dolnośląskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 4,6%, a towarowej – 4,7%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych osiągnęła jedną z najniższych (po województwie podkarpackim i zachodniopomorskim) wartości w kraju (71,9% średniej krajowej).

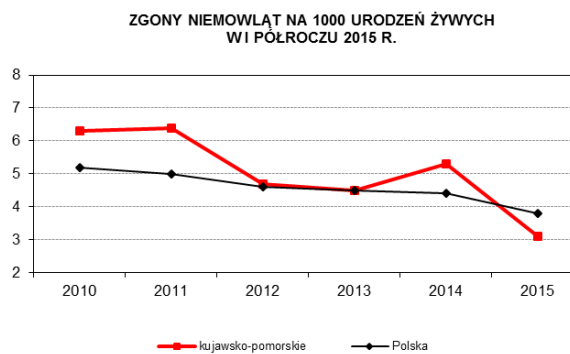
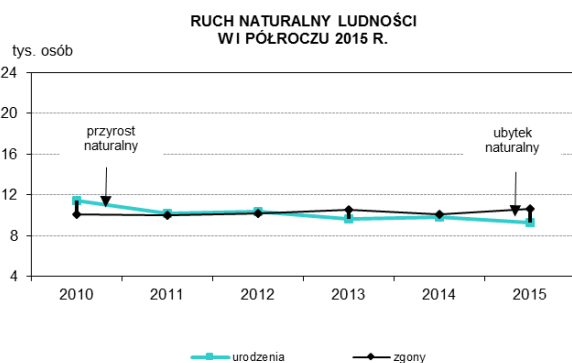
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	52
Gminy	-	144

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	18,0 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	2,1 mln mieszkańców
	10 lokata		10 lokata
	5,8% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 116 osób na 1 km ² (8 lokata)

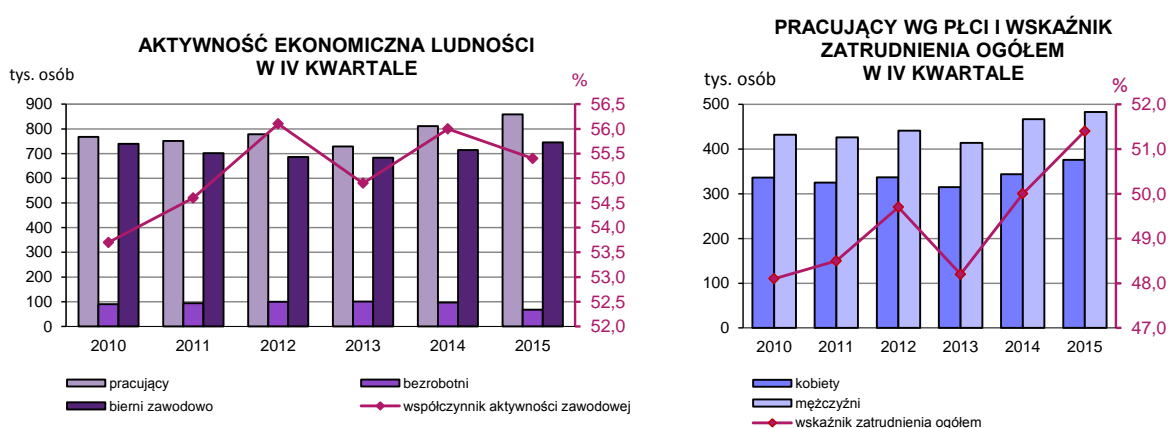
W województwie kujawsko-pomorskim w I półroczu 2015 r. odnotowano spadek liczby **ludności** o 3,1 tys. osób – tj. na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego (3,3 tys. osób). Ubytek ludności w dużej mierze spowodowany był niskim przyrostem naturalnym. W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. w kujawsko-pomorskim urodziło się mniej dzieci niż w roku poprzednim, co przy wzroście liczby zgonów, wpłynęło na pogłębienie ubytku naturalnego (z minus 0,3 tys. do minus 1,3 tys. osób w końcu czerwca 2015 r.). Współczynnik urodzeń żywych zmniejszył się o 0,4 pkt i wyniósł 8,9‰ (w kraju 9,4‰), a współczynnik zgonów wzrósł o 0,6 pkt do poziomu 10,2‰ (w kraju 10,6‰). Przyrost naturalny na 1000 ludności ukształtował się na poziomie nieco niższym niż średnio w kraju (minus 1,3 wobec minus 1,2) i zmniejszył się w skali roku o 1,0 pkt (w kraju spadek o 0,9 pkt). Województwo odnotowało natomiast poprawę ogólnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 0,9, wobec minus 1,4 w analogicznym okresie 2014 r. Współczynnik zgonów niemowląt ukształtował się na poziomie równym 3,1‰ (średnio w kraju 3,8‰) i obniżył się w porównaniu do analogicznego okresu 2014 r. o 2,2 pkt i był to najgłębszy spadek w kraju.

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 927 tys. i była o 2,2% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 55,4% (spadek o 0,6 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** w województwie wyniosła 859 tys. (5,3% ogółu pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. wzrosła o 5,9%. Zwiększyła się zarówno liczba pracujących kobiet (o 9,3%, największy po opolskim wzrost w kraju), jak i mężczyzn (o 3,4%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 51,4% i był o 1,4 p. proc. wyższy niż w analogicznym okresie 2014 r., przy czym na wsi zwiększył się o 2,5 p. proc. do 54,0%, a w mieście – o 0,6 p. proc. do 49,4%.

W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 68 tys. i w skali roku zmniejszyła się o 29,9%. Liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 39,2%, a mężczyzn – o 17,4%. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 22,1% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku ich udział zmniejszył się o 1,7 p. proc. (drugi po lubuskim spadek w kraju, wobec wzrostu średniej krajowej o 1,4 p. proc.).

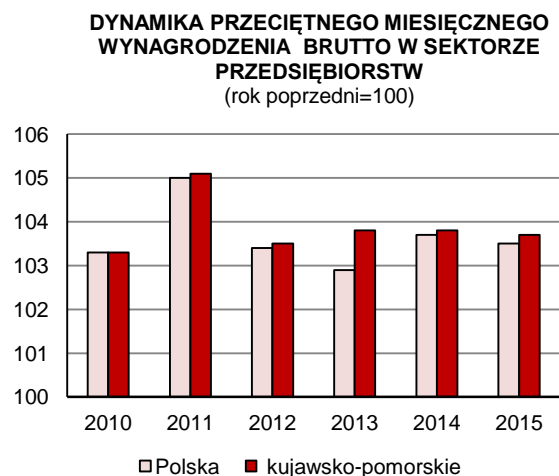
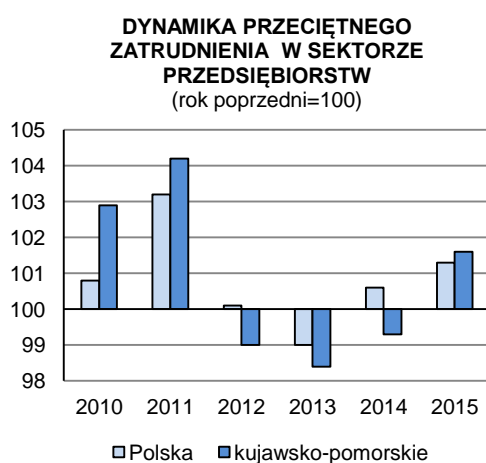
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 7,3% i w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. obniżyła się o 3,4 p. proc. (najgłębszy po dolnośląskim spadek w kraju). Wskaźnik ten był niższy na wsi (6,5%) niż w mieście (8,3%), przy czym w skali roku na wsi spadł o 4,0 p. proc. (najgłębszy spadek w kraju), a w mieście o 2,5 p. proc. Odnotowano zmniejszenie stopy bezrobocia zarówno mężczyzn (o 1,7 p. proc. do 7,3%), jak i kobiet (o 5,3 p. proc. do 7,6%).

Liczba osób **biernych zawodowo** w województwie wynosiła 745 tys., co stanowiło 44,6% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. ich liczba

zwiększyła się o 4,3%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,1%.

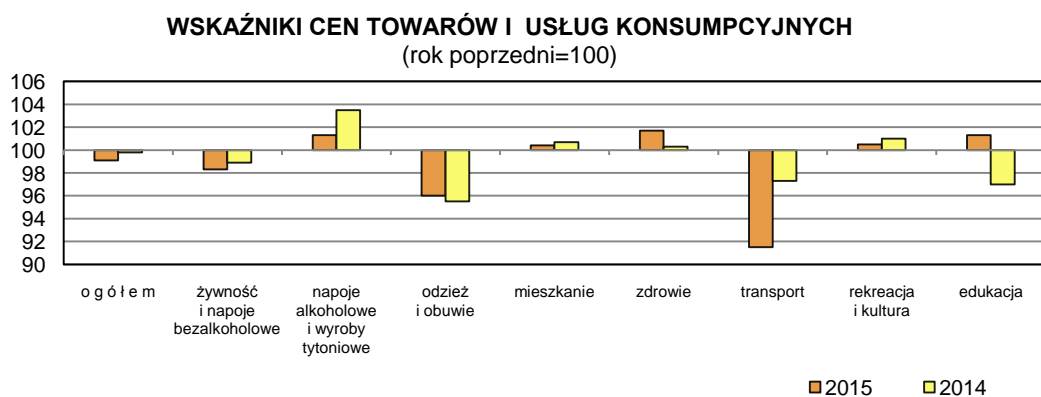
Relacja osób niepracujących do pracujących poprawiła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 946 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych, wobec 1000 osób przed rokiem.

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** ukształtowało się na poziomie 243,0 tys. osób, tj. o 1,6% wyższym niż w 2014 r., a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wyniosło 3460 zł (o 3,7% więcej niż przed rokiem) i było mniejsze o 16,1% od średniego w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1826 zł (o 10,9% mniej niż przeciętnie w kraju), a rolników indywidualnych 1192 zł (101,0% średniej krajowej).

W 2015 r. **cenę towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie kujawsko-pomorskim były (podobnie jak średnio w kraju) o 0,9% niższe niż w roku poprzednim (wobec 0,2% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (8,5% wobec 8,9% w kraju) oraz odzieży i obuwia (4,0% wobec 4,8%). Ceny żywności i napojów bezalkoholowych (podobnie jak średnio w kraju) obniżyły się o 1,7%. Wzrosły natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz opłaty związane z edukacją.

Województwo kujawsko-pomorskie w 2015 r. wytworzyło 4,4% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 3,6% produkcji sprzedanej **budownictwa**. Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku o 7,7%, a budownictwa – spadła o 1,0% (wobec wzrostu w kraju o 1,3%).

W 2015 r. w województwie **oddano do użytkowania** 6,7 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,5% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2014 r. odnotowano wyższy niż średnio w kraju wzrost liczby mieszkań o 7,6% (wobec 3,3% w Polsce). Wzrosła zarówno liczba mieszkań indywidualnych (o 5,0%), jak i mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 4,0%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była niższa niż średnia w kraju i wyniosła 98,2 m² (wobec 99,7 m²).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r. były korzystniejsze od uzyskanych rok wcześniej. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych nieznacznie polepszyła się. Poprawił się nieco wskaźnik poziomu kosztów – z 95,4% do 95,3%. Odnotowano wzrost wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,9% do 5,1%). Zaobserwowano niewielki wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto (z 4,6% do 4,7%), natomiast wskaźnik rentowności obrotu netto nieco obniżył się (z 3,9% do 3,8%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem wyniósł 84,6%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 78,9% (wobec odpowiednio 82,8% i 91,2% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa wyniosły 4089,4 mln zł, co stanowiło 3,0% nakładów w kraju. W ujęciu rocznym odnotowano wzrost nakładów o 15,6% (wobec 13,7% w kraju). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (78,7% ogółu nakładów w województwie). W poszczególnych sekcjach odnotowano wzrost nakładów, największy w budownictwie (o 45,9%). Tylko w sekcji obsługa rynku nieruchomości obserwowano spadek – o 7,9%. Z nakładów inwestycyjnych na środki trwałe, największe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (59,1%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1059,5 tys. ha (o 0,2% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 92,3% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	528,5	102,3	7,8	2027,8	87,8	8,2	38,4	85,9	104,6
Ziemniaki ^c	17,1	127,2	5,8	427,4	117,3	6,9	251	92,1	119,1

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. w województwie powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi stanowiła 7,8% krajowej powierzchni uprawy (5 lokata), a ziemniaków – 5,8% (9 lokata). Udział województwa w krajowych zbiorach zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (8,2%) lokował województwo na 4 pozycji, a ziemniaków (6,9%) – na 9 pozycji w kraju. Województwo pod względem uzyskanych plonów z 1 ha ziemniaków zajmowało 3 lokatę w kraju, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 6 lokatę. Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, ale wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 1159,7 tys. szt. (11,0% krajowego pogłowia), bydła – 466,4 tys. szt. (8,1%) i owiec – 9,4 tys. szt. (4,4%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 10,0%) i bydła (o 2,0%). Natomiast populacja owiec zwiększyła się o 4,5% (wobec spadku przed rokiem o 26,7%). Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była wyższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 109,0 szt. wobec 72,8 szt. (2 lokata) i 43,8 szt. wobec 39,6 szt. (5 lokata), a obsada owiec była niższa i wynosiła 0,9 szt. wobec 1,5 szt. w kraju (11 lokata).

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,1%, końcowej – 8,0% i towarowej – 8,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na poziomie wyższym o 9,6% niż przeciętnie w kraju.

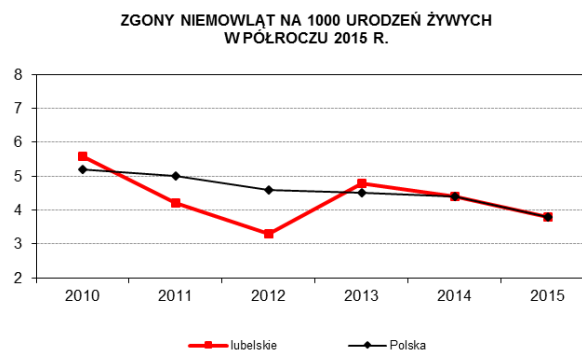
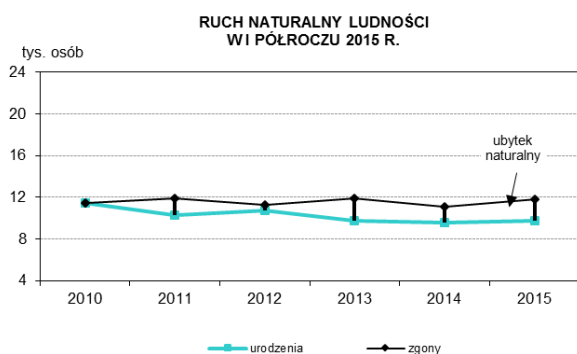
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Podregiony	-	4
Powiaty	-	20
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	43
Gminy	-	213

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	25,1 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2013 r.)	2,1 mln mieszkańców
	3 lokata		8 lokata
	8,0% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 85 osób na 1 km ² (12 lokata)

W województwie lubelskim obserwuje się utrzymanie niekorzystnych zmian demograficznych. Spadek liczby **ludności** w I półroczu 2015 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. wyniósł 8,6 tys. osób. Ubytek ludności o 0,4% spowodowany był zarówno odpływem ludności z województwa, jak i przewagą liczby zgonów nad urodzeniami. Lubelskie odnotowało najniższy w kraju (po województwie świętokrzyskim i łódzkim) współczynnik przyrostu rzeczywistego (minus 4,2, wobec minus 1,2‰ w kraju). Współczynnik ogólnego salda migracji, pomimo poprawy w skali roku o 0,4 pkt, nadal był najniższy wśród województw i wyniósł minus 2,2‰ (wobec minus 0,1‰ w kraju). Nieznacznie wzrósł współczynnik urodzeń żywych (z 8,9‰ do 9,0‰ w okresie styczeń-czerwiec 2015 r.), co przy jednoczesnym, znaczącym wzroście współczynnika zgonów (z 10,3‰ do 11,0‰) przełożyło się na pogorszenie współczynnika przyrostu naturalnego, który pod koniec czerwca 2015 r. wyniósł minus 2,0‰ (wobec minus 1,4‰ w 2014 r.). Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych ukształtowały się na poziomie 3,8‰ – podobnie jak średnio w kraju – i spadły o 0,6 pkt w skali roku.

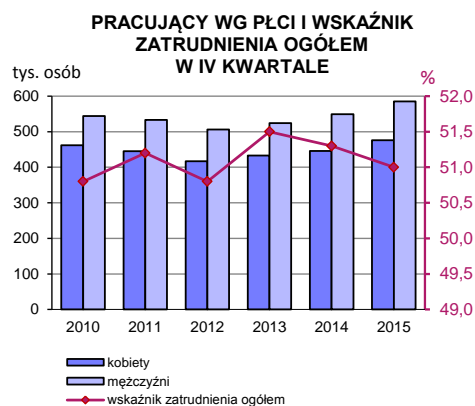
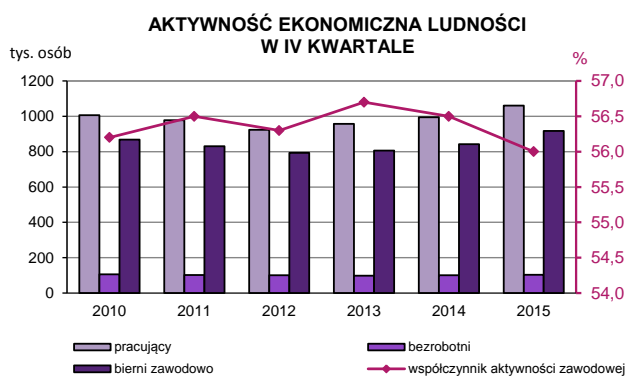

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r.

w województwie lubelskim wyniosła 1165 tys. i była o 6,3% większa niż w IV kwartale 2014 r.. **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 56,0% (spadek o 0,5 p. proc. w skali roku), przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1061 tys. (6,5% pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększyła się o 6,6%. Wzrosła zarówno liczba pracujących mężczyzn (o 6,6%, największy po dolnośląskim i warmińsko-mazurskim wzrost w kraju), jak i kobiet (o 6,7%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. był o 0,3 p. proc. niższy niż przed rokiem i wyniósł 51,0% (11 lokata). Spadek wskaźnika zanotowano na wsi (o 1,3 p. proc. do 50,6%), natomiast w mieście odnotowano wzrost (o 0,8 p. proc. do 51,5 %).

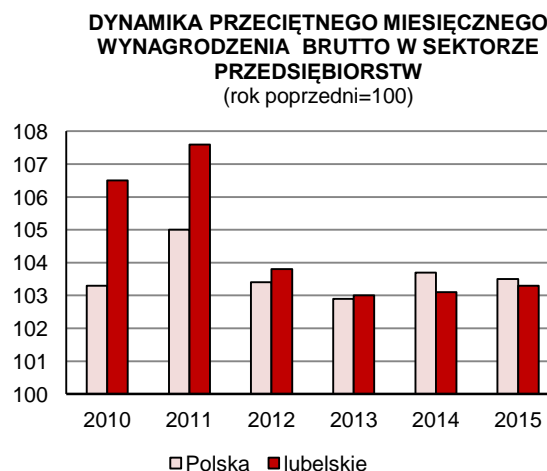
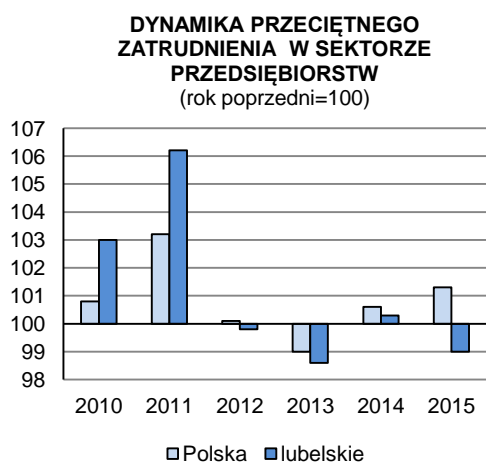
W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 103 tys. i w ujęciu rocznym zwiększyła się o 2,0%. Lubelskie (wspólnie z warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim) należało do trzech województw, w których odnotowano wzrost liczby bezrobotnych. Wzrosła liczba bezrobotnych mężczyzn (o 19,1%, największy wzrost w kraju), natomiast spadła liczba bezrobotnych kobiet (o 13,0%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 25,2% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r. ich udział zwiększył się o 2,5 p. proc. (w kraju wzrost średnio o 1,4 p. proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 8,8% i w skali roku zmniejszyła się o 0,4 p. proc. Wskaźnik ten był nieco niższy na wsi (8,8%) niż w mieście (8,9%), przy czym w mieście obniżył się o 0,6 p. proc., a na wsi wzrósł (o 0,2 p. proc.). Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród kobiet (o 1,8 p. proc. do 9,0%) i wzrost wśród mężczyzn (o 0,8 p. proc. do 8,7%). Stopa bezrobocia dla województwa ogółem, w podziale na płeć oraz w miastach była jedną z wyższych w kraju – wyższe odnotowano jedynie w podkarpackim i świętokrzyskim.

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 917 tys. osób, co stanowiło 44,0% ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba wzrosła o 8,8%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności powyżej 15 roku życia o 7,4% – w obu przypadkach były to największe wzrosty w kraju.

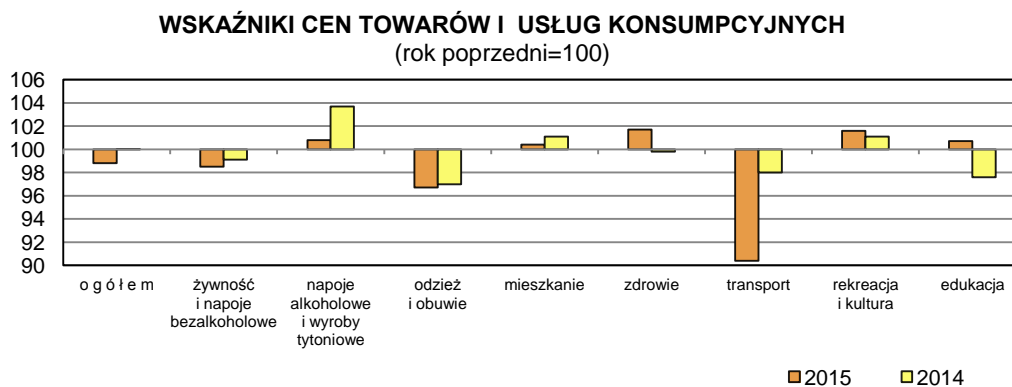
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w województwie lubelskim zwiększyła się w skali roku (pogorszenie relacji odnotowano również w podlaskim i zachodniopomorskim). W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 961 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (949 osób przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniosło 178,1 tys. osób. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3543 zł i było o 14,0% niższe od średniej krajowej.

W 2015 r. przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1777 zł, a rolników indywidualnych, 1175 zł (odpowiednio 86,7% i 99,6% średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie lubelskim były niższe o 1,2% niż w roku poprzednim (w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2013 r.).

W skali roku w województwie lubelskim odnotowano najgłębszy w kraju spadek cen towarów i usług związanych z transportem (9,6% wobec 8,9% w kraju). Niższe były także ceny odzieży i obuwia (o 3,3% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 1,5% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury.

Województwo lubelskie w 2015 r. wytworzyło 2,6% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 2,3% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 9,6%, 2 lokata po zachodniopomorskim) oraz najgłębszy w Polsce spadek produkcji sprzedanej budownictwa (o 11,5%, wobec wzrostu o 1,3% średniej krajowej).

W 2015 r. w województwie lubelskim **oddano do użytkowania** 6,2 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,2% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W skali roku odnotowano wzrost o 9,5% liczby oddanych mieszkań (w kraju średnio o 3,3%). Wzrost wystąpił zarówno w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 33,4%), jak i indywidualnym (o 3,6%). Głęboki spadek zanotowano w budownictwie spółdzielczym (o 53,4%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 105,3 m² (przy średniej krajowej 99,7 m²).

Badane przedsiębiorstwa województwa lubelskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. uzyskały znacznie korzystniejsze **wyniki finansowe**. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe wyraźnie poprawiły się i należały do jednych z najlepszych w kraju. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów – z 93,8% do 91,5%. Zwiększył się zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 6,2% do 8,5%), jak i netto (z 5,0% do 7,2%). Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł z 7,2% do 8,3%. Poziom powyższych wskaźników był jednym z najkorzystniejszych w kraju – druga lokata. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,9%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 95,0% (wobec odpowiednio 81,0% i 86,3% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa lubelskiego wyniosły 3850,3 mln zł, co stanowiło 2,8% wartości krajowej. Tylko w świętokrzyskim i lubelskim odnotowano spadek nakładów odpowiednio o 5,3% i 4,0%, wobec średniego wzrostu w kraju o 13,7%. Największy udział w zrealizowanych nakładach według sekcji PKD osiągnął przemysł (89,6%). Najgłębsze obniżenie nakładów odnotowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 60,1%), w mniejszym stopniu spadki odnotowano również w sekcji przemysł (o 4,5%) i handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,5%). Natomiast istotny wzrost notowano w sekcji budownictwo (o 139,6%), jak i w transporcie i gospodarce magazynowej

(o 39,1%). W strukturze nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przeważały nakłady na budynki i budowle, które stanowiły 54,8%.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1432,1 tys. ha (o 4,2% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 87,1% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	764,4	104,9	11,3	2846,9	100,8	11,5	37,2	96,1	101,4
Ziemniaki ^c	21,3	109,6	7,3	456,0	83,2	7,4	214	75,9	101,7

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. województwo lubelskie zajmowało 3 lokatę w kraju pod względem wielkości areалу uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, a 5 – w uprawie ziemniaków. W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi o 0,8%, wobec spadku w kraju o 9,5%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. stanowiły 11,5% produkcji krajowej (2 lokata), a ziemniaków – 7,4% (7 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, ale wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pożywienia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pożywienie trzody chlewnej liczyło 523,5 tys. szt. (4,9% krajowego pożywienia), bydła – 362,8 tys. szt. (6,3%), owiec – 13,0 tys. szt. (6,0%). W skali roku odnotowano spadek pożywienia trzody chlewnej (o 9,6%), natomiast zwiększyła się liczebność bydła (o 4,9%) i owiec (o 15,9%). Obsada trzody chlewnej, bydła i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: – 36,3 szt. (w kraju 72,8 szt.), 25,1 szt. (39,6 szt.) i 0,9 szt. (1,5 szt.).

W województwie lubelskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,5%, końcowej – 8,1% i towarowej – 7,9%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 14,8% niższa od średniej w kraju.

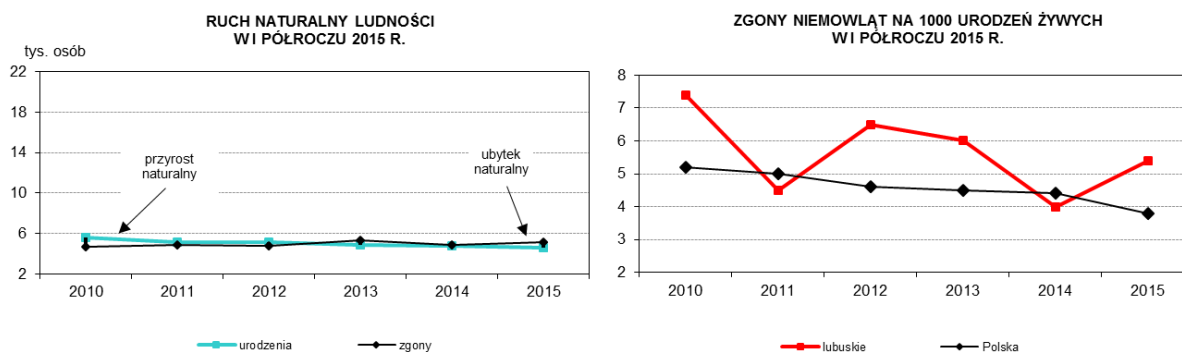
WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	12
Miasta na prawach powiatu	-	2
Miasta ogółem	-	42
Gminy	-	83

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	14,0 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,0 mln mieszkańców
	13 lokata		15 lokata
	4,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 73 osoby na 1 km ² (14 lokata)

W I półroczu 2015 r. liczba **ludności** województwa lubuskiego zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 1,3 tys. osób, tj. o 0,1%. Liczba urodzeń żywych była niższa niż liczba zgonów, co spowodowało, że przyrost naturalny ludności był ujemny i w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł minus 0,9 (wobec minus 0,1 w końcu czerwca 2014 r.). Pogorszył się w skali roku zarówno współczynnik urodzeń żywych (z 9,4‰ do 9,1‰), jak i zgonów (z 9,5‰ do 10,0‰). Ogólne saldo migracji na pobyt stały, pomimo największej poprawy w skali roku (po województwie opolskim) o 0,7 pkt, nadal pozostało ujemne i wyniosło minus 0,6‰ (minus 0,1‰ w kraju). Współczynnik zgonów niemowląt był najwyższy wśród województw i wyniósł 5,4‰ (wzrost o 1,4 pkt w porównaniu do analogicznego okresu 2014 r.).

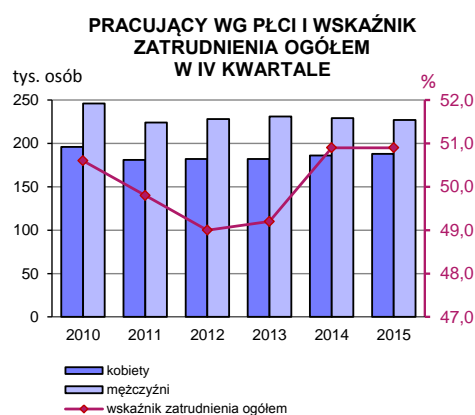
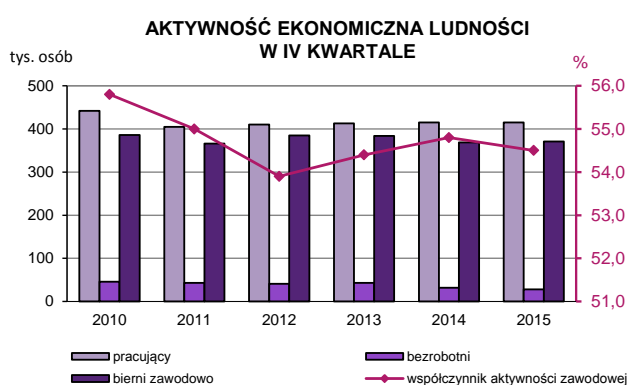
Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie lubuskim wyniosła 444 tys. i była o 0,7% mniejsza niż w roku poprzednim.

Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,5% (spadek o 0,3 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** utrzymała się na poziomie IV kwartału roku poprzedniego i wyniosła 415 tys. (2,5% pracujących w kraju, 15 lokata po opolskim). Wzrosła liczba pracujących kobiet – o 1,1%, natomiast liczba pracujących mężczyzn zmniejszyła się o 0,9%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł, podobnie jak w roku poprzednim, 50,9%. Wzrost wskaźnika obserwowano na wsi (o 1,4 p. proc.), natomiast spadek – w mieście (o 0,7 p. proc.) i wyniosły one odpowiednio 50,7% i 51,1%. Wskaźniki zatrudnienia mężczyzn i kobiet wzrosły po 0,1 p. proc. do poziomu 58,1% i 44,3%.

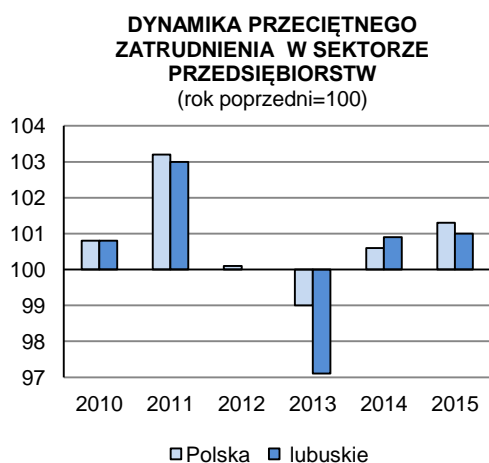
Liczba **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 28 tys. osób i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmniejszyła się o 12,5%. Spadła zarówno liczba bezrobotnych kobiet (o 20,0%), jak i mężczyzn (o 5,9%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 21,4% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju). W odniesieniu do IV kwartału 2015 r. ich udział zmniejszył się o 3,6 p. proc. (największy spadek w kraju, wobec wzrostu średniej krajowej o 1,4 p. proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 6,3% (w kraju 6,9%) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. obniżyła się o 0,9 p. proc. Wskaźnik ten w ujęciu rocznym zarówno obniżył się w mieście o 1,1 p. proc., a na wsi o 0,4 p. proc. i w obu przypadkach osiągnął wartość 6,3%. Zmniejszenie stopy bezrobocia odnotowano także zarówno wśród kobiet (o 1,5 p. proc. do 6,0%), jak i wśród mężczyzn (o 0,3 p. proc. do 6,6%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 371 tys. osób, co stanowiło 45,5% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W skali roku wzrosła o 0,5%, przy liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej utrzymującej się na poziomie IV kwartału 2014 r.

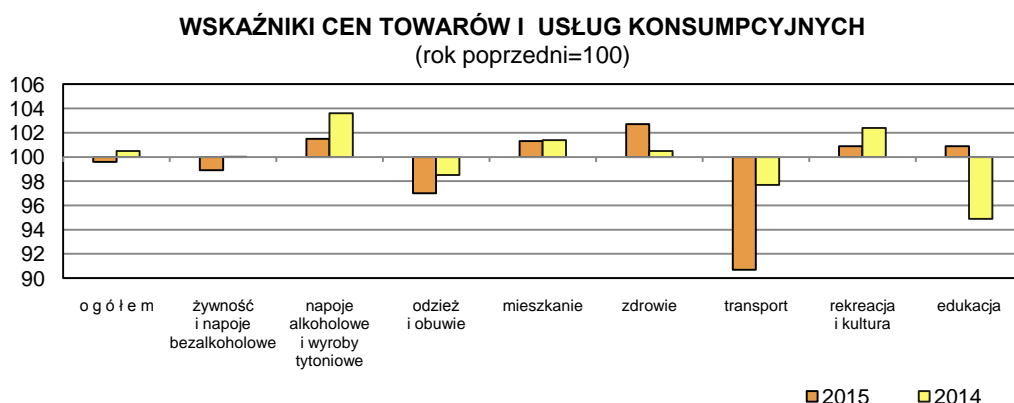
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadał 961 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (966 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 117,1 tys. osób i w stosunku do roku 2014 zwiększyło się o 1,0%, a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3447 zł (w skali roku wzrosło o 4,2%; o 16,4% mniej niż średnio w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1810 zł (11,7% mniej niż przeciętnie w kraju), a rolników indywidualnych – 1320 zł (111,9% średniej krajowej, najczęściej po województwie śląskim).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie lubuskim były o 0,4% niższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu 0,5% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (9,3% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (3,0% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,1% wobec 1,7%). Wzrosły, w stopniu wyższym niż średnio w kraju ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług w zakresie rekreacji

i kultury. Najbardziej natomiast podrożały towary i usługi związane z mieszkaniem oraz (podobnie jak w woj. zachodniopomorskim) artykuły i usługi związane ze zdrowiem.

Województwo lubuskie w 2015 r. wytworzyło 2,5% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 1,2% (najmniej w kraju) produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano najmniejszy w kraju wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 0,3% (po największym w Polsce w 2014 r. wzroście – o 15,6%) oraz wzrost produkcji sprzedanej budownictwa o 8,3% (2 lokata w kraju po łódzkim).

W 2015 r. w województwie lubuskim **oddano do użytkowania** 3,2 tys. **mieszkań** (spadek w ujęciu rocznym o 4,0% wobec wzrostu w kraju o 3,3%). Stanowiło to 2,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce. Spadek dotyczył mieszkań spółdzielczych (o 28,0%) oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 3,7%). Wzrosła natomiast liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 3,5%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 95,8 m² i była niższa od średniej krajowej o 3,9 m².

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa lubuskiego w 2015 r. były korzystniejsze od uzyskanych rok wcześniej. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych nie uległa istotnym zmianom. Wskaźnik poziomu kosztów utrzymał się na poziomie sprzed roku (94,9%), podobnie jak wskaźnik rentowności obrotu brutto (5,1%) i netto (4,5%). Natomiast wzrósł nieznacznie wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,0% do 5,1%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,5%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 89,3% (wobec odpowiednio 82,4% i 78,6% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa lubuskiego wyniosły 1947,1 mln zł. Nakłady pomimo znacznego wzrostu o 57,9% (w kraju wzrost o 13,7%) stanowiły tylko 1,4% wartości krajowej. W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (86,9% ogółu nakładów w województwie). We wszystkich sekcjach PKD odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych, a największy w transporcie i gospodarce magazynowej (o 146,4%). Spadek wystąpił tylko w sekcji budownictwo (o 12,9%). W badanych przedsiębiorstwach przeważały nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, które stanowiły 55,0% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 386,2 tys. ha (o 11,2% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 92,1% powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	149,8	88,9	2,2	560,1	71,9	2,3	37,4	81,0	101,9
Ziemniaki ^c	5,0	167,3	1,7	95,8	102,1	1,6	191	61,1	90,8

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W województwie lubuskim w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. odnotowano największy w kraju wzrost powierzchni uprawy ziemniaków. Jednak przy dużo słabszym niż przed rokiem plonowaniu, szacuje się, że zbiory będą większe o 2,1%. Uzyskane plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, ale wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 144,7 tys. szt. (1,4% krajowego pogłowia), bydła – 72,6 tys. szt. (1,3%), owiec – 4,5 tys. szt. (2,1%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 11,6%), bydła (o 3,6%) i owiec (o 6,9%). Obsada trzody chlewnej, bydła i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: – 37,0 szt. (w kraju 72,8 szt.), 18,6 szt. (39,6 szt.) i 1,1 szt. (1,5 szt.).

W województwie lubuskim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej wyniósł po 2,3%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 23,6% niższa od średniej w kraju.

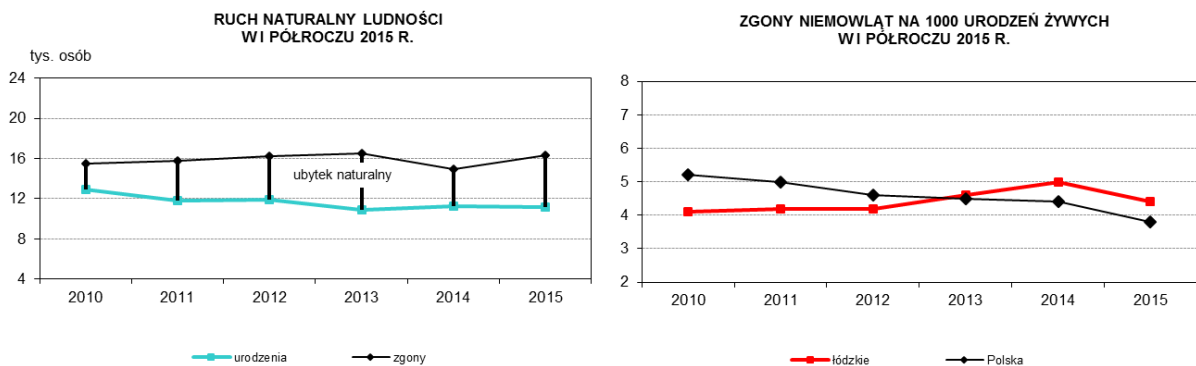
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	21
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	44
Gminy	-	177

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	18,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	2,5 mln mieszkańców
	9 lokata		6 lokata
	5,8% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 137 osób na 1 km ² (5 lokata)

W województwie łódzkim liczba ludności w I półroczu 2015 r. zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. o 10,2 tys. osób, tj. o 0,4%. Obserwowany od wielu lat spadek liczby ludności spowodowany był w dużej mierze ubytkiem naturalnym ludności, który pogłębił się w skali roku i w końcu czerwca 2015 r. wyniósł minus 5,1 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego – najniższy w kraju – obniżył się z minus 2,9‰ do minus 4,1‰, na skutek spadku liczby urodzeń żywych przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów. Współczynnik urodzeń obniżył się o 0,1 pkt i wyniósł 8,9‰, a współczynnik zgonów – najwyższy w kraju – wzrósł o 1,2 pkt do 13,0‰. Na ubytek liczby mieszkańców niekorzystnie wpłynął także odpływ ludności z województwa, na co wskazuje współczynnik salda migracji na pobyt stały, który w okresie styczeń-czerwiec 2015 r. wyniósł minus 0,6‰ (minus 0,8‰ w rok wcześniej). Współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych ukształtował się na poziomie równym 4,4 (3,8 średnio w kraju) i obniżył się w skali roku o 0,6 pkt.

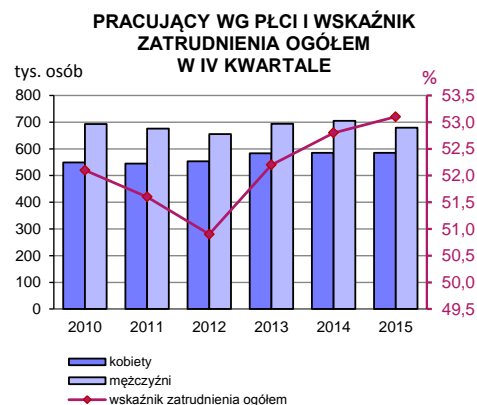
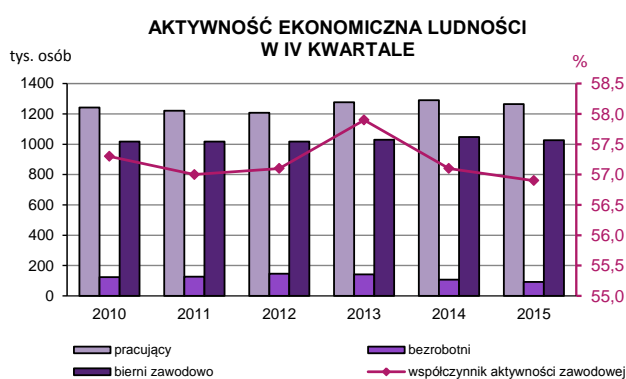

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie łódzkim wyniosła 1357 tys. i była o 2,9% niższa niż w analogicznym okresie

poprzedniego. **Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 56,9% (spadek o 0,2 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** w województwie łódzkim wyniosła 1265 tys. (7,8% ogółu pracujących w kraju, 4 lokata) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zmniejszyła się o 1,9%, w wyniku spadku liczby pracujących mężczyzn (o 3,7%); liczba pracujących kobiet utrzymała się na poziomie roku poprzedniego

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. – wyższy niż średnio w kraju – wyniósł 53,1% i był o 0,3 p. proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost zanotowano na wsi (o 1,6 p. proc. do 55,2%; w mieście wystąpił spadek (o 0,5 p. proc. do 51,3%).

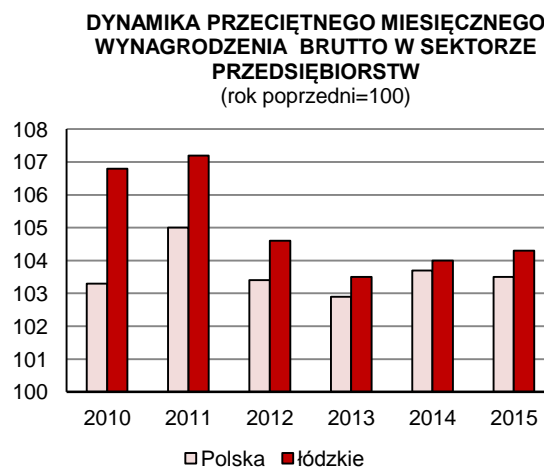
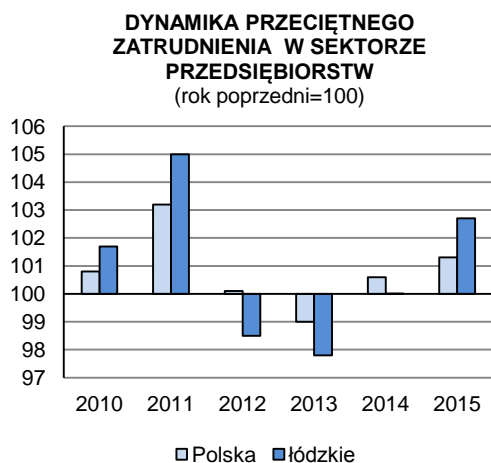
W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 92 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 14,0%. Liczba bezrobotnych kobiet obniżyła się o 24,1%, a liczba bezrobotnych mężczyzn – o 3,8%. Udział osób w wieku poniżej 25 lat wyniósł 22,8% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w Polsce), przy czym w skali roku ich udział zwiększył się o 3,2 p. proc., wobec wzrostu o 1,4 p. proc. średnio w kraju.

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 6,8% i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku obniżyła się o 0,9 p. proc. Wskaźnik ten był niższy na wsi (6,2%) niż w mieście (7,2%); w wyniku głębszego spadku na wsi (o 1,5 p. proc) niż w mieście (o 0,4 p. proc.). Odnotowano także zmniejszenie stopy bezrobocia kobiet (o 2,0 p. proc. do 6,5%). Stopa bezrobocia mężczyzn utrzymała się na poziomie sprzed roku (7,0%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1026 tys., co stanowiło 43,1% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat i w skali roku ich liczba zmniejszyła się o 2,1%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 2,5%.

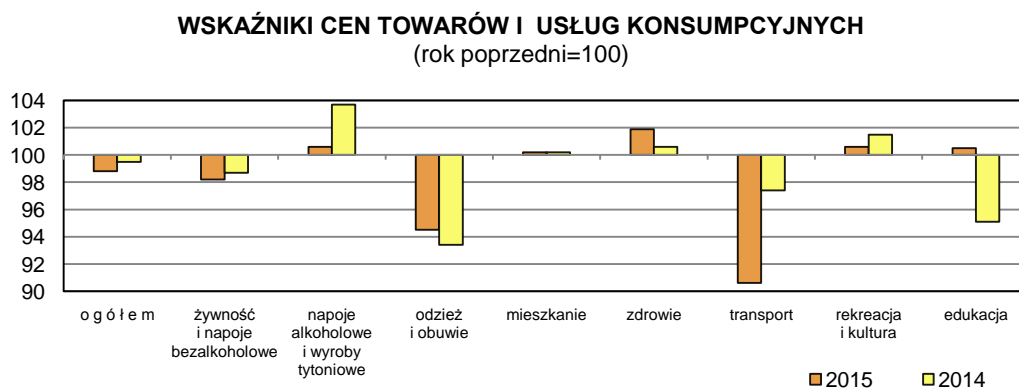
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadają 884 osoby bierne zawodowo lub bezrobotne (895 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 322,5 tys. osób i w stosunku do roku 2014 zwiększyło się o 2,7%. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** zwiększyło się w ujęciu rocznym o 4,3% i wyniosło 3746 zł; było o 9,1% niższe niż średnie w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1844 zł, a rolników indywidualnych – 1168 zł (odpowiednio 90,0% i 99,0% średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie łódzkim były o 1,2% niższe niż w roku poprzednim (wobec 0,5% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (9,4% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (5,5% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,8% wobec 1,7%). Wzrosły natomiast m.in. opłaty związane ze zdrowiem.

Województwo łódzkie w 2015 r. wytworzyło 6,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 4,7% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano największy w kraju wzrost produkcji sprzedanej budownictwa (o 11,7%) oraz wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 4,1%, 9 lokata).

W 2015 r. w województwie łódzkim **oddano do użytkowania** 7,2 tys. **mieszkań**, co stanowiło 4,8% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2014 r. łódzkie odnotowało jeden z większych w kraju wzrost liczby mieszkań (o 10,0% wobec średniej 3,3%). Znacznie wzrosła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 37,7%) oraz w mniejszym stopniu mieszkań indywidualnych (o 4,1%). Spadek zanotowano w budownictwie spółdzielczym (o 30,5%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 112,6 m² i była większa od średniej w kraju o 12,9 m².

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa łódzkiego w 2015 r. były znacznie słabsze niż w 2014 r. Odnotowano najgłębsze w kraju spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych, a ich poziomy były najniższe w kraju. Odnotowano pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów z 92,3% do 99,7%. Zmniejszył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 7,8% do 0,3%), jak i netto (z 6,5% do 0,6%). Pogorszył się też wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 7,0% do 0,1%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,0%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 81,1% (wobec odpowiednio 81,1% i 91,4% w 2014 r.).

W 2015 r. przedsiębiorstwa województwa łódzkiego zrealizowały 7,8% **nakładów inwestycyjnych** w kraju o wartości 10692,5 mln zł. Był to wzrost o 28,9% w porównaniu do 2014 r. (w kraju wzrost o 13,7%). Spośród sekcji PKD najwięcej przeznaczono na przemysł – 89,6% nakładów inwestycyjnych. Spadek nakładów odnotowano jedynie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 24,3%). Natomiast w pozostałych sekcjach odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych – największy w budownictwie (o 110,7%). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (47,7%), najmniejsze – na środki transportu – 4,9% (najniższy udział w kraju).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 965,7 tys. ha (o 1,5% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 87,5% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	555,0	100,6	8,2	1684,1	84,8	6,8	30,3	84,2	82,6
Ziemniaki ^c	35,9	103,9	12,3	674,0	67,0	11,0	188	64,5	89,2

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. województwo zajmowało 1 lokatę w kraju pod względem wielkości areału uprawy ziemniaków, a 4 lokatę – w uprawie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Zbiory ziemniaków stanowiły 11,0% produkcji krajowej (1 lokata w kraju), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 6,8% (7 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem i niższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 903,8 tys. szt. (8,5% krajowego pogłowia), bydła – 450,5 tys. szt. (7,8%), owiec – 10,7 tys. szt. (5,0%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 8,0%), natomiast liczebność bydła i owiec zwiększyła się odpowiednio o: (0,8%) i (21,2%). Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była wyższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 93,0 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 46,3 szt. (39,6 szt.). Natomiast obsada owiec była niższa i wynosiła 1,1 szt. (wobec 1,5 szt.).

W województwie łódzkim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano największy w kraju wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6%, a końcowej i towarowej – po 8,5%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 28,3% wyższa niż średnia w kraju (3 lokata po województwie wielkopolskim i mazowieckim).

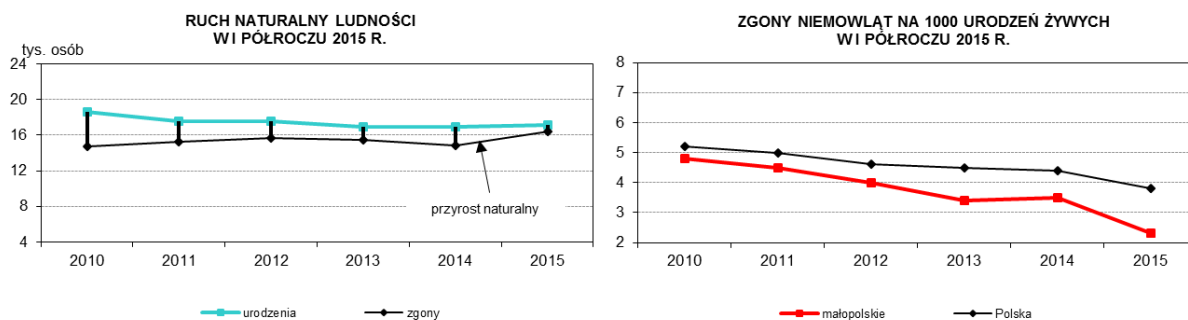
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Podregiony	-	6
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	61
Gminy	-	182

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	15,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	3,4 mln mieszkańców
	12 lokata		4 lokata
	4,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 222 osób na 1 km ² (2 lokata)

W województwie małopolskim od wielu lat obserwuje się wzrost liczby **ludności** (według stanu w końcu czerwca). Korzystne trendy demograficzne, chociaż nieco słabsze niż w analogicznym okresie 2014 r., obserwowano także w I półroczu 2015 r. Liczba mieszkańców wzrosła w skali roku o 6,5 tys. osób (w okresie styczeń-czerwiec o 7,4 tys. osób), głównie na skutek napływu mieszkańców do województwa oraz, w mniejszym stopniu, przyrostu naturalnego. Dodatni przyrost rzeczywisty, który w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł 1,4, mimo spadku w skali roku o 0,7 pkt, lokuje województwo na 3 pozycji w kraju. Współczynnik ogólnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniósł 1,0‰ (wzrost o 0,1 pkt w skali roku) i był o 0,9 pkt wyższy niż średnio w kraju. Współczynnik przyrostu naturalnego ukształtował się na poziomie równym 0,4‰, wobec 1,3‰ w analogicznym okresie 2014 r. Współczynnik urodzeń pozostał na poziomie notowanym w analogicznym okresie ub. roku równym 10,1‰, a zgonów wzrósł z 8,8‰ do 9,7‰. Współczynnik zgonów niemowląt należał do najlepszych w kraju (po województwie świętokrzyskim – 2,1‰) i wyniósł 2,3‰.

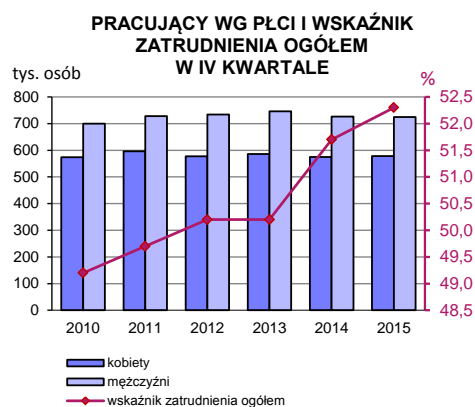
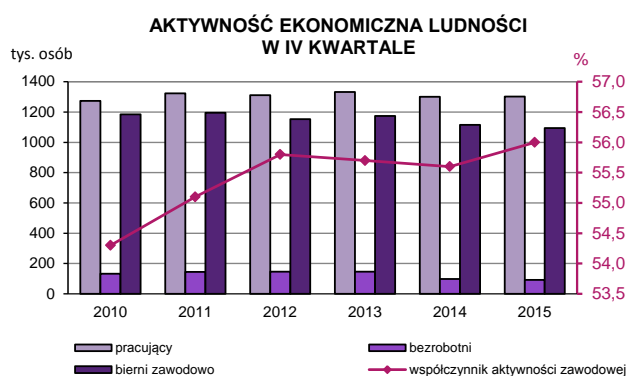

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w województwie małopolskim w IV kwartale 2015 r. wyniosła 1395 tys. i była o 0,4% mniejsza niż w roku poprzednim.

Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,0% (wzrost o 0,4 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju – 56,5%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1303 tys. (8,0% pracujących w kraju, 3 lokata po mazowieckim i śląskim) i zwiększyła się o 0,2% w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. Zwiększyła się liczba pracujących kobiet (o 0,5%), nieco spadła – mężczyzn (o 0,1%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 52,3% i w skali roku wzrósł o 0,6 p. pkt.; zwiększył się w mieście (o 1,2 p. proc. do 53,4%), nieznacznie spadł na wsi (o 0,1 p. proc. do 51,1%).

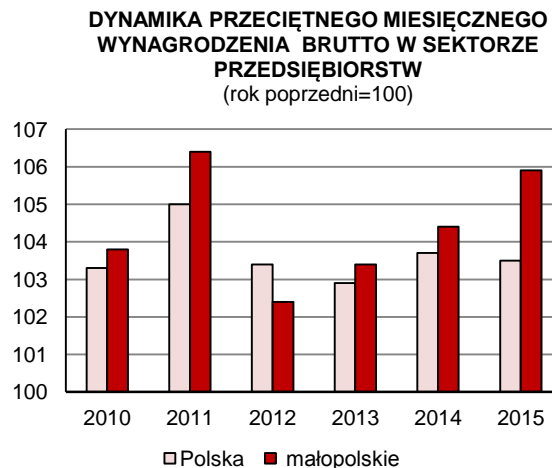
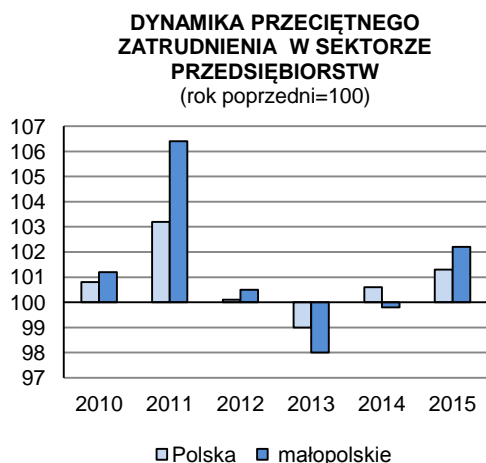
Liczba osób **bezrobotnych** w województwie małopolskim ukształtowała się na poziomie 92 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 6,1%. Spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano wśród kobiet (o 14,3%), natomiast wśród mężczyzn odnotowano wzrost (o 2,0%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 27,2% wszystkich bezrobotnych (wzrost w ujęciu rocznym o 2,7 p. proc.), co plasowało województwo na 3 miejscu w kraju po pomorskim i wielkopolskim.

W IV kwartale 2015 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 6,6% i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku spadła o 0,4 p. proc. Wskaźnik ten na wsi osiągnął, podobnie jak w województwie, wartość 6,6%; w mieście był nieco niższy (6,5%) przy czym stopa bezrobocia w mieście spadła o 0,5 p. proc., a na wsi o 0,4 p. proc. Odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród kobiet (o 1,0 p. proc. do 6,8%), natomiast niewielki wzrost wśród mężczyzn (o 0,2 p. proc. do 6,5%).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 1095 tys. osób, co stanowiło 44,0% ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zmniejszyła się o 1,9%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności powyżej 15 roku życia o 1,0%.

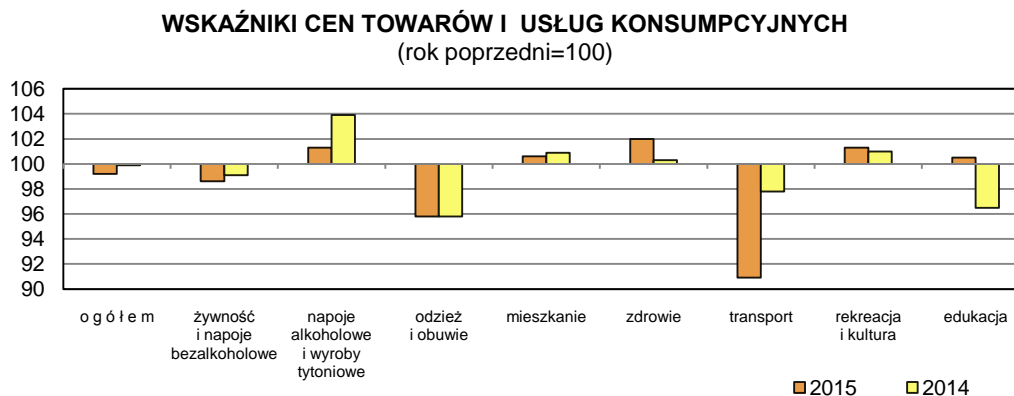
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w IV kwartale 2015 r. wynosiła 911 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (933 przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniosło 440,7 tys. osób i było wyższe o 2,2% w porównaniu do 2014 r. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wzrosło w skali roku o 5,9% (najwięcej w kraju) i ukształtowało się na poziomie 3876 zł (o 5,9% mniej niż średnio w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1939 zł (o 5,4% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1140 zł i była najniższa w kraju – 96,7% średniej krajowej.

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie małopolskim były o 0,8% niższe niż w roku poprzednim (wobec 0,1% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (9,1% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (4,2% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,4% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju artykuły i usługi związane ze zdrowiem, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury oraz towary i usługi związane z mieszkaniem.

Województwo małopolskie w 2015 r. wytworzyło 6,8% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 8,6% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost

produkcji sprzedanej przemysłu (o 2,6%, 12 lokata, wobec wzrostu w kraju o 4,9%) oraz wzrost produkcji sprzedanej budownictwa (o 1,1%, 9 lokata, wobec wzrostu o 1,3% w kraju).

W 2015 r. w województwie małopolskim **oddano do użytkowania** 14,6 tys. **mieszkań**, co stanowiło 9,9% mieszkań oddanych w kraju. W porównaniu z 2014 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszyła się o 6,6% (w kraju wzrost o 3,3%). W porównaniu z 2014 r. zmniejszyła się zarówno liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 14,1%) jak i indywidualnych (o 1,3%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była większa niż średnia w kraju i wynosiła 106,4 m² (wobec 99,7 m² w Polsce).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa małopolskiego w 2015 r. były korzystniejsze od uzyskanych rok wcześniej. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się i były jednymi z lepszych w kraju. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 94,9% do 94,7%. Wyższy był wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 5,1% do 5,3%), netto (z 4,5% do 4,7%), oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,7% do 4,9%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 85,2%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 87,2% (wobec odpowiednio 83,4% i 84,3% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa małopolskiego wyniosły 8442,1 mln zł, co stanowiło 6,2% wartości krajowej. W skali roku odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych o 10,5% (w kraju wzrost o 13,7%). Według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (72,8% ogółu nakładów poniesionych w województwie). We wszystkich sekcjach odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych z wyjątkiem handlu; naprawy pojazdów samochodowych gdzie wystąpił spadek. Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 46,7%, a nakłady na budynki i budowle – 42,9% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe w województwie.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 528,8 tys. ha (o 0,7% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 79,7% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	199,3	102,6	3,0	652,7	94,0	2,6	32,7	91,3	89,1
Ziemniaki ^c	24,9	105,8	8,5	524,0	88,9	8,5	210	84,0	99,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. w województwie zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i ziemniaków, mimo zwiększenia powierzchni uprawy, ale przy znacznie niższym niż przed rokiem plonowaniu, były mniejsze w skali roku. Udział województwa w krajowej produkcji ziemniaków w 2015 r. wyniósł 8,5%, co lokowało województwo na 4 pozycji w kraju. Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem i niższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 171,7 tys. szt. (1,6% krajowego pogłowia), bydła – 169,7 tys. szt. (2,9%), owiec – 61,0 tys. szt. (28,4%, 1 lokata). W skali roku wystąpił spadek pogłowia trzody chlewnej (o 9,9%), natomiast liczebność bydła i owiec zwiększyła się odpowiednio o: 2,0% i 5,8%. Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: – 32,0 szt. (w kraju 72,8 szt.), 31,6 szt. (39,6 szt.). Natomiast obsada owiec była najwyższa w kraju i wynosiła 11,4 szt. (1,5 szt.).

W województwie małopolskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 3,7%, końcowej – 3,6% i towarowej – 3,3%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 3,7% niższa niż średnia w kraju.

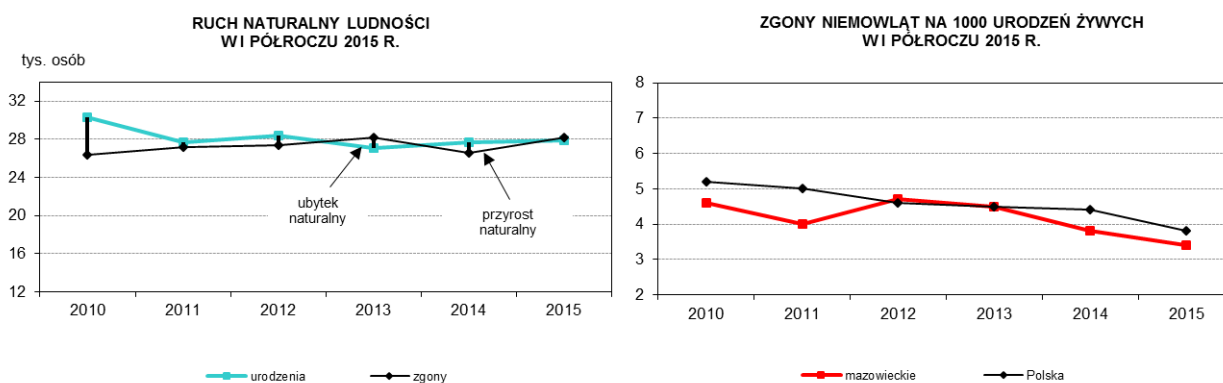
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Podregiony	-	8
Powiaty	-	37
Miasta na prawach powiatu	-	5
Miasta ogółem	-	86
Gminy	-	314

Powierzchnia (stan w dniu 31 XII 2015 r.)	35,6 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31 XII 2014 r.)	5,3 mln mieszkańców
	1 lokata		1 lokata
	11,4% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 150 osób na 1 km ² (3 lokata)

Mazowieckie jest najliczniejsze wśród województw. Mieszka tu 13,9% **ludności** kraju. Liczba mieszkańców w I półroczu 2015 r. zwiększyła się w skali roku o 16,3 tys. osób, tj. o 0,3%. Współczynnik przyrostu rzeczywistego ukształtował się na poziomie równym 2,4‰ (spadek w skali roku o 0,7 pkt). Istotnym czynnikiem przyrostu liczby mieszkańców był najwyższy w kraju napływ ludności do województwa. Współczynnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pozostał na poziomie notowanym w I półroczu 2014 r. i wyniósł 2,5‰. Podobnie jak we wszystkich województwach, mazowieckie odnotowało pogorszenie współczynnika przyrostu naturalnego (spadek w skali roku o 0,5 pkt), który w końcu czerwca 2015 r. wyniósł minus 0,1‰. Wpłynął na to wzrost liczby zgonów przy nieznacznym wzroście liczby urodzeń żywych. Współczynnik zgonów niemowląt był o 0,4 pkt niższy niż średnio w kraju i wyniósł 3,4‰.

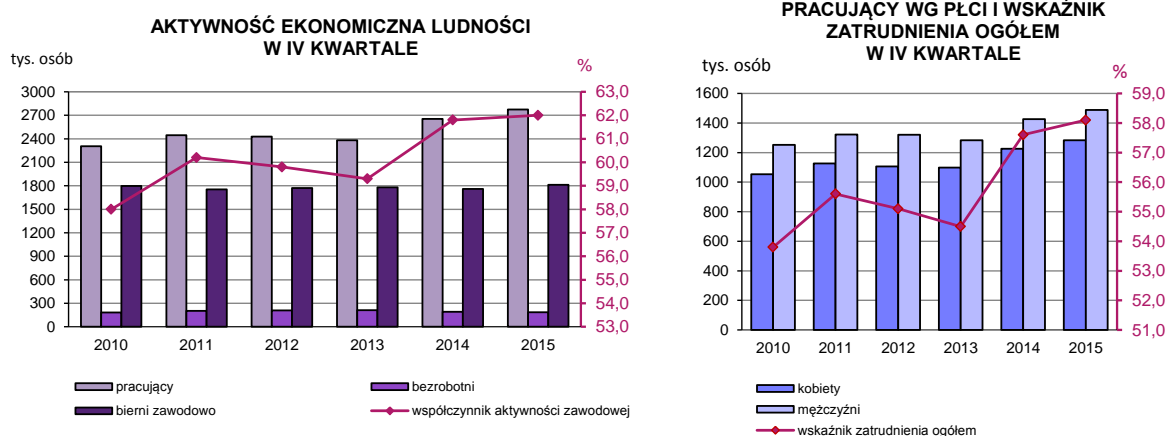

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL** w IV kwartale 2015 r. liczba osób **aktywnych zawodowo** w województwie mazowieckim była najwyższa w kraju (2960 tys.), wyższa od notowanej

w roku poprzednim (o 4,1%, wobec wzrostu średnio w kraju o 0,3%). **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na najwyższym poziomie w kraju i wyniósł 62,0% (wobec 56,5% w kraju) i zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. o 0,2 p. proc.

Mazowieckie, to województwo o największej w kraju **liczbie pracujących**. W IV kwartale 2015 r. liczba pracujących zwiększyła się w ujęciu rocznym (o 4,5%) i wyniosła 2773 tys. osób. Odnotowany wzrost liczby pracujących kobiet był większy niż mężczyzn (odpowiednio o 4,7% i o 4,3%). W województwie mazowieckim występuje największy udział pracujących kobiet (46,3%).

Wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 0,5 p. proc. w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. i wyniósł 58,1% (największa wartość w kraju). Poprawę wskaźnika obserwowano w mieście (o 1,2 p. proc. do 59,9%), a pogorszenie – na wsi (o 0,9 p. proc. do 54,7%).

W IV kwartale 2015 r. liczba **bezrobotnych** wyniosła 187 tys. i była o 2,1% mniejsza niż przed rokiem. Spadła liczba bezrobotnych kobiet (o 4,3%), natomiast wzrosła mężczyzn (o 1,0%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 17,1% wszystkich bezrobotnych w województwie (najmniejszy udział w kraju), a ich liczba zmniejszyła się w skali roku o 0,3 p. proc.

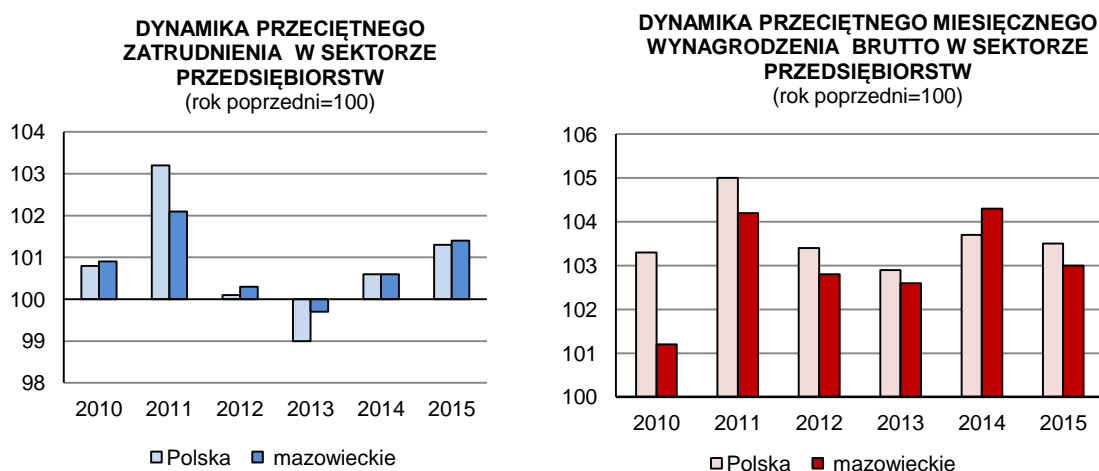
Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 6,3% (wobec 6,9% w kraju), tj. spadek w skali roku o 0,4 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście niż na wsi (odpowiednio 6,0% i 7,1%), przy czym w obu wypadkach zmniejszył się odpowiednio o 0,3 p. proc. i o 0,5 p. proc. W województwie obserwowano spadek stopy bezrobocia wśród kobiet o 0,6 p. pkt. do 6,5% oraz stopy bezrobocia mężczyzn o 0,2 p. proc. do 6,2%.

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 1812 tys. osób, co stanowiło 38,0% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (najniższy udział w kraju). Liczba biernych zawodowo w województwie, w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększyła się o 3,0%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,6%.

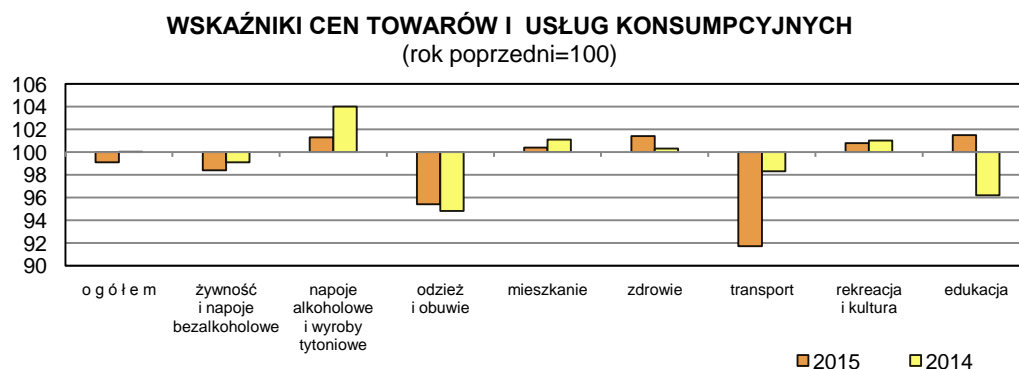
Poprawiła się **relacja osób niepracujących do pracujących**. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 721 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (najmniej w kraju), wobec 735 w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** w sektorze przedsiębiorstw województwa mazowieckiego wyniosło 1353,9 tys. osób (najwięcej w Polsce – 24,2%) i było o 1,4% wyższe niż w roku poprzednim. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4992 zł i choć wzrosło w mniejszym stopniu niż średnio w kraju (o 3,0%, wobec 3,5%), utrzymywało się na najwyższym poziomie w kraju – 121,1% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta brutto** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2047 zł (wobec 2049 zł średnio w kraju), a rolników indywidualnych wyniosła 1144 zł (o 3,0% mniej od średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie mazowieckim były o 0,9% niższe niż w roku poprzednim (podobnie jak średnio w kraju; w 2014 r. kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2013 r.).

W skali roku w województwie mazowieckim odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (8,3%, wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (4,6%, wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,6%, wobec 1,7%). Wzrosły natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju opłaty w zakresie edukacji, a także ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury.

Przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim wytworzyły w 2015 r. 19,8% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (1 lokata) oraz 30,4% produkcji sprzedanej **budownictwa** (1 lokata). Wielkość produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym była większa niż w roku poprzednim o 1,7% (wobec wzrostu o 4,9% średnio w kraju), natomiast wzrost produkcji sprzedanej budownictwa wyniósł 2,9% (ponad dwukrotnie więcej niż średnio w Polsce).

W porównaniu z 2014 r. obserwowano gorsze efekty budownictwa mieszkaniowego. Liczba **oddanych do użytkowania mieszkań** spadła w skali roku o 4,6% (wobec wzrostu 3,3% w kraju) do 29,3 tys., Stanowiło to 19,8% mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce (1 lokata). W 2015 r. zwiększyła się liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 6,9%), spadła natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 5,3%) oraz w znacznym stopniu w budownictwie spółdzielczym (o 60,7%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 91,7 m² i była o 8,0 m² mniejsza od średniej w kraju.

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa mazowieckiego w 2015 r. były lepsze od uzyskanych w roku poprzednim. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się, odnotowując jedne z najwyższych wzrostów w kraju. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów – z 96,4% do 95,7%. Zaobserwowano wzrost wskaźnika rentowności obrotu brutto (z 3,6% do 4,3%) oraz netto (z 3,0% do 3,6%). Również wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów polepszył się (z 4,0% do 4,7%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 79,8% (najniższy w kraju), a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 84,9% (wobec odpowiednio 79,8% i 75,4% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach były o 15,6% wyższe niż w roku poprzednim (w kraju wzrost o 13,7%) i wyniosły 47791,1 mln zł (1 lokata), co stanowiło 35,0% nakładów w kraju. W strukturze nakładów województwa według sekcji PKD udział przemysłu wynosił 39,4% – najmniej w kraju (średnio 61,9%), natomiast na transport i gospodarkę magazynową przeznaczono 30,7% – najwięcej w kraju (średnio 14,3%). Nakłady na budynki i budowle stanowiły 42,3%, a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 39,6% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1909,0 tys. ha (o 2,2% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 84,9% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemioplodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	861,7	106,0	12,8	2333,3	89,4	9,4	27,1	84,4	73,8
Ziemniaki ^c	35,7	109,1	12,2	641,3	79,5	10,4	180	72,8	85,5

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. województwo mazowieckie, zarówno pod względem wielkości areалу uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jak i ziemniaków, zajmowało 2 lokatę w kraju. Udział województwa w krajowej produkcji ziemniaków w 2015 r. wyniósł 10,4% (2 lokata), a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 9,4% (3 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były znacznie słabsze niż przed rokiem i dużo niższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pożywienia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 895,2 tys. szt. (8,5% krajowego pogłowia), bydła – 1091,7 tys. szt. (18,9%, 1 lokata), owiec – 5,7 tys. szt. (2,6%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 5,4%) oraz owiec (o 0,8%), obserwowano natomiast wzrost liczebności bydła (o 4,6%). Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła – 46,4 szt., a owiec – najniższa (0,3 szt.), wobec odpowiednio: 72,8 szt. i 1,5 szt. w kraju. Obsada bydła (2 lokata po województwie podlaskim) wyniosła 56,5 szt. (wobec 39,6 szt. w kraju).

W województwie mazowieckim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 15,8%, końcowej – 16,6% i towarowej – 16,3%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 28,4% wyższa od średniej w kraju (2 lokata po województwie wielkopolskim).

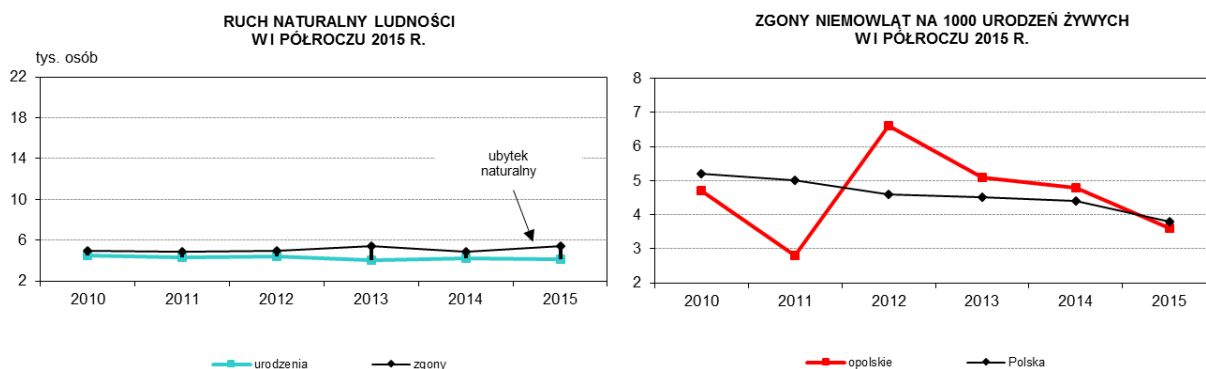
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	11
Miasta na prawach powiatu	-	1
Miasta ogółem	-	35
Gminy	-	71

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	9,4 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,0 mln mieszkańców
	16 lokata		16 lokata
	3,0% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 106 osób na 1 km ² (11 lokata)

W województwie opolskim w I półroczu 2015 r. ubytek **ludności** w skali roku wyniósł minus 3,7 tys. osób. Na niekorzystne trendy demograficzne wpłynął ubytek naturalny oraz odpływ ludności z województwa. Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców była najniższa w kraju i – podobnie jak w końcu czerwca 2014 r. – wyniosła 8,3. Liczba zgonów na 1000 osób (10,9) wzrosła o 1,2 pkt, co oznacza największy wzrost w kraju (obok województwa łódzkiego i śląskiego). Pogorszył się współczynnik przyrostu naturalnego z minus 1,4‰ do minus 2,6‰ w końcu czerwca 2015 r. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniosło minus 1,4‰ i w stosunku do okresu styczeń-czerwiec 2014 r. województwo odnotowało najgłębszy w kraju spadek tego wskaźnika (o 0,8 pkt). Współczynnik zgonów niemowląt był o 0,2 pkt niższy niż średnio w kraju i wyniósł 3,6‰.

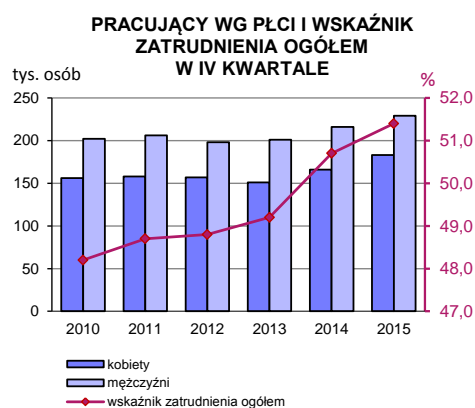
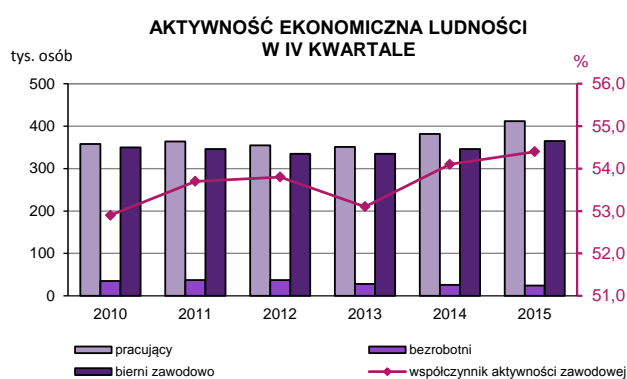

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie opolskim wyniosła 436 tys. i była o 7,1% większa niż w roku poprzednim

(największy, podobnie jak w warmińsko-mazurskim, wzrost w Polsce). **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie niższym niż średnio w kraju i wyniósł 54,4% (wzrost o 0,3 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.).

Liczba osób **pracujących** w województwie opolskim wyniosła 412 tys. (2,5% pracujących w Polsce, najmniej w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększyła się o 7,9% (największy wzrost w kraju). Wzrosła zarówno liczba pracujących kobiet (o 10,2%, największy wzrost w Polsce), jak i mężczyzn (o 6,0%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 51,4% i był o 0,7 p. proc. wyższy niż przed rokiem; odnotowano wzrost wskaźnika w mieście (o 1,6 p. proc. do 52,0%), natomiast na wsi wystąpił spadek (o 0,2 p. proc. do 51,0%).

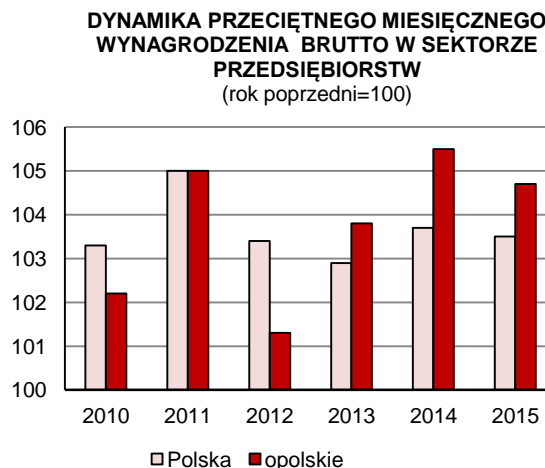
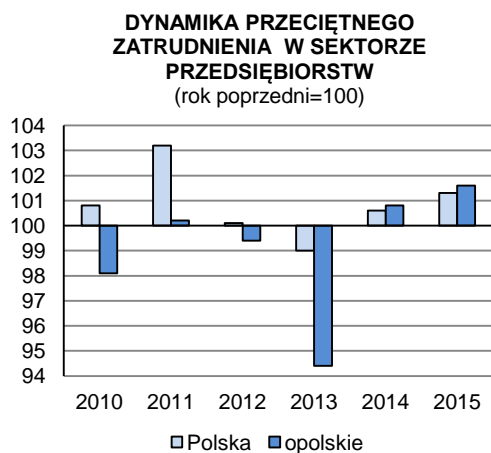
W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** wyniosła 24 tys. osób i w stosunku do stanu roku poprzedniego odnotowało spadek o 7,7%. Zmniejszyła się liczba bezrobotnych mężczyzn i bezrobotnych kobiet (odpowiednio o 8,3% i 7,1%).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. była jedną z najniższych w kraju (5,5%, wobec 6,9%, niższą stopę bezrobocia odnotowano w wielkopolskim) i w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmniejszyła się o 0,9 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (5,3%) niż na wsi (5,7%), przy czym w mieście spadł o 1,1 p. proc., a na wsi o 0,2 p. proc. Odnotowano spadek stopy bezrobocia kobiet (o 1,2 p. proc. do 6,6%) i mężczyzn (o 0,7 p. proc. do 4,6%, najniższa – razem z wielkopolskim – wartość w kraju).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 365 tys. osób, co stanowiło 45,6% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W skali roku ich liczba wzrosła o 5,5%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 6,4%.

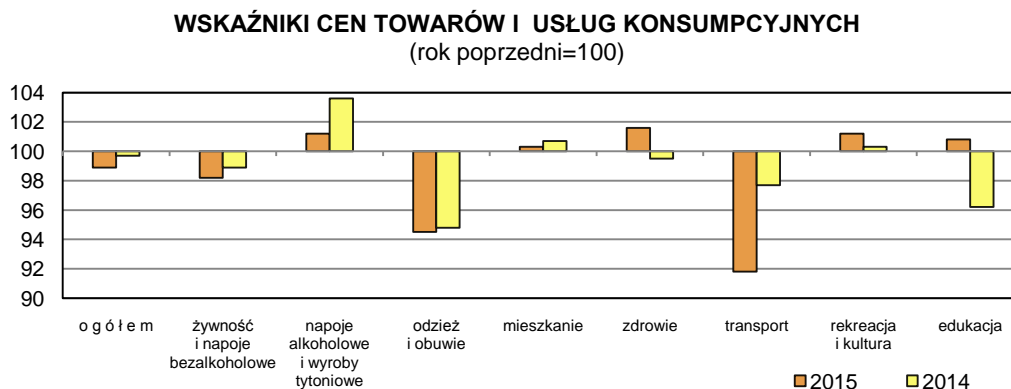
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadają 944 osoby bierne zawodowo lub bezrobotne (974 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** w województwie opolskim wyniosło 93,1 tys. osób i było o 1,6% wyższe niż w 2014 r. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wzrosło o 4,7% i ukształtowało się na poziomie 3700 zł. Stanowiło 89,8% średniej krajowej.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1948 zł (o 4,9% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1245 zł (o 5,5% więcej niż średnia krajowa).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie opolskim były o 1,1% niższe niż w roku poprzednim (wobec 0,3% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (8,2% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (5,5% wobec 4,8%), oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,8% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury.

Województwo opolskie w 2015 r. wytworzyło 2,0% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (najmniej w kraju po podlaskim i świętokrzyskim) i 1,8% produkcji sprzedanej **budownictwa** (najmniej w kraju po lubuskim). W skali roku odnotowano znacznie większy niż

średnio w kraju wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu (o 8,2%, 3 lokata, wobec 4,9%) jak i produkcji sprzedanej budownictwa (5,6%, 5 lokata, wobec 1,3%).

W 2015 r. w województwie opolskim **oddano do użytkowania** 1,7 tys. **mieszkań** (najmniej w kraju). W porównaniu z 2014 r. odnotowano spadek liczby mieszkań o 10,9% (wobec wzrostu w kraju o 3,3%). Zmniejszyła się liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 15,9%) oraz indywidualnych (o 1,0%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 130,8 m² (1 lokata) i była o 31,1 m² większa niż przeciętnie w kraju.

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa opolskiego w 2015 r. były lepsze od notowanych w 2014 r. Bardziej korzystne były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Województwo odnotowało polepszenie wskaźnika poziomu kosztów (z 96,2% do 95,7%). Poprawił się oraz wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,8% do 4,3%), netto (z 3,0% do 3,5%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,0% do 4,3%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 85,2%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 88,6% (wobec odpowiednio 78,0% i 85,1% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** przedsiębiorstw województwa opolskiego wyniosły 1614,8 mln zł, a ich udział (1,2%) był jednym z najniższych w kraju. W ujęciu rocznym odnotowano największy wzrost wśród województw – o 29,4% (wzrost w kraju – 13,7%). Według sekcji PKD nakłady na przemysł stanowiły 85,1% nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie. Tylko w budownictwie odnotowano spadek nakładów (o 37,9%), natomiast w pozostałych sekcjach odnotowano wzrost – największy w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 75,6%). Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 46,8% a na budynki i budowlę 43,0% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 493,7 tys. ha (o 1,9% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 94,9% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	268,0	102,0	4,0	1369,8	90,0	5,5	51,1	88,3	139,2
Ziemniaki ^c	6,9	110,5	2,4	162,1	68,6	2,6	234	62,0	111,2

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszkankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

Województwo opolskie w 2015 r. uzyskało najwyższe w kraju plony z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, a uzyskane plony ziemniaków plasowały województwo na 4 pozycji. Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, ale znacznie wyższe niż przeciętne w kraju. Udział województwa w krajowej produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 5,5% (10 lokata), a ziemniaków – 2,6% (14 lokata).

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 377,5 tys. szt. (3,6% krajowego pogłowia), bydła – 116,8 tys. szt. (2,0%), owiec – 2,2 tys. szt. (1,0%). W skali roku wystąpił spadek pogłowia trzody chlewnej (o 10,0%), natomiast liczebność bydła i owiec zwiększyła się (po 6,9%). Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była wyższa niż średnio w kraju i wynosiła 76,0 szt. (w kraju 72,8 szt.). Natomiast obsada bydła i owiec była znacznie niższa i wynosiła odpowiednio 23,5 szt. (39,6 szt.) i 0,4 szt. (1,5 szt.).

W województwie opolskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i towarowej produkcji rolniczej wyniósł po 3,3%, a końcowej – 3,1%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 8,1% niższa od średniej w kraju.

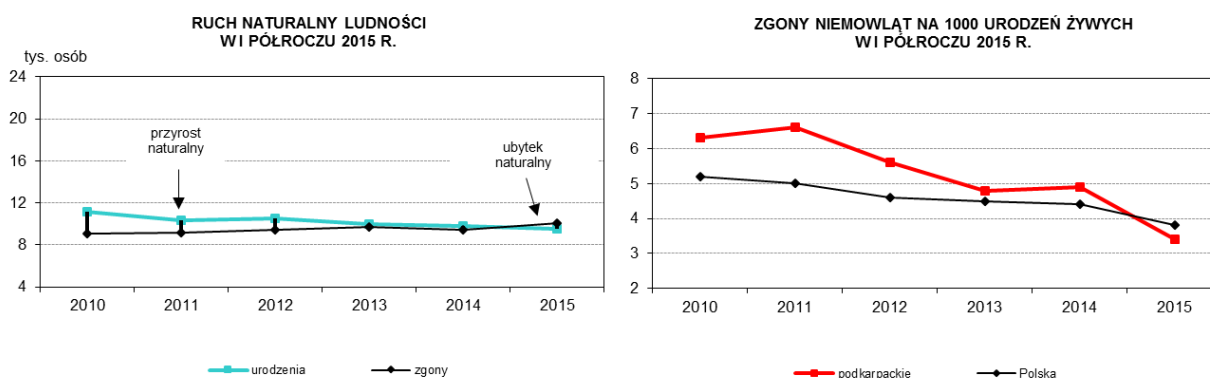
WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Podregiony	-	4
Powiaty	-	21
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	51
Gminy	-	160

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	17,8 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	2,1 mln mieszkańców
	11 lokata		9 lokata
	5,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 119 osób na 1 km ² (7 lokata)

W I półroczu 2015 r. liczba **ludności** województwa podkarpackiego obniżyła się o 1,2 tys. osób w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. Województwo odnotowało najgłębszy w kraju spadek (obok województwa dolnośląskiego i łódzkiego) współczynnika przyrostu rzeczywistego. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 ludności obniżył się z 0,4 do minus 0,6. Nie zmienił się natomiast współczynnik ogólnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (minus 1,1‰). W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. liczba urodzeń żywych była niższa, a zgonów – wyższa niż w analogicznym okresie 2014 r., co przekłada się na pogorszenie w skali roku współczynnika: urodzeń żywych (z 9,2‰ do 8,9‰) i zgonów (z 8,8‰ do 9,5‰). Współczynnik zgonów niemowląt był o 0,4 pkt niższy niż średnio w kraju i wyniósł 3,4‰.

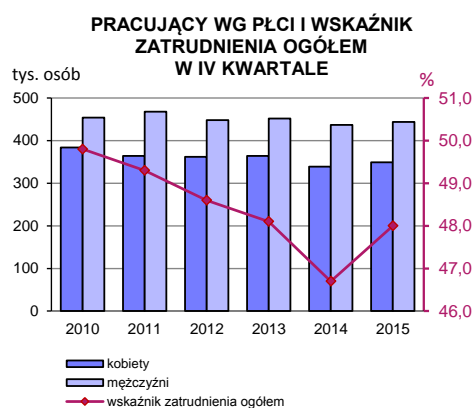
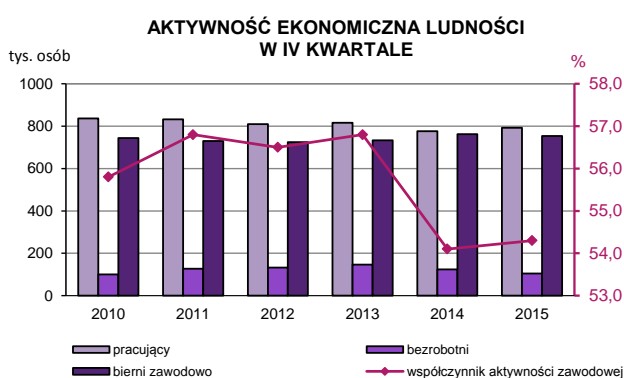

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w województwie podkarpackim

w IV kwartale 2015 r. wyniosła 897 tys. i była o 0,3% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 54,3% (wzrost o 0,2 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju – 56,5%.

Liczba osób **pracujących** w województwie wyniosła 793 tys. (4,9% pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększyła się o 2,2%. W skali roku liczba pracujących kobiet wzrosła o 2,9%, a mężczyzn o 1,6%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 48,0% i mimo wzrostu w skali roku o 1,3 p. proc. był najniższy w kraju. W mieście wzrósł się o 2,7 p. proc. do 49,6%, a na wsi o 0,3 p. proc. do 46,8%.

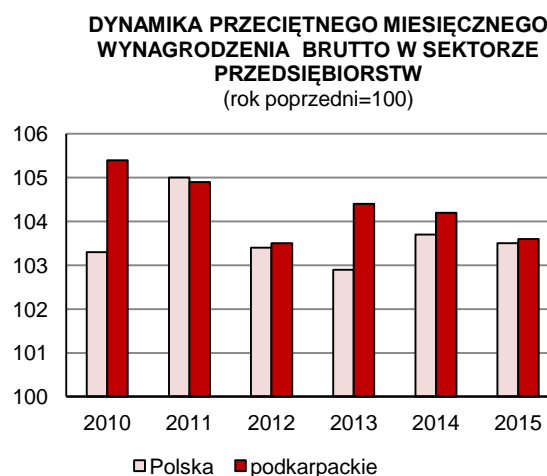
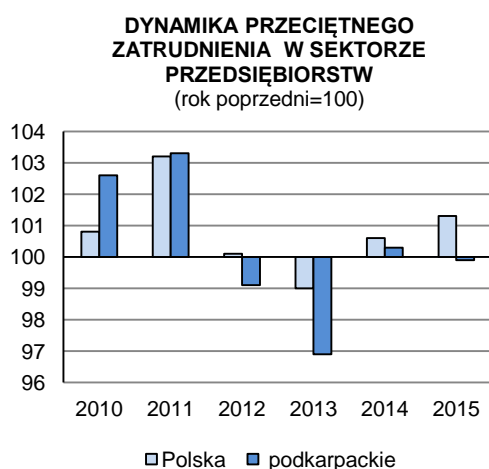
W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 105 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 15,3%. Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 16,4%, a kobiet o 15,8%. Udział osób w wieku poniżej 25 lat wyniósł 26,7% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju), a w skali roku ich udział zwiększył się o 1,7 p. proc. (wobec przeciętnego wzrostu w kraju o 1,4 p. proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. była najwyższa w kraju i wyniosła 11,7% (spadek o 2,1 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2014 r.). Wskaźnik ten był wyższy na wsi (13,4%, najwyższa wartość w kraju) niż w mieście (9,0%), przy czym w mieście w skali roku zmniejszył się o 5,0 p. proc., a na wsi o 0,2 p. proc. Stopa bezrobocia kobiet ukształtowała się na poziomie 12,1%, i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zmniejszyła się o 2,3 p. proc.. Stopa bezrobocia; mężczyzn spadła o 2,1 p. proc. o osiągnęła poziom 11,2% (najwyższa wartość w kraju).

Liczba osób **biernych zawodowo** w województwie wynosiła 754 tys., co stanowiło 45,7% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. ich liczba zmniejszyła się o 1,0%, przy spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,7%.

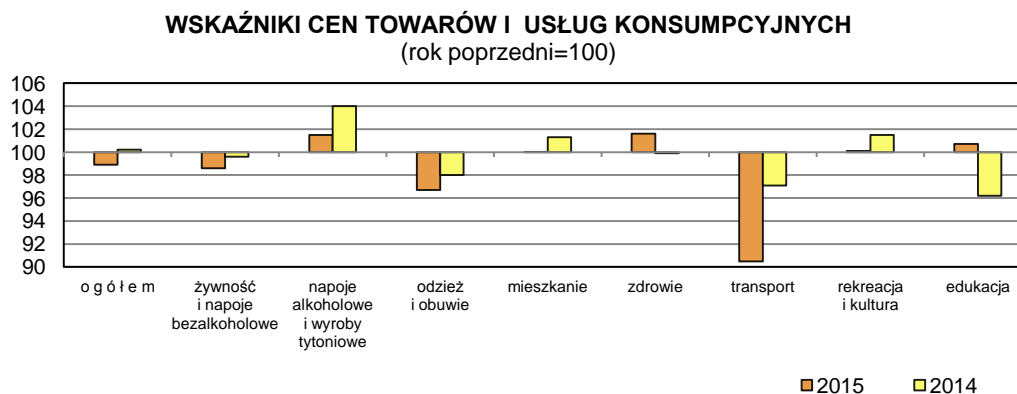
Relacja osób niepracujących do pracujących mimo, że poprawiła się w skali roku, była najmniej korzystna spośród województw. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 1083 osoby biernie zawodowo lub bezrobotne, wobec 1142 przed rokiem.

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 223,9 tys. osób i było o 0,1% niższe niż w 2014 r. (w kraju wzrost o 1,3%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3400 zł (82,5% średniego wynagrodzenia w kraju, najmniej po województwie warmińsko-mazurskim) i w skali roku wzrosło o 3,6%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie była najniższa w kraju i wyniosła 1721 zł (84,0% średniej krajowej), a rolników indywidualnych – 1150 zł (o 2,5% mniej od średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie podkarpackim były o 1,1% niższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu 0,2% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (9,5% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (3,3% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów

bezalkoholowych (1,4% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.

Województwo podkarpackie w 2015 r. wytworzyło 3,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 3,5% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 2,1%, wobec wzrostu 4,9% średnio w kraju. Natomiast produkcja sprzedana budownictwa była nieznacznie mniejsza niż przed rokiem (o 0,2%, wobec wzrostu o 1,3% średnio w kraju).

W 2015 r. w województwie **oddano do użytkowania** 7,6 tys. **mieszkań**, co stanowiło 5,2% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2014 r. odnotowano znaczny (największy po woj. pomorskim) wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania (o 18,7%), wobec wzrostu o 3,3% średnio w kraju. Ponad dwukrotnie wzrosła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Wzrosła również liczba mieszkań indywidualnych (o 7,6%), spadła natomiast znacznie liczba oddanych mieszkań spółdzielczych (o 30,2%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 108,4 m² (wobec 99,7 m² w kraju).

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw województwa podkarpackiego w 2015 r. były słabsze od notowanych w roku poprzednim. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się, ich poziomy były jednymi z najmniej korzystnych w kraju. Zaobserwowano pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów (z 95,1% do 95,9%). Obniżył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,9% do 4,1%), netto (z 4,4% do 3,7%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,6% do 4,5%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 84,7%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności był najmniejszy w kraju i wyniósł 76,4% (wobec 81,9% i 90,3% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa wyniosły 2982,6 mln zł, co stanowiło 2,2% nakładów w kraju. W ujęciu rocznym odnotowano wzrost nakładów o 11,8% (wobec wzrostu w kraju o 13,7%). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (77,8% ogółu nakładów w województwie). Odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych we wszystkich sekcjach PKD – największy w budownictwie – 78,1%. Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (59,5%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 555,9 tys. ha (o 1,0% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 82,9% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemniaków rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	204,2	97,1	3,0	658,8	91,9	2,7	32,3	94,7	88,0
Ziemniaki ^c	20,6	82,0	7,0	463,8	63,6	7,5	225	77,6	106,9

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W województwie podkarpackim w 2015 r., w porównaniu z 2014 r., odnotowano najgłębszy w kraju spadek powierzchni uprawy ziemniaków (18,0%). Udział województwa w 2015 r. w krajowych zbiorach ziemniaków stanowił 7,5% (5 lokata w kraju), a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 2,7% (12 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, a w porównaniu z wielkościami dla kraju plony ziemniaków były wyższe (o 6,9%).

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 159,7 tys. szt. (1,5% krajowego pogłowia), bydła – 89,3 tys. szt. (1,6%), owiec – 17,4 tys. szt. (8,1%). W skali roku wystąpił spadek pogłowia trzody chlewnej (o 9,3%), natomiast odnotowano niewielki wzrost stada bydła (0,2%) oraz największy w kraju wzrost populacji owiec (33,6%). Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio 27,8 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 15,6 szt. (39,6 szt.), natomiast owiec była wyższa (3,0 szt. wobec 1,5 szt.) i lokowała województwo na drugiej pozycji w kraju.

W województwie podkarpackim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) globalnej i końcowej produkcji rolniczej, a spadek towarowej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 2,3%, końcowej – 2,1% i towarowej – 1,9%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na najniższym poziomie w kraju (53,5% średniej krajowej).

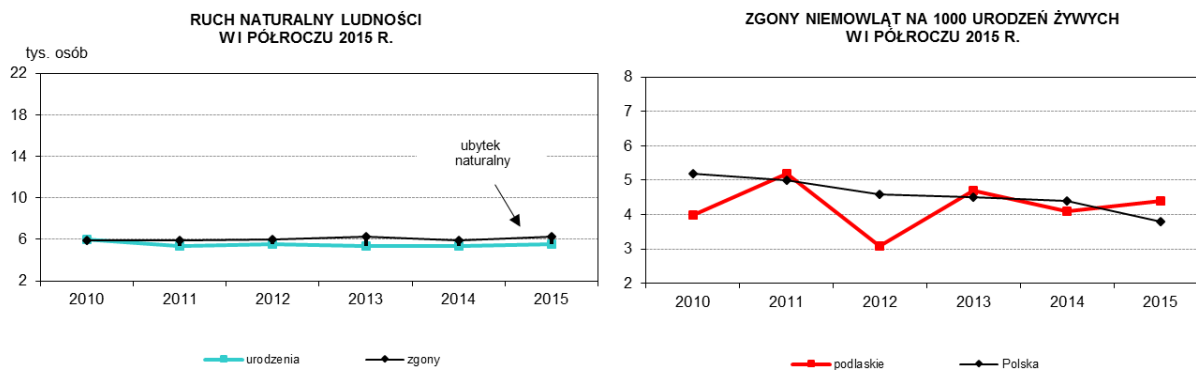
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Podregiony	-	3
Powiaty	-	14
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	40
Gminy	-	118

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	20,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,2 mln mieszkańców
	6 lokata		14 lokata
	6,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 59 osób na 1 km ² (16 lokata)

W I półroczu 2015 r. liczba **ludności** województwa podlaskiego zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 3,1 tys. osób, tj. o 0,3%. Duży wpływ na niekorzystne trendy demograficzne ma odpływ ludności z województwa. Współczynnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ukształtował się na poziomie równym minus 1,5‰ (poprawa w skali roku o 0,4 pkt), co lokuje województwo na 13 pozycji w kraju. Większa liczba zgonów niż urodzeń żywych wpłynęła na pogorszenie współczynnika przyrostu naturalnego; w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł minus 1,3, wobec minus 0,9 rok wcześniej. Nieznacznie poprawił się współczynnik urodzeń żywych (wzrost z 9,0‰ do 9,2‰ i był to zarazem największy wzrost w kraju), natomiast pogorszył – zgonów (wzrost z 9,9‰ do 10,5‰). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniosła 4,4 i nadal była wyższa niż średnio w kraju (o 0,6 pkt).

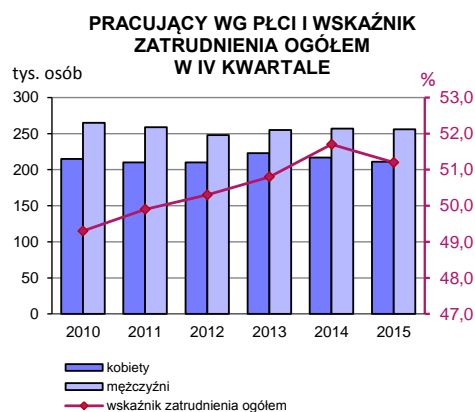
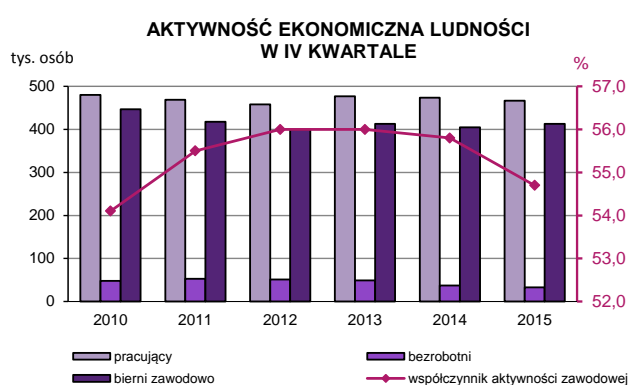

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r.

w województwie podlaskim wyniosła 499 tys. i była o 2,3% mniejsza niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** ukształtował się na poziomie 54,7% i w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. zmniejszył się o 1,1 p.proc. (najgłębszy, podobnie jak w zachodniopomorskim, spadek w kraju).

Liczba osób **pracujących** wyniosła 467 tys. (2,9% pracujących w karu) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zmniejszyła się o 1,5%. Spadła zarówno liczba pracujących kobiet (o 2,8%), jak i liczba pracujących mężczyzn o 0,4%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 51,2% i był o 0,5 p. proc. niższy niż przed rokiem (najgłębszy spadek w kraju, podobnie jak w zachodniopomorskim). Spadek wskaźnika obserwowano na wsi (o 1,4 p. proc.) oraz w mieście (o 0,2 p. proc.) do poziomu odpowiednio 50,3% i 51,6%.

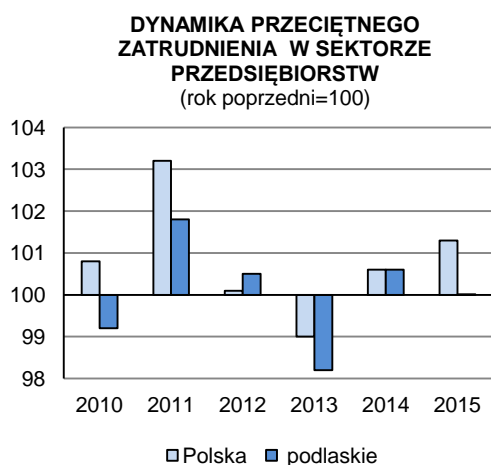
W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 33 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 10,8%. Spadła zarówno liczba bezrobotnych kobiet (o 17,6%), jak i liczba bezrobotnych mężczyzn (o 5,0%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 21,2% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r. ich udział spadł o 0,4 p. proc. (wobec wzrostu w kraju o 1,4 p. proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 6,6% i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. spadła o 0,6 p. proc. Na wsi ukształtowała się na poziomie 5,2% i była najniższa w kraju (spadek o 0,9 p. proc.), a w mieście wyniosła 7,2% (spadek o 0,7 p. proc.). W ujęciu rocznym bardziej obniżyła się stopa bezrobocia kobiet (o 1,1 p. proc.) niż mężczyzn (o 0,3 p. proc.) i ukształtowały się na poziomie – odpowiednio 6,2% i 6,9%.

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 413 tys. osób, co stanowiło 45,3% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat. W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. ich liczba zwiększyła się o 2,0%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,4%.

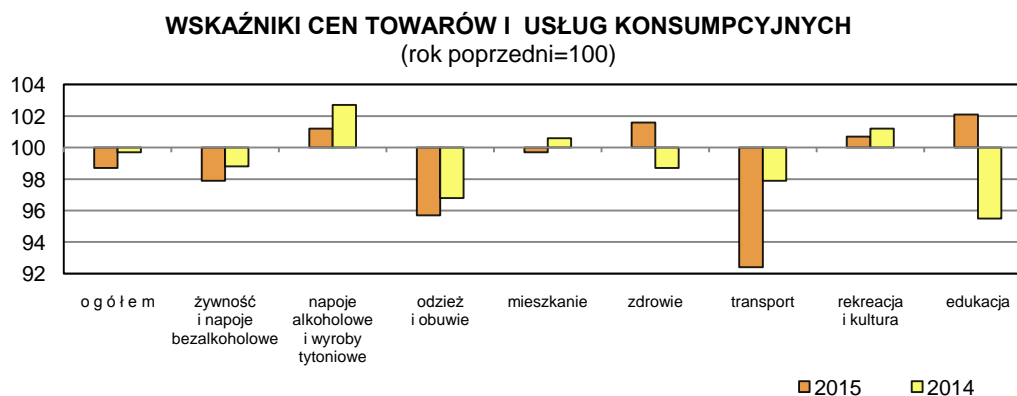
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zwiększyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 955 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (932 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 97,9 tys. osób i w skali roku nie zmieniło się. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** kształtowało się na poziomie 3459 zł i mimo wzrostu w skali roku o 3,6% (wobec wzrostu 3,5% w Polsce) stanowiło 83,9% średniej krajowej.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1798 zł, a rolników indywidualnych 1150 zł (odpowiednio 87,8% i 97,5% średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie podlaskim były niższe o 1,3% niż w roku poprzednim (wobec 0,3% w 2014 r.).

W województwie ceny towarów i usług związanych z transportem w skali roku spadły najmniej w kraju, tj. 7,6% wobec przeciętnie – 8,9%. Niższe niż w roku poprzednim były także ceny odzieży i obuwia (o 4,3% wobec 4,8% w kraju), żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,1% wobec 1,7%) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 0,3% wobec wzrostu 0,5%). Wzrosły natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju opłaty w zakresie edukacji.

W 2015 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa wytworzyły 1,7% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (najmniej w kraju) i 2,8% produkcji sprzedanej **budownictwa** (10 lokata). W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 5,7%) oraz produkcji sprzedanej budownictwa (o 3,2%).

W 2015 r. liczba **mieszkań oddanych do użytkowania** województwa podlaskiego wyniosła 4,8 tys., co stanowiło 3,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2014 r. wystąpił wzrost liczby mieszkań (o 13,5%). Wzrosła liczba mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 23,9%) oraz indywidualnym (o 2,9%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w podlaskim wynosiła 100,5 m² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 0,8 m².

Badane przedsiębiorstwa województwa podlaskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. uzyskały gorsze **wyniki finansowe**. Słabsze były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Odnotowano pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów – z 96,7% do 96,9%. Obniżył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,4% do 3,1%) i netto (z 2,8% do 2,6%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,4% do 3,2%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 83,6%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 88,9% (wobec odpowiednio 85,9% i 91,2% w 2014 r.).

Nakłady inwestycyjne w badanych przedsiębiorstwach województwa podlaskiego w 2015 r. wyniosły 1323,6 mln zł, co stanowiło 1,0% nakładów w kraju (najniższy udział w kraju). W ujęciu rocznym odnotowano wzrost nakładów o 17,7% (wobec wzrostu w kraju o 13,7%). Według sekcji PKD, udział nakładów na przemysł stanowił 79,9% nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie. W badanych przedsiębiorstwach przeważały nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, które stanowiły 55,0% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1050,6 tys. ha (o 2,0% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 84,5% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemniaków rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	407,6	99,5	6,0	1083,0	84,6	4,4	26,6	85,3	72,5
Ziemniaki ^c	11,5	112,8	3,9	186,9	81,9	3,0	163	72,6	77,3

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

Województwo podlaskie w 2015 r. zajmowało 7 lokatę w kraju pod względem areалу uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, a 12 – w uprawie ziemniaków. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi stanowiły 4,4% produkcji krajowej, a ziemniaków – 3,0%. Uzyskane plony z 1 ha były znacznie słabsze niż przed rokiem i dużo niższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pożywienia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 330,3 tys. szt. (3,1% krajowego pogłowia), bydła – 952,4 tys. szt. (16,5%, 2 lokata), owiec – 19,1 tys. szt. (8,9%, 3 lokata). W skali roku wystąpił spadek pogłowia trzody chlewnej (o 0,8%), natomiast wzrosło pogłowie bydła (o 1,5%) i owiec (o 13,1%). Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła 31,2 szt. (w kraju 72,8 szt.). Natomiast obsada bydła była najwyższa w kraju (90,0 szt., wobec 39,6 szt. średnio w kraju), a obsada owiec (1,8 szt., wobec 1,5 szt.) lokowała województwo na 4 miejscu.

W województwie podlaskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) pozostała na poziomie sprzed roku, wzrosła produkcja towarowa, natomiast odnotowano spadek końcowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 6,4%, końcowej – 6,0% i towarowej – 6,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 19,0% niższa od średniej w kraju.

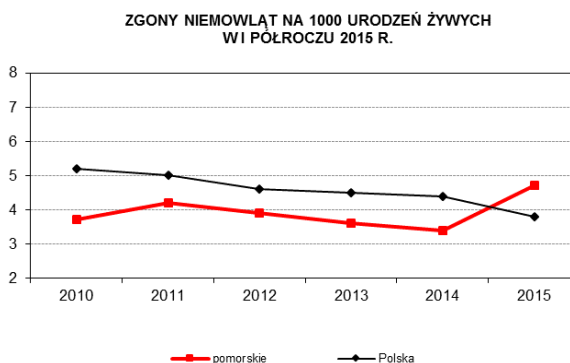
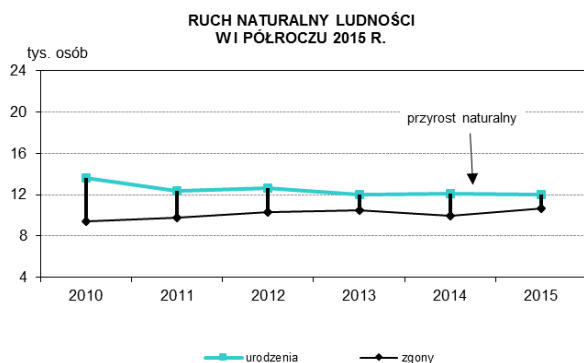
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Podregiony	-	5
Powiaty	-	16
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	42
Gminy	-	123

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	18,3 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	2,3 mln mieszkańców
	8 lokata		7 lokata
	5,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 126 osób na 1 km ² (6 lokata)

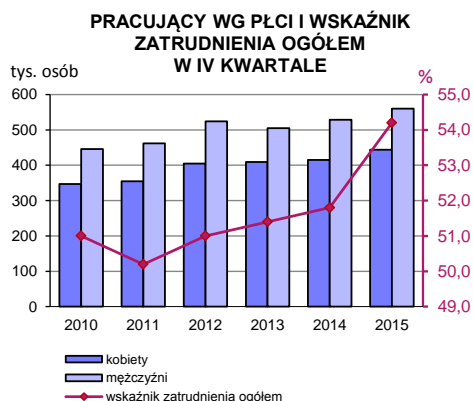
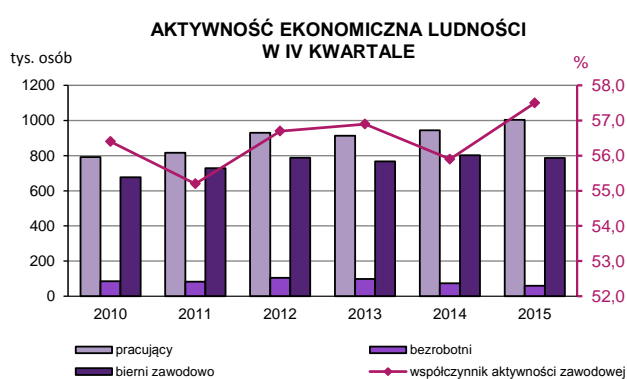
W województwie pomorskim od lat notuje się wzrost liczby **ludności**, który w I półroczu 2015 r. wyniósł 5,9 tys. osób. Województwo nadal wykazuje najlepsze w kraju współczynniki: urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego oraz (po województwie mazowieckim) przyrostu rzeczywistego i salda migracji. Współczynnik przyrostu rzeczywistego ukształtował się na poziomie równym 2,3‰ (spadek w skali roku o 0,3 pkt) i był o 0,1 pkt niższy niż w mazowieckim, które osiągnęło najkorzystniejszy współczynnik wśród województw. Tak jak we wszystkich województwach, pomorskie także odnotowało pogorszenie współczynnika przyrostu naturalnego (spadek w skali roku o 0,6 pkt), który w końcu czerwca 2015 r. wyniósł 1,2‰. Wpłynął na to wzrost liczby zgonów przy nieznacznym spadku liczby urodzeń żywych. Współczynnik urodzeń żywych nie zmienił się w skali roku i wyniósł 10,5‰, a zgonów – wzrósł z 8,7‰ do 9,3‰. Pomorskie jest atrakcyjnym regionem zarówno dla mieszkańców województwa, jak i dla imigrantów o czym świadczy współczynnik ogólnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, który wyniósł 1,1‰ (wzrost o 0,3 pkt w skali roku). Współczynnik zgonów niemowląt był o 0,9 pkt wyższy niż średnio w kraju i wyniósł 4,7‰.

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie pomorskim wyniosła 1064 tys. i była o 4,5% większa niż przed rokiem. **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 57,5% (3 lokata w kraju; wzrost o 1,6 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r., największy po warmińsko-mazurskim wzrost w Polsce), przy średniej krajowej na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 10044 tys. (6,2% pracujących w kraju) i zwiększyła się o 6,4% w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. Liczba pracujących kobiet wzrosła o 7,0%, a liczba pracujących mężczyzn o 5,9%.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 54,2% i był o 2,4 p. proc. wyższy niż przed rokiem. Wzrost wskaźnika wystąpił zarówno na wsi (o 2,9 p. proc. do 52,8%), jak i w mieście (o 2,0 p. proc. do 55,0%).

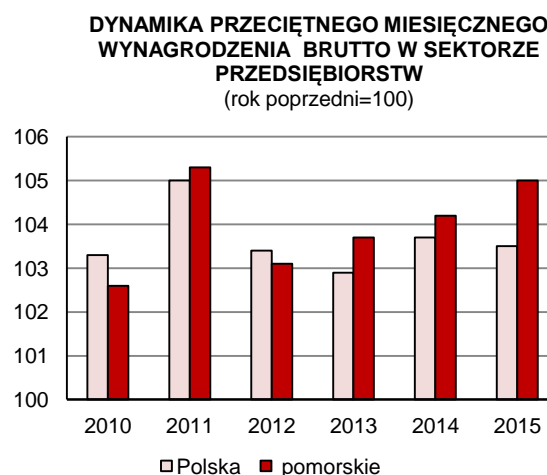
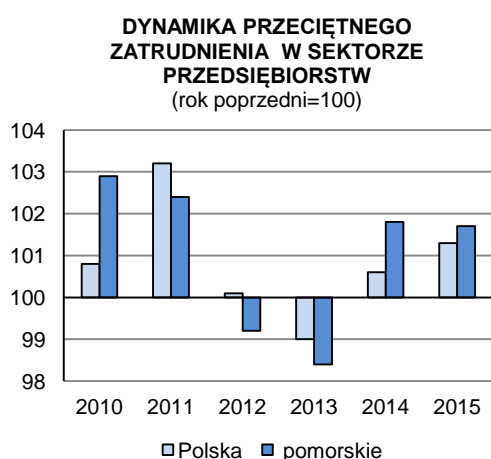
Liczba osób **bezrobotnych** w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 60 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 18,9%. Odnotowano spadek liczby bezrobotnych mężczyzn oraz kobiet – odpowiednio o 20,9% i o 16,1%. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 30,0% wszystkich bezrobotnych (największy udział w Polsce, wobec średniej krajowej 23,3%). W porównaniu z rokiem poprzednim udział ten zwiększył się o 7,0 p. proc. i był to największy wzrost w kraju.

W IV kwartale 2015 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 5,6% (3 lokata po wielkopolskim i opolskim) i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmniejszyła się o 1,7 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (5,3%) niż na wsi (6,6%); przy czym na wsi zmniejszył się o 2,6 p. proc., a w mieście o 0,9 p. proc. Spadek stopy bezrobocia odnotowano zarówno wśród mężczyzn (o 1,8 p. proc. do 5,7%), jak i kobiet (o 1,5 p. proc. do 5,5%, najniższa, podobnie jak w wielkopolskim, wartość w kraju).

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 787 tys. osób, co stanowiło 42,5% ludności w wieku powyżej 15 lat (3 lokata w kraju, wobec 43,5% przeciętnie). W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zmniejszyła się o 2,0%, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 1,6%.

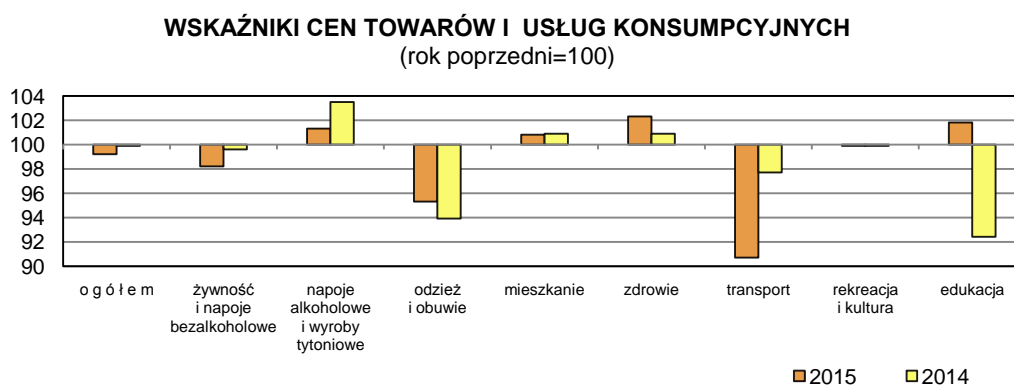
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 844 osoby bierne zawodowo lub bezrobotne (929 osób przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wynosiło 287,4 tys. osób i było wyższe niż przed rokiem o 1,7% (w kraju wzrost o 1,3%), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 4172 zł (o 1,2% wyższe niż średnia w kraju) i w porównaniu z 2014 r. wzrosło o 5,0%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie pomorskim wyniosła 1956 zł (o 4,6% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych 1187 zł (100,6% średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie pomorskim były o 0,8% niższe niż w roku poprzednim (wobec 0,1% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (9,3% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (4,7% wobec 4,8%), żywności i napojów bezalkoholowych (1,8% wobec 1,7%) oraz towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (0,1% wobec wzrostu 0,7%). Wzrosły natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju opłaty związane ze zdrowiem oraz w zakresie edukacji, a także ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem.

W 2015 r. przedsiębiorstwa województwa pomorskiego wytworzyły 6,4% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 6,2% produkcji sprzedanej budownictwa (w obu przypadkach 6 lokata w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu (o 4,6% wobec wzrostu o 4,9% w kraju), jak i produkcji sprzedana budownictwa (o 3,3%, wobec wzrostu o 1,3% w Polsce).

W 2015 r. w województwie pomorskim **oddano do użytkowania** 13,2 tys. **mieszkań**, co stanowiło 8,9% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2014 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania zwiększyła się o 21,2% (najwięcej w kraju). Wzrost liczby oddanych mieszkań wystąpił w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 35,3%) oraz indywidualnym (o 7,2%). W budownictwie spółdzielczym zanotowano spadek (o 11,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 86,3 m² (wobec 99,7 m² w kraju).

Badane przedsiębiorstwa województwa pomorskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. uzyskały wyraźnie korzystniejsze **wyniki finansowe**. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się, odnotowując jedne z najwyższych wzrostów w kraju. Odnotowano polepszenie wskaźnika poziomu kosztów z 96,8% do 95,3%. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,2% do 4,7%) oraz netto (z 2,8% do 4,0%). Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów również poprawił się (z 3,7% do 5,0%) i był to największy wzrost w kraju. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 85,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 95,4% i w obu przypadkach był najniższy w kraju (wobec odpowiednio 83,0% i 72,5% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa pomorskiego wyniosły 6936,2 mln zł – 5,1% wartości krajowej. W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 13,6% (w kraju wzrost o 13,7%). Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach PKD, z wyjątkiem budownictwa. Nakłady na budynki i budowle stanowiły 50,0%, a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 38,1% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 748,8 tys. ha (o 3,3% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 88,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	375,5	102,2	5,6	1599,8	96,6	6,5	42,6	94,5	116,1
Ziemniaki ^c	17,7	101,5	6,0	460,6	89,1	7,5	260	87,6	123,7

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. województwo w krajowej produkcji ziemniaków zajmowało 6 lokatę, a w produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 8 lokatę. Województwo pod względem uzyskanych plonów z 1 ha ziemniaków zajmowało 2 lokatę w kraju, a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 4 lokatę. Uzyskane plony były słabsze niż przed rokiem, ale znacznie wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 712,6 tys. szt. (6,7% krajowego pogłowia), bydła – 193,9 tys. szt. (3,4%), owiec – 12,2 tys. szt. (5,7%). W skali roku wystąpił spadek pogłowia trzody chlewnej (o 1,5%) i owiec (o 13,7% – najgłębszy w kraju), natomiast wzrosła liczebność bydła (o 2,1%). Obsada trzody chlewnej i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była wyższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 93,8 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 1,6 szt. (1,5 szt.), natomiast bydła – niższa (25,5 szt., wobec 39,6 szt. średnio w kraju).

W województwie pomorskim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,7%, końcowej i towarowej po 4,8%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 4,9% niższa niż średnia w kraju.

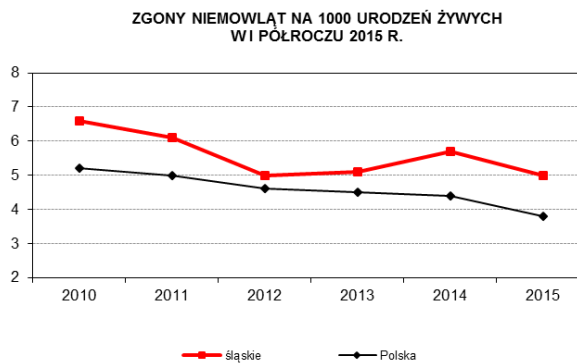
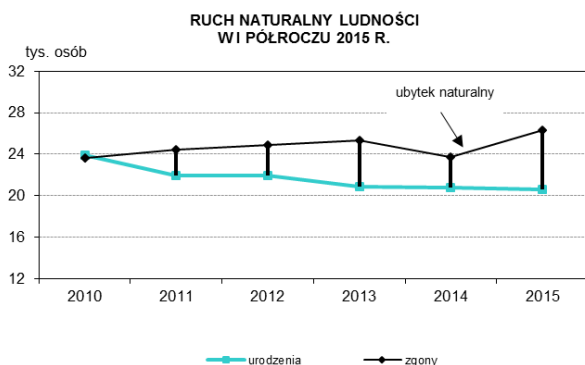
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Podregiony	-	8
Powiaty	-	17
Miasta na prawach powiatu	-	19
Miasta ogółem	-	71
Gminy	-	167

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	12,3 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	4,6 mln mieszkańców
	14 lokata		2 lokata
	3,9% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 372 osób na 1 km ² (1 lokata)

Śląskie pod względem liczby **ludności** jest drugim – po mazowieckim – województwem w kraju; mieszka tu 11,9% ogółu populacji. W I półroczu 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 15,4 tys. osób tj. o 0,3%. W województwie utrzymują się niekorzystne trendy demograficzne, które dodatkowo pogłębiły się w analizowanym okresie. Pogorszyły się podstawowe współczynniki demograficzne, za wyjątkiem salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności, które wzrosło o 0,4 pkt i ukształtowało się na poziomie równym minus 1,0. Na ujemny współczynnik przyrostu rzeczywistego (minus 3,5‰ wobec minus 2,6‰ w końcu czerwca 2014 r.), wpłynął w dużej mierze ubytek naturalny ludności oraz ujemne saldo migracji na pobyt stały. W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł minus 2,5 (wobec minus 1,2 w roku poprzednim). Nieznacznie pogorszył się współczynnik urodzeń żywych – spadek o 0,1 pkt do 9,0‰, natomiast – zgonów – wzrósł najbardziej w kraju tj. o 1,2 pkt i wyniósł 11,5‰. Śmiertelność niemowląt w województwie śląskim była wysoka, o czym świadczy najwyższy w kraju (po województwie lubuskim) współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych, który ukształtował się na poziomie 5,0 (wobec 5,7 w roku poprzednim i 3,8 średnio w kraju).

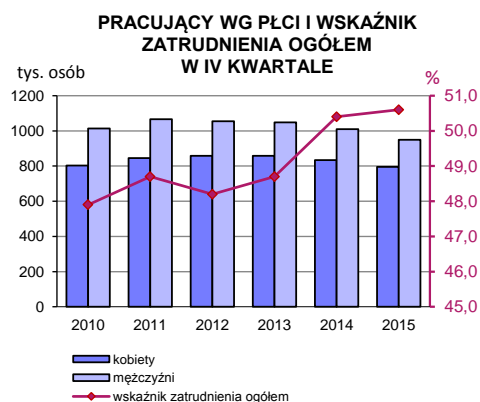
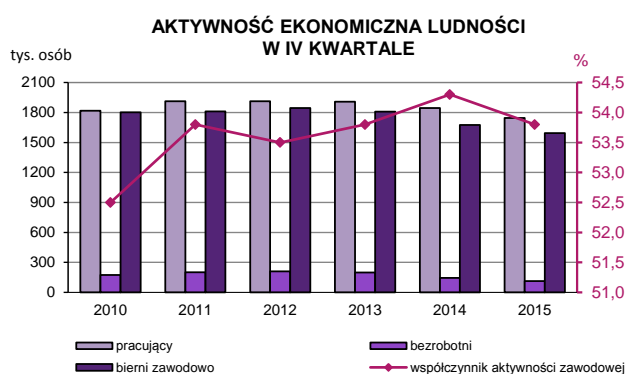

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie śląskim wyniosła 1857 tys. i była o 6,6% mniejsza niż przed rokiem (najgłębszy po wielkopolskim spadek w kraju). **Współczynnik aktywności zawodowej** osiągnął wartość 53,8% (spadek o 0,5 p. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2014 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1745 tys. (10,7% pracujących w kraju) i zmniejszyła się o 5,4% (najgłębszy spadek w kraju) w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. Zmniejszyła się zarówno liczba pracujących mężczyzn (o 6,0%, najgłębszy, podobnie jak wielkopolskim, spadek w kraju), jak i liczba pracujących kobiet (o 4,6%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 50,2% i był o 0,2 p. proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost wskaźnika odnotowano na wsi (o 2,2 p. proc. do 49,7%), natomiast w mieście wystąpił spadek (o 0,3 p. proc. do 50,8%).

Liczba osób **bezrobotnych** w województwie śląskim ukształtowała się na poziomie 113 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 21,5%. W większym stopniu spadła liczba bezrobotnych kobiet (o 28,2%) niż mężczyzn (o 16,4%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 21,2% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. ich udział zwiększył się o 3,2 p. proc.

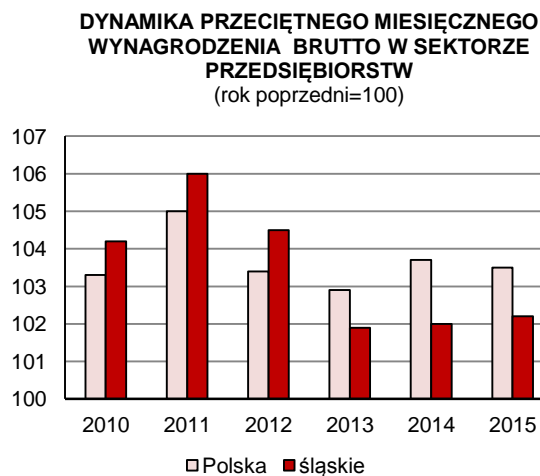
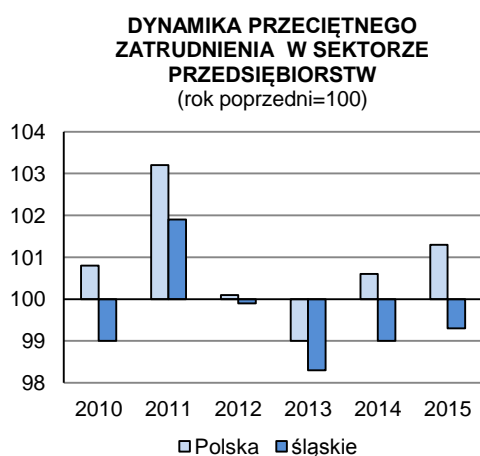
W IV kwartale 2015 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 6,1% i w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. zmniejszyła się o 1,1 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (6,0%) niż na wsi (6,3%), przy czym stopa bezrobocia w mieście spadła o 1,0 p. proc., a na wsi o 2,0 p. proc. Odnotowano obniżenie stopy bezrobocia zarówno wśród kobiet (o 1,8 p. proc. do 6,0%), jak i mężczyzn (o 0,7 p. proc. do 6,0%).

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 1594 tys. osób, co stanowiło 46,2% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (najwięcej po zachodniopomorskim i wielkopolskim).

W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zmniejszyła się o 4,8%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 5,8%.

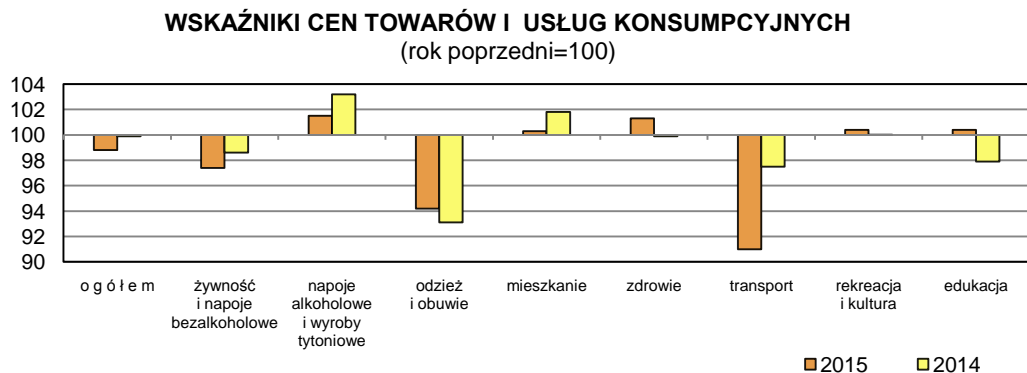
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 978 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (986 przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wynosiło 721,3 tys. osób i było niższe niż przed rokiem o 0,7% (w kraju wzrost o 1,3%), a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** ukształtowało się na poziomie 4330 zł (o 5,1% wyższe niż średnio w kraju) i w porównaniu z 2014 r. wzrosło o 2,2%.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie śląskim wyniosła 2430 zł i była najwyższa w Polsce przekraczając, jako jedyne województwo, średnią krajową o 18,6%. Emerytura i renta brutto rolników indywidualnych również była najwyższa w kraju – wynosiła 1403 zł i była o 18,9% wyższa niż średnia krajowa.

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie śląskim były niższe o 1,2% niż w roku poprzednim (wobec 0,1% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (9,0% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (5,8% wobec 4,8%) oraz najgłębszy w kraju spadek cen żywności i napojów bezalkoholowych (2,6% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.

Województwo śląskie w 2015 r. wytworzyło 16,3% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 10,7% produkcji sprzedanej **budownictwa** (w obu przypadkach 2 lokata w kraju). W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 7,0%) i spadek produkcji sprzedanej budownictwa (o 4,0%) wobec wzrostu średniej krajowej odpowiednio o 4,9% i o 1,3%.

W 2015 r. w województwie śląskim **oddano do użytkowania** 10,2 tys. **mieszkań**, co stanowiło 6,9% mieszkań w kraju. W porównaniu z 2014 r. wystąpił wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 4,1% (w kraju wzrost o 3,3%). Zwiększyła się liczba oddanych mieszkań spółdzielczych (ponad trzykrotnie) oraz indywidualnych (o 6,2%), natomiast spadła liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 1,9%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była jedną z największych w kraju i wyniosła 119,8 m² (wobec 99,7 m² w Polsce).

Badane przedsiębiorstwa województwa śląskiego w 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim uzyskały znacznie słabsze **wyniki finansowe**. Mniej korzystne były też podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów (z 96,2% do 97,5%). Obniżył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,8% do 2,5%) oraz netto (z 3,4% do 1,9%). Powyższe wskaźniki były najmniej korzystne w kraju po województwie łódzkim. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał na poziomie sprzed roku (3,4%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 82,0%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 77,9% (wobec odpowiednio 80,6% i 80,5% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach województwa śląskiego wyniosły 14432,0 mln zł, co stanowiło 10,6% wartości krajowej (2 lokata). W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 11,6% (w kraju wzrost o 13,7%). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (82,2% ogółu nakładów poniesionych w województwie). We wszystkich sekcjach wystąpił wzrost z wyjątkiem transportu i gospodarki magazynowej. Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 56,1%, na budynki i budowlę przeznaczono 35,5% nakładów.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 350,4 tys. ha (o 2,9% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 87,4% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	178,9	95,8	2,7	642,5	84,4	2,6	35,9	88,0	97,8
Ziemniaki ^c	7,6	104,2	2,6	123,5	56,6	2,0	163	54,2	77,3

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. w województwie zbiory ziemniaków, mimo zwiększenia powierzchni uprawy, ale przy znacznie mniejszym niż przed rokiem plonowaniu, były znacznie niższe w skali roku (najgłębszy spadek w kraju – 43,4%). Udział województwa w krajowej produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. wyniósł 2,6%, ziemniaków – 2,0%. Uzyskane plony z 1 ha były znacznie słabsze niż przed rokiem i niższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pożywienia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 184,9 tys. szt. (1,8% krajowego pogłowia), bydła – 116,3 tys. szt. (2,0%), owiec – 9,6 tys. szt. (4,5%). W skali roku odnotowano najgłębszy w kraju spadek pogłowia trzody chlewnej (o 25,7%) i niewielki bydła (o 0,2%), natomiast populacja owiec wzrosła (o 0,3%). Obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 51,8 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 32,6 szt. (39,6 szt.), natomiast owiec – wyższa (2,7 szt. wobec 1,5 szt.) i lokowała województwo na 3 pozycji w kraju.

W województwie śląskim w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej wyniósł po 2,6%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 4,6% wyższa niż średnia w kraju.

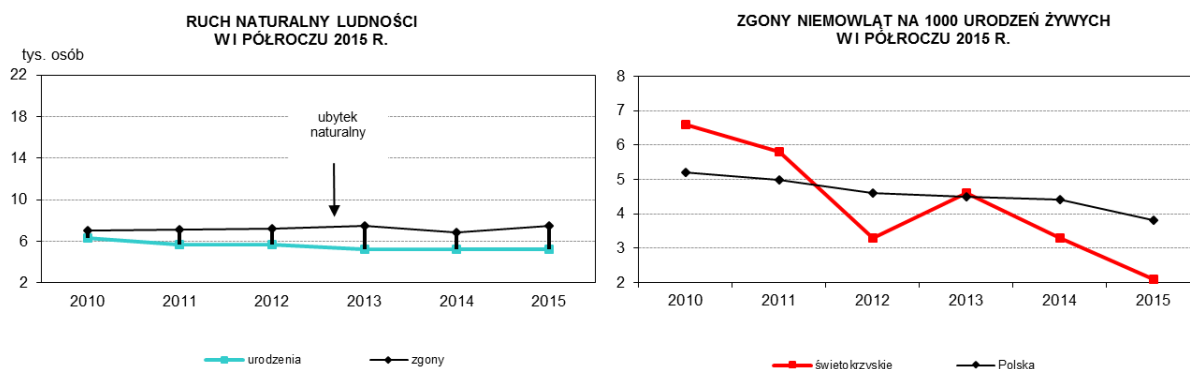
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Podregiony	-	2
Powiaty	-	13
Miasta na prawach powiatu	-	1
Miasta ogółem	-	31
Gminy	-	102

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	11,7 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,3 mln mieszkańców
	15 lokata		13 lokata
	3,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 108 osób na 1 km ² (10 lokata)

W województwie świętokrzyskim, w I półroczu 2015 r., tak jak w latach poprzednich, notuje się kolejny ubytek liczby **ludności**, który w analizowanym okresie wyniósł 5,5 tys. osób, tj. spadek o 0,4%. Na niekorzystne zmiany demograficzne wpłynął ubytek naturalny ludności oraz, w mniejszym stopniu, migracyjny. Najniższy w kraju (po województwie łódzkim) współczynnik przyrostu naturalnego obniżył się w skali roku o 1,1 pkt i końcu czerwca wyniósł minus 3,6‰. Pod względem ogólnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, województwo zajmuje 14 lokatę wśród województw, a w przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik ukształtował się na poziomie równym minus 1,6‰ (wobec minus 1,9‰ w roku poprzednim). Świętokrzyskie zajmuje ostatnie pozycje w kraju pod względem liczby urodzeń żywych (obok opolskiego) oraz liczby zgonów (po łódzkim), które w przeliczeniu na 1000 ludności wynoszą odpowiednio: 8,3 wobec 8,2 w roku poprzednim oraz 11,9 wobec 10,8. Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych spadła z 3,3 do 2,1 i była niższa niż przeciętnie o 1,7 pkt.

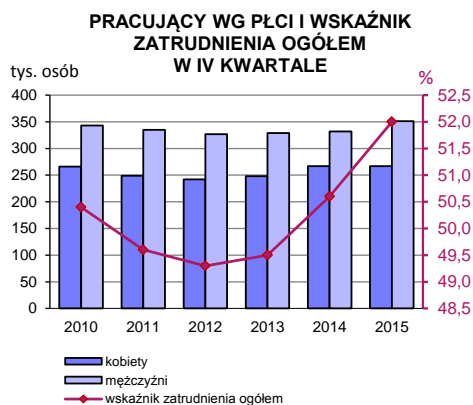
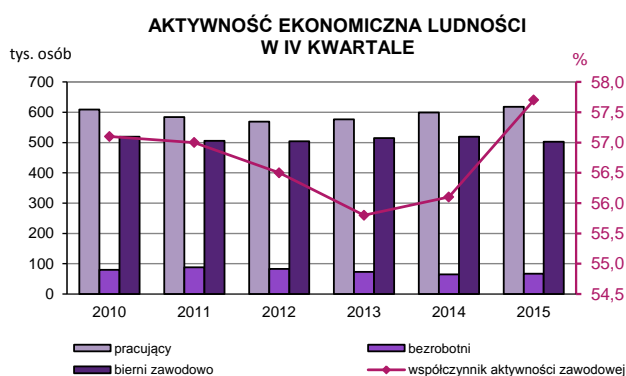

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w województwie świętokrzyskim

w IV kwartale 2015 r. wyniosła 685 tys. osób i była o 3,2% wyższa od notowanej w roku poprzednim. **Współczynnik aktywności zawodowej** zwiększył się w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. o 1,6 p. proc. (największy po warmińsko-mazurskim wzrost w Polsce, wobec wzrostu o 0,2 p. proc. w kraju) i wyniósł 57,7% (2 lokata w kraju po mazowieckim), wobec 56,5% w kraju. Wskaźnik wzrósł zarówno na wsi, jak i w mieście po 1,4 p. proc., gdzie wyniósł odpowiednio 60,2% i 54,4%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 618 tys. i w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. wzrosła o 3,2%, w wyniku wzrostu pracujących mężczyzn (o 5,7%), liczba pracujących kobiet utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. Stanowiły one 43,2% ogółu pracujących – najmniejszy udział w kraju.

Wskaźnik zatrudnienia zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. (o 1,4 p. proc.) i wyniósł 52,0%. Wzrost wskaźnika obserwowano w mieście (z 47,4% do 49,3%) oraz na wsi (z 53,5% do 54,1%).

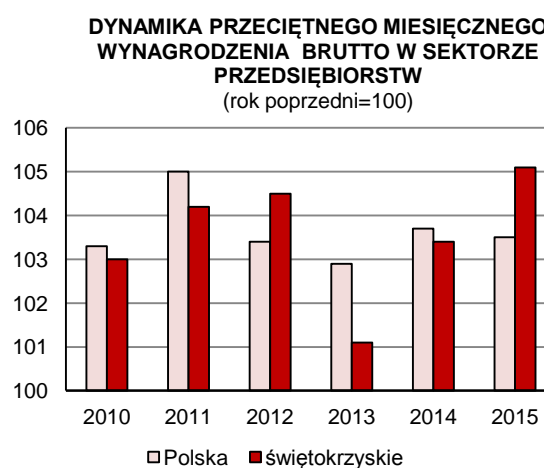
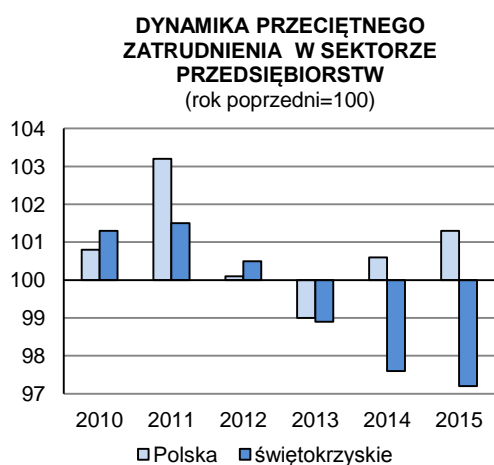
W IV kwartale 2015 r. liczba **bezrobotnych** województwa ukształtowała się na poziomie 67 tys. i była o 3,1% wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Świętokrzyskie (wspólnie z warmińsko-mazurskim i lubelskim) należało do trzech województw, w których odnotowano wzrost liczby bezrobotnych. Wzrosła liczba bezrobotnych kobiet (o 26,1%), natomiast spadła mężczyzn (o 7,3%). Odsetek osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat wyniósł 23,9% wszystkich bezrobotnych w województwie i w skali roku zmniejszył się o 0,7 p. proc. (wobec wzrostu o 1,4 p. proc. w kraju).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. utrzymała się na poziomie sprzed roku i była znacznie wyższa niż przeciętnie (9,8%, wobec 6,9%). Wskaźnik ten na wsi wyniósł 10,1% (największa po podkarpackim wartość w Polsce.; w skali roku wzrost o 1,0 p. proc., największy – jeden z dwóch odnotowanych – wzrost w kraju); dla miast natomiast ukształtował się na niższym poziomie – 9,6% (najwyższa wartość w kraju, w ujęciu rocznym spadek o 1,1 p. proc.). W województwie odnotowano wzrost stopy bezrobocia wśród kobiet (o 1,9 p. proc.), a spadek wśród mężczyzn (o 1,2 p. proc.) i w obu przypadkach uzyskał wartość 9,8%.

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 503 tys. osób, co stanowiło 42,3% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (najmniej w kraju po mazowieckim). W porównaniu z IV kwartałem 2014 r. liczba biernych zawodowo w województwie zmniejszyła się o 3,1%, przy wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 0,4%.

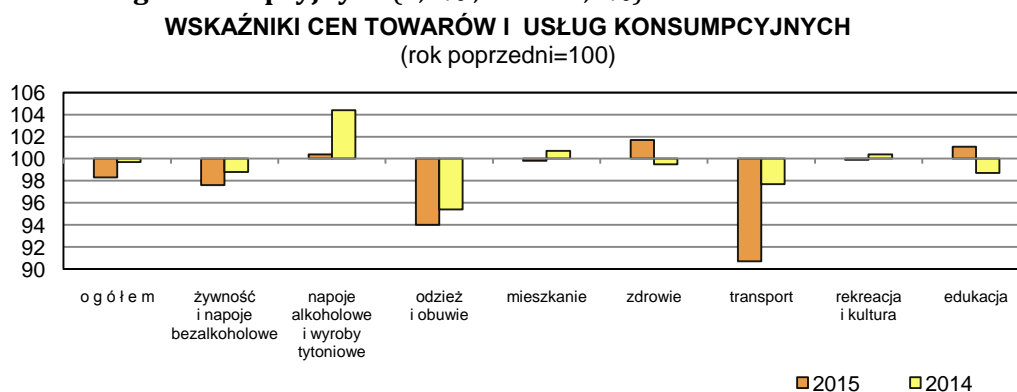
Poprawiła się **relacja osób niepracujących do pracujących**, w IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 922 osoby biernie zawodowo lub bezrobotne, wobec 975 w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W sektorze przedsiębiorstw **przeciętne zatrudnienie** w 2015 r. wyniosło 109,8 tys. osób, i było o 2,8% niższe niż w roku poprzednim (najgłębszy spadek w kraju, wobec wzrostu o 1,3% średnio w Polsce). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wzrosło o 5,1% (wobec wzrostu o 3,5% w Polsce) i ukształtowało się na poziomie 3471 zł (o 15,8% poniżej przeciętnego wynagrodzenia w kraju).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1786 zł, a rolników indywidualnych – 1154 zł (odpowiednio 87,2% i 97,8% średniej w kraju).

W 2015 r. w województwie świętokrzyskim odnotowano najgłębszy w kraju spadek **cen towarów i usług konsumpcyjnych** (1,7% ,wobec 0,9%).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (9,3% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (6,0% wobec 4,8%), żywności i napojów bezalkoholowych (2,4% wobec 1,7%), towarów i usług związanych z mieszkaniem (0,2% wobec wzrostu 0,5%) oraz w towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (0,1% wobec wzrostu 0,7%). Wzrosły natomiast m.in. opłaty związane ze zdrowiem oraz w zakresie edukacji.

W 2015 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego wytworzyły 1,9% (15 lokata) krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz 2,5% (12 lokata) produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (o 2,5%, wobec wzrostu o 4,9% średnio w Polsce), natomiast spadek produkcji sprzedanej budownictwa (o 7,0%, najgłębszy po lubelskim spadek w kraju, wobec wzrostu, o 1,3% średnio w Polsce.).

W porównaniu z 2014 r. obserwowano gorsze efekty budownictwa mieszkaniowego. Liczba **oddanych do użytkowania mieszkań** spadła w skali roku o 3,5% (wobec wzrostu 3,3% w kraju) do 3,4 tys., co stanowiło 2,3% mieszkań oddanych ogółem w Polsce. Znacznie spadła liczba mieszkań oddanych w budownictwie spółdzielczym. Budownictwo indywidualne odnotowało wzrost o 2,5%, a przeznaczone na sprzedaż lub wynajem o 43,7%. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 109,1 m² i była o 9,4 m² większa od średniej w kraju.

Badane przedsiębiorstwa województwa świętokrzyskiego w 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim uzyskały znacznie korzystniejsze **wyniki finansowe**. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się, a większość odnotowała największy wzrost w kraju. Przedsiębiorstwa odnotowały polepszenie wskaźnika poziomu kosztów (z 96,2% do 89,3%). Poprawił się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 3,8% do 10,6%) i netto (z 3,4% do 10,1%). Powyższe wskaźniki były najkorzystniejsze w kraju. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów również wzrósł z 3,2% do 3,7%. Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 81,4%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 82,0% (wobec odpowiednio 81,4% i 83,5% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w badanych przedsiębiorstwach wyniosły 1478,5 mln zł, co stanowiło 1,1% nakładów w kraju (jeden z najniższych udziałów). Tylko w świętokrzyskim i lubelskim odnotowano spadek nakładów odpowiednio o 5,3% i 4,0%, wobec średniego wzrostu w kraju o 13,7%. Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 54,3%, a na budynki i budowle – 36,1% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 474,7 tys. ha (o 1,3% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 84,7% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	218,6	94,0	3,2	673,8	87,3	2,7	30,8	92,8	83,9
Ziemniaki ^c	15,0	102,2	5,1	330,4	80,9	5,4	220	79,1	104,6

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

Udział województwa świętokrzyskiego w krajowej produkcji ziemniaków w 2015 r. wyniósł 5,4% (11 lokata), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 2,7% (12 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, natomiast ziemniaków wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 205,5 tys. szt. (1,9% krajowego pogłowia), bydła – 161,9 tys. szt. (2,8%), owiec – 3,6 tys. szt. (1,7%). W skali roku odnotowano głęboki spadek pogłowia trzody chlewnej (11,6%); natomiast wzrosła liczebność stada bydła (o 5,2%) i owiec (o 0,7%). Obsada trzody chlewnej, bydła i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 42,7 szt., 33,6 szt. i 0,8 szt. (wobec w kraju odpowiednio: 72,8 szt., 39,6 szt. i 1,5 szt.).

W województwie świętokrzyskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 3,4%, a towarowej – 3,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 1,9% wyższa niż średnia w kraju.

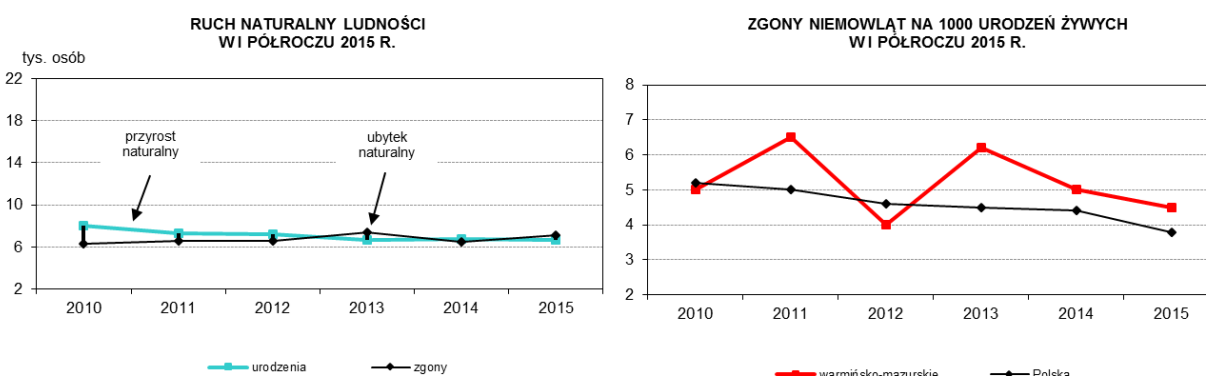
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Podregiony	-	3
Powiaty	-	19
Miasta na prawach powiatu	-	2
Miasta ogółem	-	49
Gminy	-	116

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	24,2 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,4 mln mieszkańców
	4 lokata		12 lokata
	7,7% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 60 osób na 1 km ² (15 lokata)

W województwie warmińsko-mazurskim, tak jak w latach poprzednich (według stanu w końcu czerwca) notuje się ubytek liczby **ludności**, przy czym spadek liczby mieszkańców był nieco głębszy niż w roku poprzednim i wyniósł 3,2 tys. osób. Współczynnik przyrostu rzeczywistego pogorszył się o 0,4 pkt i wyniósł minus 2,4‰. Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ukształtowało się na poziomie minus 1,8‰ (wzrost o 0,6 pkt) i był to nadal najniższy (po województwie lubelskim – minus 2,2‰) współczynnik w kraju. Spadek liczby urodzeń żywych przy wzroście liczby zgonów wpłynął na pogorszenie współczynnika przyrostu naturalnego z 0,4‰ do minus 0,6‰. Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych nadal była wyższa niż średnio w kraju (4,5‰, wobec 3,8‰).

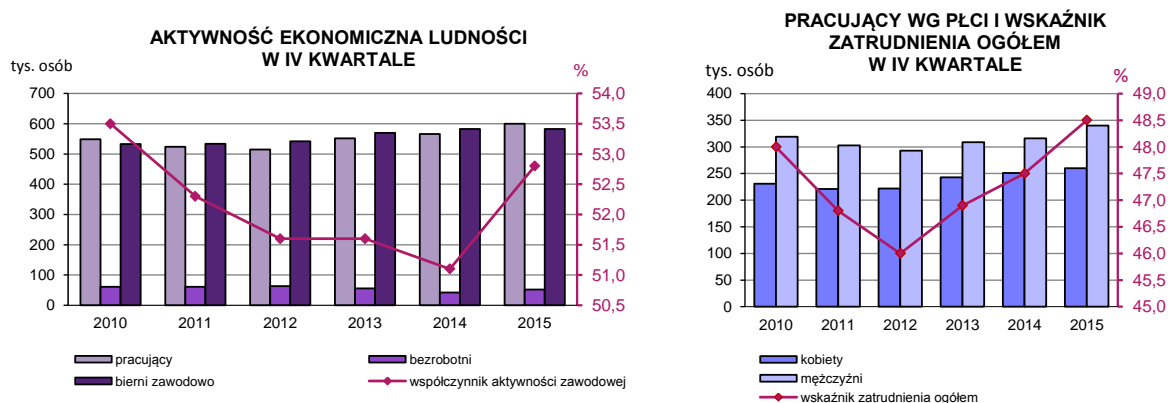

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 652 tys. i była o 7,1% wyższa niż przed

rokiem (największy, podobnie jak w opolskim, wzrost w Polsce). **Współczynnik aktywności zawodowej** był wyższy niż przed rokiem o 1,7 p. proc. (największy wzrost w kraju) i ukształtował się na poziomie 52,8%, przy średniej krajowej na poziomie 56,5%.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 600 tys. (3,7% pracujących w kraju) i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zwiększyła się o 6,0%. Liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 7,6% (2 lokata po dolnośląskim), a kobiet – o 3,6%.

Wskaźnik zatrudnienia wzrósł w skali roku o 1,0 p. proc i w IV kwartale 2015 r. wyniósł 48,5%, przy czym na wsi wzrósł o 1,6 p. proc. do 47,6%, a w mieście o 0,7 p. proc. do 49,3%.

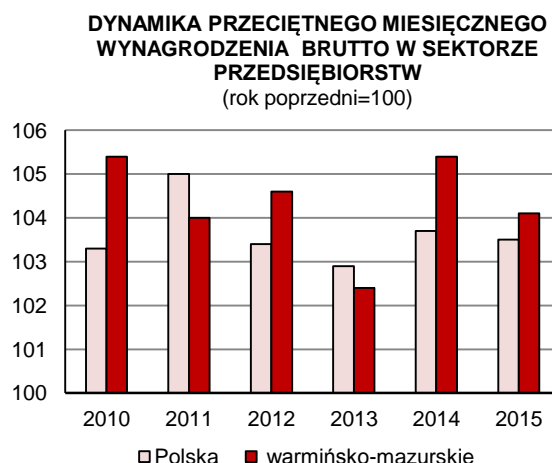
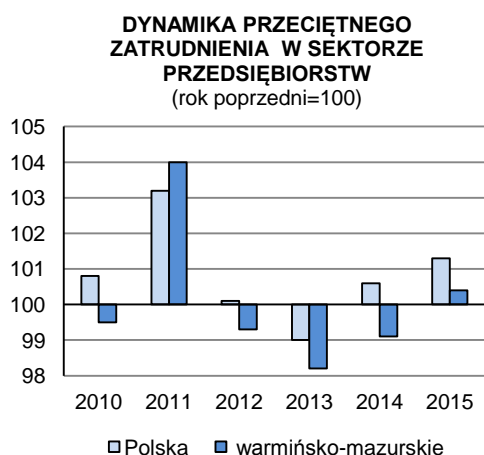
Liczba osób **bezrobotnych** w IV kwartale 2015 r. ukształtowała się na poziomie 52 tys. i w ujęciu rocznym była większa o 23,8% (największy wzrost w kraju). Liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 31,6% (największy wzrost w kraju), a – mężczyzn o 12,5%. Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 21,2% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w skali roku ich udział zwiększył się o 4,5 p. proc.

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 8,0% i w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. zwiększyła się o 1,1 p. proc. (jedeny wzrost w kraju). Zwiększyła się zarówno stopa bezrobocia mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 0,3 p. proc i o 1,7 p. proc.) i wyniosły odpowiednio 7,4% i 8,8%. Wskaźnik ten był niższy w mieście (7,0%) niż na wsi (9,5%) i w skali roku zwiększył się zarówno w mieście, jak i na wsi (odpowiednio o 1,1 p. proc. i o 0,9 p. proc. – jeden z dwóch odnotowanych wzrostów w kraju, drugi wystąpił w świętokrzyskim).

Liczba **biernych zawodowo** w województwie utrzymała się na poziomie roku poprzedniego i wynosiła 583 tys. osób. Przy odnotowanym wzroście liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 3,8%, udział biernych zawodowo zmniejszył się w skali roku o 1,8 p. proc. i stanowił 47,2% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat, był to jednak największy po zachodniopomorskim udział biernych zawodowo w kraju.

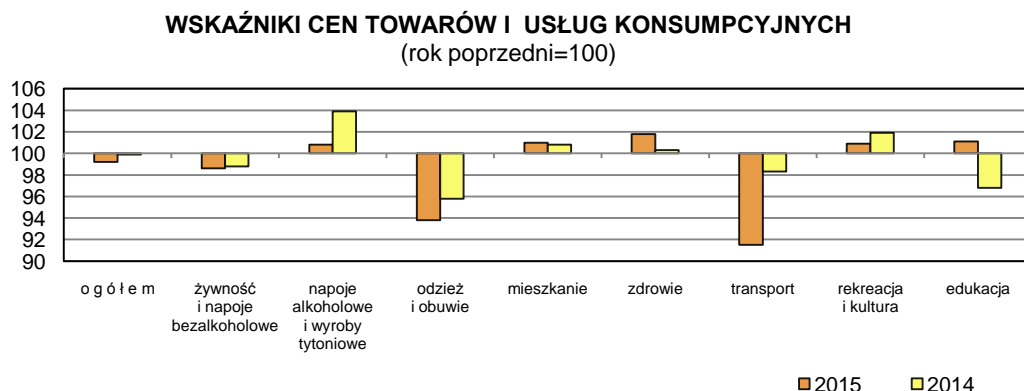
Relacja osób niepracujących do pracujących polepszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 1058 osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (1104 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. **przeciętne zatrudnienie** ukształtowało się na poziomie 135,8 tys. osób, tj. o 0,4% wyższym niż w 2014 r. (wobec wzrostu w kraju o 1,3%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w województwie wyniosło 3346 zł. Mimo wzrostu powyżej średniej w kraju o 4,1% było najniższe w Polsce (81,2% średniej krajowej).

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1790 zł (12,7% mniej niż przeciętnie w kraju), a rolników indywidualnych – 1190 zł (100,9% średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie warmińsko-mazurskim były niższe niż w roku poprzednim o 0,8% (wobec 0,1% w 2014 r.).

W skali roku odnotowano w województwie spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (8,5% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (6,2% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,4% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż

średnio w kraju towary i usługi związane z mieszkaniem oraz towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury.

Województwo warmińsko-mazurskie w 2015 r. wytworzyło 2,4% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 1,9% produkcji sprzedanej **budownictwa** (odpowiednio 13 i 14 lokata w kraju). Wielkość produkcji sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie wyższym od uzyskanego rok wcześniej natomiast budownictwa była mniejsza niż w roku poprzednim (odpowiednio wzrost o 4,5% i spadek o 0,5%).

W 2015 r. w województwie **oddano do użytkowania** 4,3 tys. **mieszkań**, co stanowiło 2,9% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W porównaniu z 2014 r. odnotowano niewielki spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 0,5%, wobec wzrostu o 3,3% średnio w kraju. W znacznym stopniu zwiększyła się liczba mieszkań oddanych w budownictwie spółdzielczym. Niewielki wzrost zanotowano również w budownictwie przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 0,4%), natomiast w budownictwie indywidualnym wystąpił spadek na poziomie 2,9%. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 95,9 m² (wobec 99,7 m² w kraju).

Badane przedsiębiorstwa województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. odnotowały pogorszenie **wyników finansowych**. Większość podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych była mniej korzystna. Odnotowano pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów z 95,5% do 96,1%. Obniżył się zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,6% do 3,9%), jak i netto (z 3,9% do 3,3%). Natomiast wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów utrzymał się na poziomie sprzed roku (4,6%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 84,2%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 93,3% (wobec odpowiednio 84,6% i 94,7% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa były jednymi z najniższych w kraju i wyniosły 1427,4 mln zł, co stanowiło 1,0% wartości krajowej. W ujęciu rocznym odnotowano niewielki wzrost nakładów o 1,1% (w kraju wzrost o 13,7%). W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (88,4% ogółu nakładów w województwie). Największe nakłady inwestycyjne na środki trwałe poniesiono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (57,0%).

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 982,8 tys. ha (o 0,4% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 89,7% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemniaków rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	352,2	99,9	5,2	1397,6	94,7	5,6	39,7	95,0	108,2
Ziemniaki ^c	9,4	163,3	3,2	179,7	125,1	2,9	192	76,5	91,3

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. w województwie zbiory ziemniaków, przy bardzo znacznym zwiększeniu powierzchni uprawy, ale przy dużo niższym plonowaniu, wzrosły w skali roku o 25,1%. Udział województwa w 2015 r. w krajowych zbiorach zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 5,6% (9 lokata), ziemniaków – 2,9% (13 lokata). Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **połowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), połowie trzody chlewnej liczyło 452,6 tys. szt. (4,3% krajowego połowia), bydła – 405,7 tys. szt. (7,0%), owiec – 8,3 tys. szt. (3,8%). W skali roku odnotowano spadek połowia trzody chlewnej (o 8,9%), bydła (o 4,7% – najgłębszy spadek w kraju) i owiec (o 4,9%). Obsada trzody chlewnej i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio 45,5 szt. (w kraju 72,8 szt.) i 0,8 szt. (1,5 szt.), natomiast bydła była wyższa (40,8 szt. wobec 39,6 szt.) i lokowała województwo na 6 pozycji w kraju.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł po 5,1% i towarowej – 5,2%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych ukształtowała się na jednym z najniższych poziomów w kraju (po województwie podkarpackim, zachodniopomorskim i dolnośląskim) – 74,7% średniej krajowej.

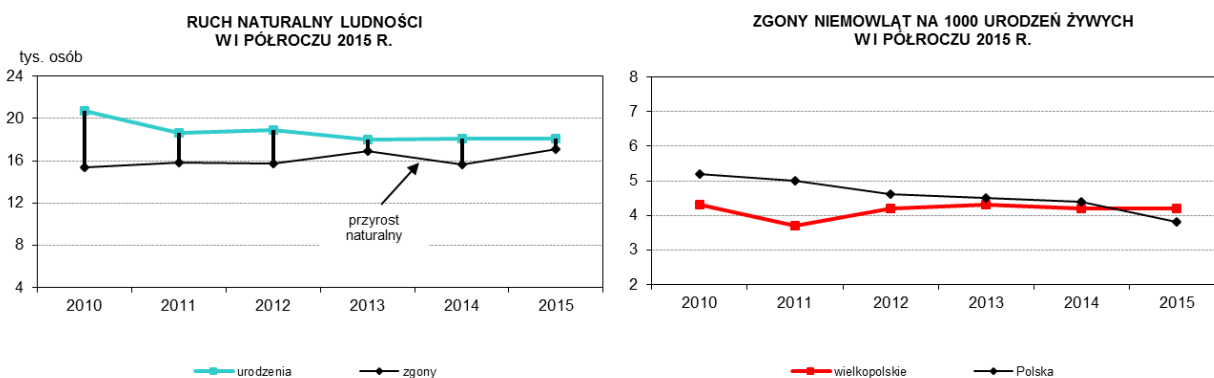
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Podregiony	-	6
Powiaty	-	31
Miasta na prawach powiatu	-	4
Miasta ogółem	-	110
Gminy	-	226

Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	29,8 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	3,5 mln mieszkańców
	2 lokata		3 lokata
	9,5% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 116 osób na 1 km ² (9 lokata)

Liczba **ludności** województwa wielkopolskiego systematycznie wzrasta. W I półroczu 2015 r. w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. liczba mieszkańców zwiększyła się o 4,5 tys. osób (o 0,1%), na co istotny wpływ miała nadwyżka urodzeń żywych nad zgonami i w rezultacie dodatni przyrost naturalny. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 10,4‰ (spadek o 0,1 pkt w skali roku) i był niższy o 0,1 pkt niż w pomorskim, które notowało najlepszy wynik w kraju. Pod względem współczynnika zgonów, województwo zajmowało 4 lokatę wśród województw i ukształtowało się na poziomie równym 9,8‰ (wzrost o 0,8 pkt). Współczynnik przyrostu naturalnego – pomimo spadku z 1,4‰ do 0,6‰ był, po województwie pomorskim, najwyższy wśród województw. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności nieznacznie poprawiło się w skali roku i wyniosło 0,2 (wobec 0,0 w końcu czerwca 2014 r. i minus 0,1 średnio w kraju). Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych nie zmieniła się w skali roku i ukształtowała się na poziomie 4,2.

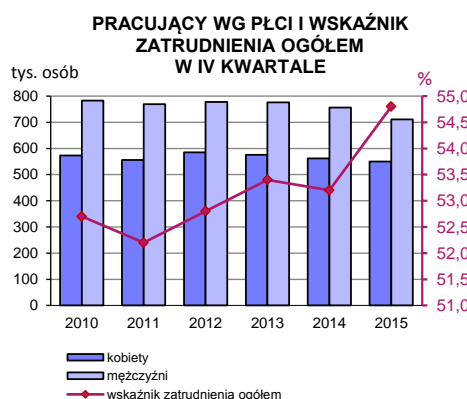
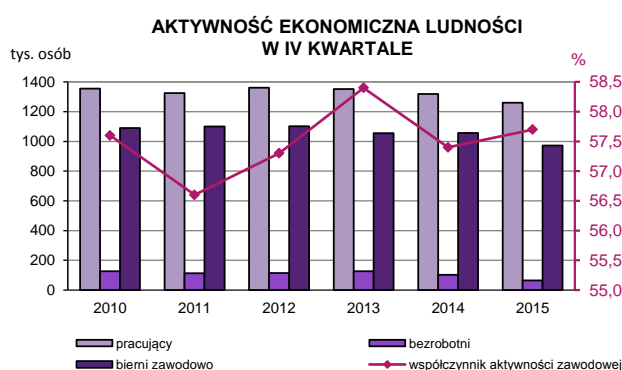

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r.

w województwie wielkopolskim wyniosła 1327 tys. i była o 6,7% mniejsza niż przed rokiem (najgłębszy spadek w kraju). **Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 57,7% (2 lokata w kraju po mazowieckim) i był w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. o 0,3 p. proc. wyższy.

Liczba osób **pracujących** wyniosła 1261 tys. (7,7% pracujących w kraju) i zmniejszyła się o 4,4% w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. (największy po śląskim spadek w Polsce). W większym stopniu zmniejszyła się liczba pracujących mężczyzn (o 6,0%, największy spadek podobnie jak w śląskim) niż kobiet (o 2,1%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 54,8% (2 lokata po mazowieckim) i był o 1,6 p. proc. wyższy niż przed rokiem; wzrost odnotowano zarówno w mieście (o 2,3 p. proc. do 54,1%), jak i na wsi (o 0,8 p. proc. do 55,7%).

W IV kwartale 2015 r. liczba osób **bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 65 tys., a w ujęciu rocznym odnotowano spadek o 36,9% (największy spadek w Polsce). Zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych kobiet (o 44,8%, największy spadek w kraju), jak i bezrobotnych mężczyzn (o 24,4%). Udział osób w wieku poniżej 25 lat wyniósł 27,7% wszystkich bezrobotnych, przy czym w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszył się o 1,4 p. proc. (średnio w kraju wzrost o 1,4 p. proc.).

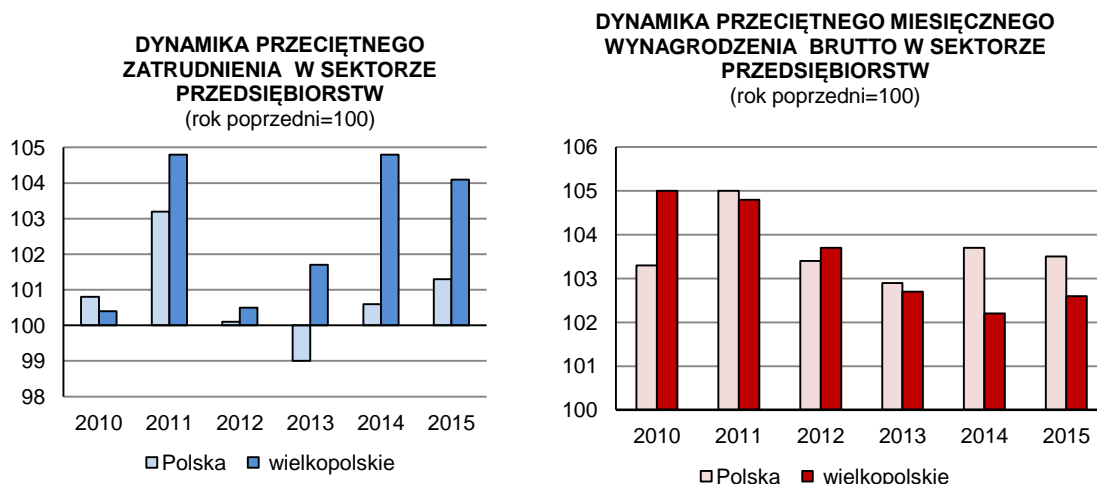
W IV kwartale 2015 r. w województwie wielkopolskim **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła 4,9% (najniższa wartość w kraju). W skali roku odnotowano poprawę wskaźnika – spadek o 2,3 p. proc., wobec spadku w kraju o 1,2 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (4,3%, najniższa wartość w kraju) niż na wsi (5,7%), przy czym zarówno na wsi, jak w mieście odnotowano spadek stopy bezrobocia – odpowiednio o 1,3 p. proc. i o 3,1 p. proc. Bezrobocie w większym stopniu dotknęło kobiety niż mężczyzn – choć stopa bezrobocia dla kobiet obniżyła się bardziej niż dla mężczyzn (odpowiednio o 3,9 p. proc. do 5,5% i o 1,0 p. proc. do 4,6%). Zarówno stopa bezrobocia kobiet, jak i mężczyzn osiągnęły wartości najniższe w kraju, podobnie jak odpowiednio w pomorskim i wielkopolskim.

Populacja **biernych zawodowo** wynosiła 972 tys. osób, co stanowiło 42,3% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (najmniejszy udział w kraju) i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ich liczba zmniejszyła się o 8,0% (największy spadek w kraju), przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 7,3%.

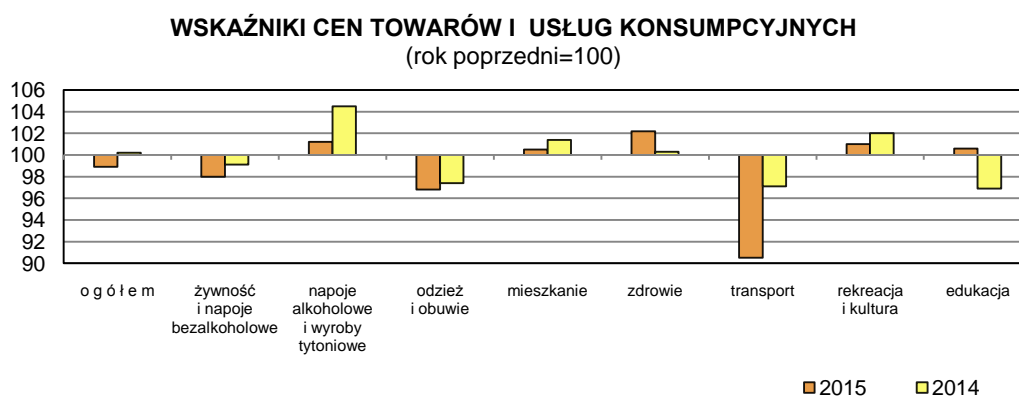
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 pracujących zmniejszyła się w skali roku. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 822 osoby bierne zawodowo lub bezrobotne (879 przed rokiem).

W sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. **przeciętne zatrudnienie** wyniosło 662,7 tys. osób (tj. 11,8% zatrudnionych w kraju). W porównaniu z 2014 r. wielkopolskie odnotowało najwyższy wzrost zatrudnienia w kraju – o 4,1% (wobec wzrostu w Polsce o 1,3%). **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3676 zł i było niższe o 10,8% od średniego wynagrodzenia w kraju.

Przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1898 zł (o 7,4% mniej niż średnio w kraju), a rolników indywidualnych – 1167 zł (o 1,1% mniej od średniej krajowej).

W 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w województwie wielkopolskim były o 1,1% niższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu 0,2% 2014 r.).

W skali roku odnotowano spadek cen towarów i usług związanych z transportem (9,5%, wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (3,2%, wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (2,0%, wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu wyższym niż średnio w kraju artykuły i usługi związane ze zdrowiem oraz towary i usługi w zakresie rekreacji i kultury.

Województwo wielkopolskie w 2015 r. wytworzyło 11,7% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 10,5% produkcji sprzedanej **budownictwa**, co lokowało województwo w obu przypadkach na 3 pozycji w kraju. W skali roku odnotowano wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu (o 4,0%), jak i produkcji sprzedanej budownictwa (o 5,8%)

W 2015 r. w województwie wielkopolskim **oddano do użytkowania** 16,1 tys. **mieszkań**, co stanowiło 10,9% mieszkań w kraju (druga lokata po woj. mazowieckim). W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań o 10,3% (wobec wzrostu w kraju o 3,3%). Wzrosła liczba mieszkań w budownictwie indywidualnym (o 13,3%) oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 6,7%). W budownictwie spółdzielczym wystąpił spadek (o 32,4%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była wyższa niż średnio w kraju (102,6 m² wobec 99,7 m²).

Badane przedsiębiorstwa województwa wielkopolskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. uzyskały lepsze **wyniki finansowe**. Korzystniejsze były też podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Odnotowano poprawę wskaźnika poziomu kosztów z 95,5% do 95,2%. Wzrósł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,5% do 4,8%), netto (z 3,9% do 4,1%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,0% do 5,2%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 85,4%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 90,6% (wobec odpowiednio 85,3% i 90,6% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** w przedsiębiorstwach województwa wielkopolskiego wyniosły 12845,8 mln zł co stanowiło 9,4% wartości krajowej (4 lokata). W skali roku odnotowano wzrost nakładów o 10,3%, wobec wzrostu w kraju o 13,7%. Według sekcji PKD największy udział w nakładach inwestycyjnych miał przemysł (73,1%), oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych z najwyższym udziałem w kraju równym 15,9%. Wzrost nakładów inwestycyjnych wystąpił we wszystkich sekcjach PKD, oprócz handlu; naprawie pojazdów samochodowych. Nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia stanowiły 55,4%, a na budynki i budowlę – 38,2% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 1731,0 tys. ha (o 2,8% mniej niż przed rokiem) i stanowiła 92,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemiopłodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	900,7	95,4	13,3	3440,6	83,9	13,9	38,2	88,0	104,1
Ziemniaki ^c	31,5	101,0	10,8	636,1	73,8	10,3	202	73,0	96,1

a Relacja do średniej krajowej. b Z mieszankami zbożowymi. c Bez ogrodów przydomowych.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2015 r. w województwie wielkopolskim odnotowano największą w kraju powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (13,3% krajowej uprawy). Powierzchnia uprawy ziemniaków (10,8%) lokowała województwo na 3 pozycji w kraju. W 2015 r. udział w krajowych zbiorach zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (13,9%) lokował województwo na 1 pozycji, a ziemniaków (10,3%) – na 3 pozycji. Uzyskane plony z 1 ha były słabsze niż przed rokiem, a zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyższe niż przeciętne w kraju

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 3888,9 tys. szt. (36,7% krajowego pogłowia, 1 lokata), bydła – 912,0 tys. szt. (15,8%, 3 lokata), owiec – 23,1 tys. szt. (10,7%, 2 lokata). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 2,9%), natomiast wzrosła liczebność stada bydła (o 3,2%) i owiec (o 12,6%). Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była najwyższa w kraju i wynosiła 223,9 szt. (w kraju 72,8 szt.), a obsada bydła (52,5 szt., wobec 39,6 szt.) lokowała województwo na 3 miejscu. Obsada owiec wyniosła 1,3 szt., wobec 1,5 szt. średnio w kraju (6 lokata).

W województwie wielkopolskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 16,6%, końcowej – 17,1% i towarowej – 17,6%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była najwyższa w kraju (o 38,5% wyższa od przeciętnej w kraju).

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

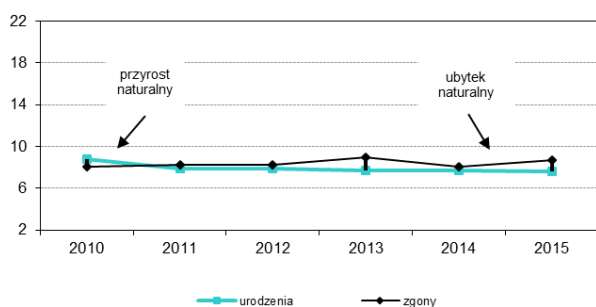

Podregiony	-	4
Powiaty	-	18
Miasta na prawach powiatu	-	3
Miasta ogółem	-	65
Gminy	-	114

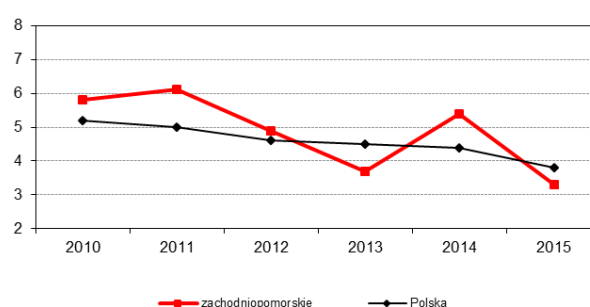
Powierzchnia (stan w dniu 31.XII.2015 r.)	22,9 tys. km ²	Ludność (stan w dniu 31.XII.2014 r.)	1,7 mln mieszkańców
	5 lokata		11 lokata
	7,3% powierzchni kraju		gęstość zaludnienia: 75 osób na 1 km ² (13 lokata)

Liczba **ludności** województwa zachodniopomorskiego w I półroczu 2015 r. była niższa niż w analogicznym okresie 2014 r. o 4,1 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego nadal pozostawał ujemny i w końcu czerwca 2015 r. wyniósł minus 1,2‰ (spadek o 0,7 pkt). Na pogorszenie współczynnika wpłynęła większa liczba zgonów niż urodzeń żywych. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba urodzeń żywych nie zmieniła się w skali roku i wyniosła 8,9, natomiast wzrosła liczba zgonów z 9,4 do 10,1. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pozostało na poziomie analogicznego okresu roku poprzedniego i w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 0,6. Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych była o 2,1 pkt niższa niż końcu czerwca 2014 r. i ukształtowała się na poziomie równym 3,3.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
WI PÓŁROCZU 2015 R.

ZGONY NIEMOWLĄT NA 1000 URODZEŃ ŻYWYCH
WI PÓŁROCZU 2015 R.

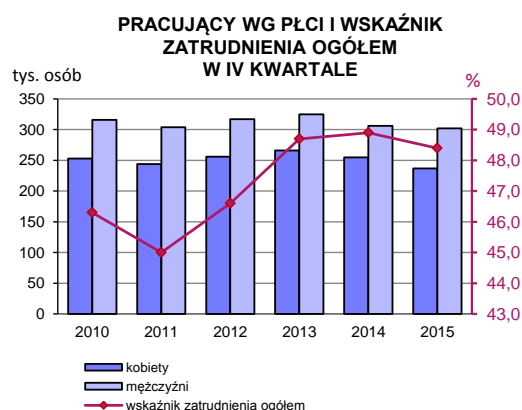
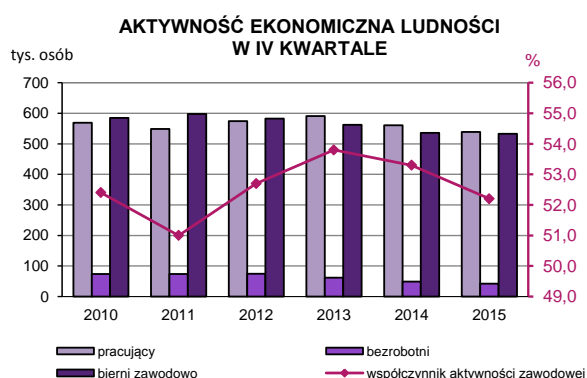

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w IV kwartale 2015 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 581 tys. i zmniejszyła się o 4,9% w skali roku. **Współczynnik aktywności zawodowej** w odniesieniu do IV kwartału 2014 r. obniżył się

o 1,1 p. proc. (najgłębszy, podobnie jak w podlaskim spadek w kraju) i osiągnął 52,2% i była to najniższa wartość w Polsce (średnia krajowa – 56,5%).

Liczba osób **pracujących** wyniosła 539 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2014 r. zmniejszyła się o 3,9%. Spadła zarówno liczba pracujących kobiet (o 7,1%, najgłębszy spadek w kraju), jak i mężczyzn (o 1,3%).

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. wyniósł 48,4% (najniższy po podkarpackim) i był o 0,5 p. proc. niższy niż przed rokiem (najgłębszy spadek w kraju, podobnie jak w podlaskim). Spadek wskaźnika wystąpił na wsi (o 2,6 p. proc. do 47,3%); w mieście odnotowano wzrost (o 0,5 p. proc. do 48,9%).

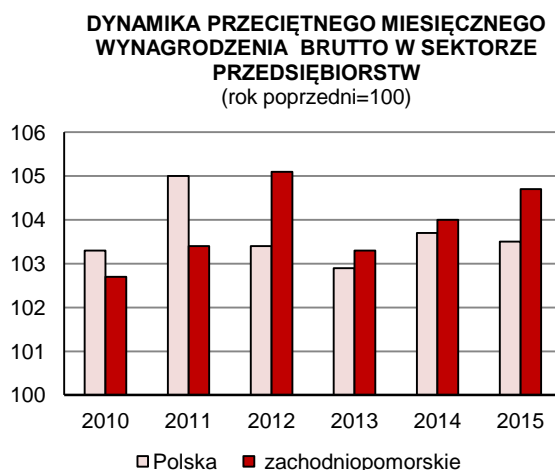
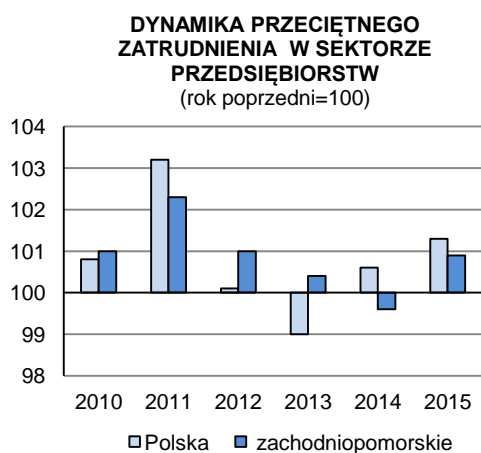
Liczba **bezrobotnych** w IV kwartale 2015 r. ukształtowała się na poziomie 42 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 14,3%. Zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych mężczyzn (o 10,7%), jak i kobiet (o 22,7%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 26,2% wszystkich bezrobotnych (wobec 23,3% w kraju) i w skali roku ich udział wzrósł o 3,7 p. proc. (w kraju wzrost średnio o 1,4 p. proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w IV kwartale 2015 r. wyniosła 7,2% i w skali roku zmniejszyła się o 0,8 p. proc. Wskaźnik ten był niższy w mieście (6,1%, spadek o 1,4 p. proc.) niż na wsi (9,1%, spadek o 0,3 p. proc.). Spadek stopy bezrobocia odnotowano zarówno wśród kobiet (o 1,2 p. proc.), jak i wśród mężczyzn (o 0,8 p. proc) do poziomu odpowiednio 6,7% i 7,6%.

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 533 tys. osób, co stanowiło 47,8% ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat (największy udział w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba spadła o 0,6%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 2,9%.

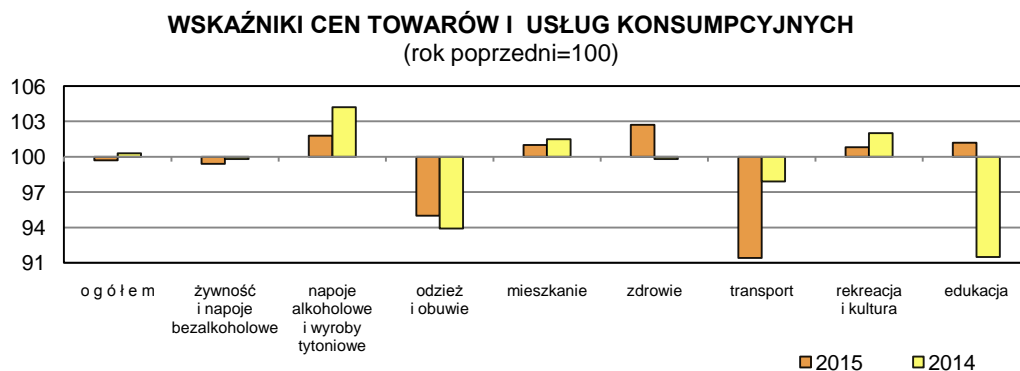
Relacja osób niepracujących do pracujących w województwie zachodniopomorskim pogorszyła się w skali roku i było to najgłębsze pogorszenie spośród wszystkich województw. W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadało 1067osób biernych zawodowo lub bezrobotnych (1043 osoby przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniosło 167,1 tys. osób co stanowiło 3,0% zatrudnionych w kraju, a **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** ukształtowało się na poziomie 3739 zł i było o 9,3% niższe od średniej krajowej.

W 2015 r. przeciętna miesięczna **emerytura i renta** brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1912 zł (o 6,7% mniej niż przeciętnie w kraju), a rolników indywidualnych 1259 zł (106,7% średniej krajowej).

W 2015 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano najmniejszy w kraju spadek **cen towarów i usług konsumpcyjnych** – 0,3% (wobec 0,9% średnio w kraju).

W skali roku w województwie zachodniopomorskim obserwowano spadek cen towarów i usług w zakresie transportu (8,6% wobec 8,9% w kraju), odzieży i obuwia (5,0% wobec 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (0,6% wobec 1,7%). Podrożały natomiast, w stopniu

wyższym niż średnio w kraju artykuły i usługi związane ze zdrowiem oraz edukacją, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, towary i usługi związane z mieszkaniem, a także w zakresie rekreacji i kultury.

Województwo zachodniopomorskie w 2015 r. wytworzyło 3,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** i 2,8% produkcji sprzedanej **budownictwa**. W skali roku odnotowano wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu (o 15,8%, największy wzrost w kraju), jak i produkcji sprzedanej budownictwa (o 7,0%, 3 lokata).

W 2015 r. w województwie zachodniopomorskim **oddano do użytkowania** 5,3 tys. **mieszkań**, co stanowiło 3,6% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. Efekty budownictwa mieszkaniowego w województwie pogorszyły się w stosunku do 2014 r. W skali roku wystąpił spadek liczby oddanych mieszkań – o 3,1% (w kraju wzrost o 3,3%). Spadła liczba oddanych mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 12,0%). Wzrosła natomiast liczba mieszkań spółdzielczych (o 57,3%) oraz w niewielkim stopniu indywidualnych (o 0,2%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 96,2 m² (przy średniej krajowej 99,7 m²).

Badane przedsiębiorstwa województwa zachodniopomorskiego w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. uzyskały lepsze **wyniki finansowe**. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe były korzystniejsze. Poprawił się wskaźnik poziomu kosztów – z 95,3% do 95,1%. Zwiększył się wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,7% do 4,9%) oraz netto (z 4,2% do 4,3%). Nieco wzrósł wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,0% do 5,1%). Udział przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 83,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 92,0% (wobec odpowiednio 81,7% i 92,7% w 2014 r.).

W 2015 r. **nakłady inwestycyjne** badanych przedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego wyniosły 3044,3 mln zł, co stanowiło 2,2% wartości krajowej. Na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia przeznaczono 46,4% nakładów inwestycyjnych na środki trwałe, a na budynki i budowle – 45,0%. Według sekcji PKD przeważały nakłady na przemysł (75,9% ogółu nakładów poniesionych w województwie). Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach PKD, z wyjątkiem sekcji transport i gospodarka magazynowa.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** w 2015 r. (stan w czerwcu) wynosiła 825,6 tys. ha (o 0,5% więcej niż przed rokiem) i stanowiła 92,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w województwie.

Według wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych w 2015 r., **powierzchnia zasiewów, zbiory i plony** wybranych ziemioplodów rolnych (dane nieostateczne) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Zbiory			Plony		
	w tys. ha	2014= =100	Polska= =100	w tys. t	2014= =100	Polska= =100	z 1 ha w dt	2014= =100	Polska= =100 ^a
Zboża podstawowe ^b	360,3	105,9	5,3	1758,7	100,6	7,1	48,8	94,9	133,0
Ziemniaki ^c	11,7	151,7	4,0	357,2	150,5	5,8	306	99,1	145,6

^a Relacja do średniej krajowej. ^b Z mieszankami zbożowymi. ^c Bez ogrodów przydomowych.

W 2015 r. w województwie powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi stanowiła 5,3% krajowej powierzchni uprawy (9 lokata), a ziemniaków – 4,0% (11 lokata). Udział województwa w krajowych zbiorach zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (7,1%) lokował województwo na 6 pozycji, a ziemniaków (5,8%) – na 10 pozycji. Województwo pod względem uzyskanych plonów z 1 ha ziemniaków zajmowało 1 lokatę w kraju, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 2 lokatę. Uzyskane plony z 1 ha były nieco słabsze niż przed rokiem, ale znacznie wyższe niż przeciętne w kraju.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania **pogłowia zwierząt** gospodarskich (stan w dniu 1 grudnia 2015 r.), pogłowie trzody chlewnej liczyło 279,4 tys. szt. (2,6% krajowego pogłowia), bydła – 95,9 tys. szt. (1,7%), owiec – 5,6 tys. szt. (2,6%). W skali roku odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej (o 3,9%), natomiast wzrosła liczebność stada bydła (o 0,2%) i owiec (o 0,4%). Obsada trzody chlewnej, bydła i owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych była niższa niż średnio w kraju i wynosiła odpowiednio: 33,4 szt. (w kraju 72,8 szt.), 11,5 szt. (39,6 szt.) i 0,7 szt. (1,5 szt.).

W województwie zachodniopomorskim w 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej i towarowej produkcji rolniczej wyniósł po 4,0% i końcowej – 4,1%. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych osiągnęła jedną z najniższych (po województwie podkarpackim) wartości w kraju (71,7% średniej krajowej).